

Utvecklingsplan Cityuniversitetet

Haga | Linné | Rosenlund | Vasa
2020-2040

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

 higab

AKADEMISKA HUS

Projektledning och produktion:

inobi

ANALYS → ARKITEKTUR

PROBILITY

2019/2020

Förord

Göteborgs universitet har en stolt tradition. Redan 1891 samlade samhällsengagerade medborgare sina resurser och idéer om en bättre framtid i Göteborgs högskola – mitt i staden, nära havet, i ett ständigt utbyte med omvärlden. Mer än 120 år senare kännetecknas verksamheten fortfarande av uttalat samhällsansvar, närheten till stadens liv och öppenheten mot omvärlden.

Universitetet har en stark lokal och regional förankring samtidigt som forskning, utbildning och samverkan präglas av globalt engagemang. Det innebär att universitetet inte bara följer och belyser aktuella frågor – Göteborgs universitet är också en aktiv kraft som påverkar samhällets utveckling.

För Göteborgs universitet är lokaler en strategisk resurs och ett redskap för att kunna skapa en inspirerande och komplett akademisk miljö. Lokaler, deras läge och utformning påverkar universitetets verksamhet och kostnaden för lokaler står för knappt 10 procent av universitetets omsättning. Det är därför viktigt att universitetet har rätt antal och rätt sorts kvadratmeter.

Göteborgs universitet har under sin framväxt där högskolor sammanförts under ett paraply, kommit att bli ett cityuniversitet. I dag är cityuniversitetet en medveten strategi och en ledstjärna för den framtida lokalutvecklingen. Göteborgs universitet bidrar till såväl stadsbild som stadsliv genom att lokalerna är integrerade med staden. Det betyder fördelar i rekryteringen av studenter som är intresserade av att ta del av stadens liv, inte minst de

internationella studenterna, och särskiljer Göteborgs universitet från många andra universitet i Sverige.

Det är cirka 25 år sedan universitetet byggde nytt i större omfattning och många av lokalerna planerades på 1980-talet, före digitalisering och internationalisering. Flera av universitetets lokaler är betydligt äldre än så. Nu behövs lokaler som är bättre anpassade för dagens situation.

Samtliga fakulteter kommer att beröras av antingen ny- eller ombyggnationer inom de kommande tio åren. Universitetets studenter och anställda behöver nya rum för lärande, fler studieplatser, bättre forsknings- och laboratoriemiljöer, utbildningslokaler för ny pedagogik, mötesplatser och trivsamma arbetsplatser. Genom att samla verksamheter och förtäta kan universitetet förnya och fördjupa samverkan över institutionsgränser och mellan fakulteter.

Föreliggande utvecklingsplan för Göteborgs universitets verksamheter i stadsdelarna Haga, Linné, Rosenlund och Vasa är framtagen tillsammans med fastighetsägarna Akademiska Hus och Higab i nära dialog med Göteborgs stad. Planen utreder universitetets möjligheter att vara ett värdeskapande cityuniversitet även i framtiden. Målsättningen är att utvecklingsplanen ska vara vägledande i diskussionen kring planeringen av den fysiska miljön med sikte på 2040. Samtidigt ska planen inte ses som en ensam sanning utan snarare som en startpunkt för vidare utredningar och analyser.

MÅRTEN TISELIUS
Fastighetsstrateg
Göteborgs universitet

PONTUS ISAKSSON
Fastighetschef
Higab

ÅSA HENNINGE
Marknadsområdesdirektör
Akademiska Hus

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Campus Haga

Sprängkullsgatan 19

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Servicecenter Haga

Innehåll

1	Campusplanen i korthet	6
2	Om GU Cityuniversitetet	10
3	Historik	16
4	Nulägesanalys	20
5	Omvärldsanalys	34
6	Vision och mål	40
7	Strategier för en hållbar lokalförsörjning	44
8	Scenarier	48
9	Fortsatt arbete	70

UTVECKLINGSPLAN - PROJEKTETS DEFINITION

Utvecklingsplanen är ett visionsdokument som stakar ut den långsiktiga färdriktningen för utvecklingen av ett lärosätets fysiska miljö. Långsiktighet betyder att planen måste vara öppen och flexibel med möjlighet till anpassningar i en framtid som vi ännu inte helt kan överblicka.

Utvecklingsplanens förslag är inte beslutade utan ska ses som underlag till framtida beslut i syfte att säkra en över tid hållbar och stringent utveckling av den fysiska miljön i enlighet med lärosätets vision och mål för verksamheten.

Utvecklingsplanens övergripande syfte är att kartlägga lärosätets behov och utvecklingsönskemål samt att granska förutsättningarna för en hållbar utveckling av de fysiska miljöerna. Dessa analyseras för att förstå hur den fysiska miljön kan och bör utvecklas för att stötta verksamheten på bästa sätt.

01

Utvecklingsplanen i korthet

VARFÖR EN UTVECKLINGSPLAN?

Göteborgs universitet har alltsedan starten 1891 varit en integrerad del av staden och stadslivet. Universitetet benämns därför som ett cityuniversitet, eller som ett stort stadscampus, integrerat i staden. Det här sättet att lokalisera universitetet ger stora fördelar för studenter, lärare och forskare, men det berikar också staden och stadslivet på många sätt.

Strategisk lokalförsörjningsplan 2016-2040

För att utveckla Göteborgs universitet och tillgodose verksamheternas långsiktiga lokalbehov tog lärosätet 2016 fram ”Strategisk lokalförsörjningsplan 2016-2040” (SLFP 2016-2040) som bland annat föreskriver att universitetets samtliga byggnader och campusområden ska ha aktuella utvecklingsplaner som skapar beredskap för kommande förändringar och förkortar genomförandetiderna vid byggprojekt.

SLFP 2016-2040 innehåller fem strategier som gäller för lokalförsörjningsarbetet och utgör underlag för beslut gällande nybyggnad, om- och tillbyggnad eller andra större lokalförändringar:

- Verksamhetens behov ska styra lokalförsörjningen
- Universitetet ska ha rätt antal och rätt sorts kvadratmeter
- Ett läge i centrala Göteborg ska alltid väljas före andra alternativ
- Lokalförsörjningen ska främja ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet
- Lokalförsörjningsarbetet ska vara inkluderande och bygga på dialog

Den strategiska lokalförsörjningens syfte är att bidra till att skapa värden för universitetet i form av en inspirerande arbetsmiljö, lokaler som stödjer kompletta akademiska miljöer och goda samverkansmöjligheter.

De avsnitt i universitetets övergripande vision och mål som behandlar frågor om lokaler och infrastruktur utgör grunden för den strategiska lokalförsörjningen.

Utvecklings- och campusplaner

Då SLFP 2016-2040 reglerar universitetets långsiktiga lokalförsörjning i sin helhet behövs det för byggnader och universitetsområden i staden mer detaljerade utvecklingsplaner som tar sin utgångspunkt både i den aktuella verksamhetens behov, områdets fysiska förutsättningar samt i de riktlinjer som presenteras i SLFP 2016-2040.

Utvecklingsplanerna ska bland annat visa kapacitet, resurser, behov, möjligheter och begränsningar samt beskriva scenarier för en tänkt framtida utveckling. Förändringar inom befintliga byggnader eller uppförande av nya byggnader inom

ett område ska ta sin utgångspunkt i gällande utvecklingsplan. År 2017 togs en campusplan fram för Medicinareberget och 2018 en utvecklingsplan för Universitetsområdet vid Näckrosen.

I denna utvecklingsplan ser vi till de delar av Göteborgs universitet som är mest centralt belägna. Utvecklingsplanen omfattar de byggnader och platser där universitetet bedriver verksamhet inom stadsdelarna Haga, Linné, Rosenlund och Vasabacken. Utvecklingsplanen har ett särskilt fokus på hur den fysiska miljön ska utvecklas för att skapa synnergier med den omgivande staden. I vissa diskussioner är det dock viktigt att ta med övriga delar av Göteborgs universitets verksamhet för att få en heltäckande diskussion kring universitetets roll i staden.

Utvecklingsplanen är framtagen i samverkan mellan Göteborgs universitet och Akademiska Hus och Higab – de hyresvärdar som i huvudsak äger de berörda fastigheterna i området – samt i nära dialog med Stadsbyggnadskontoret Göteborgs stad.

Göteborgs universitet

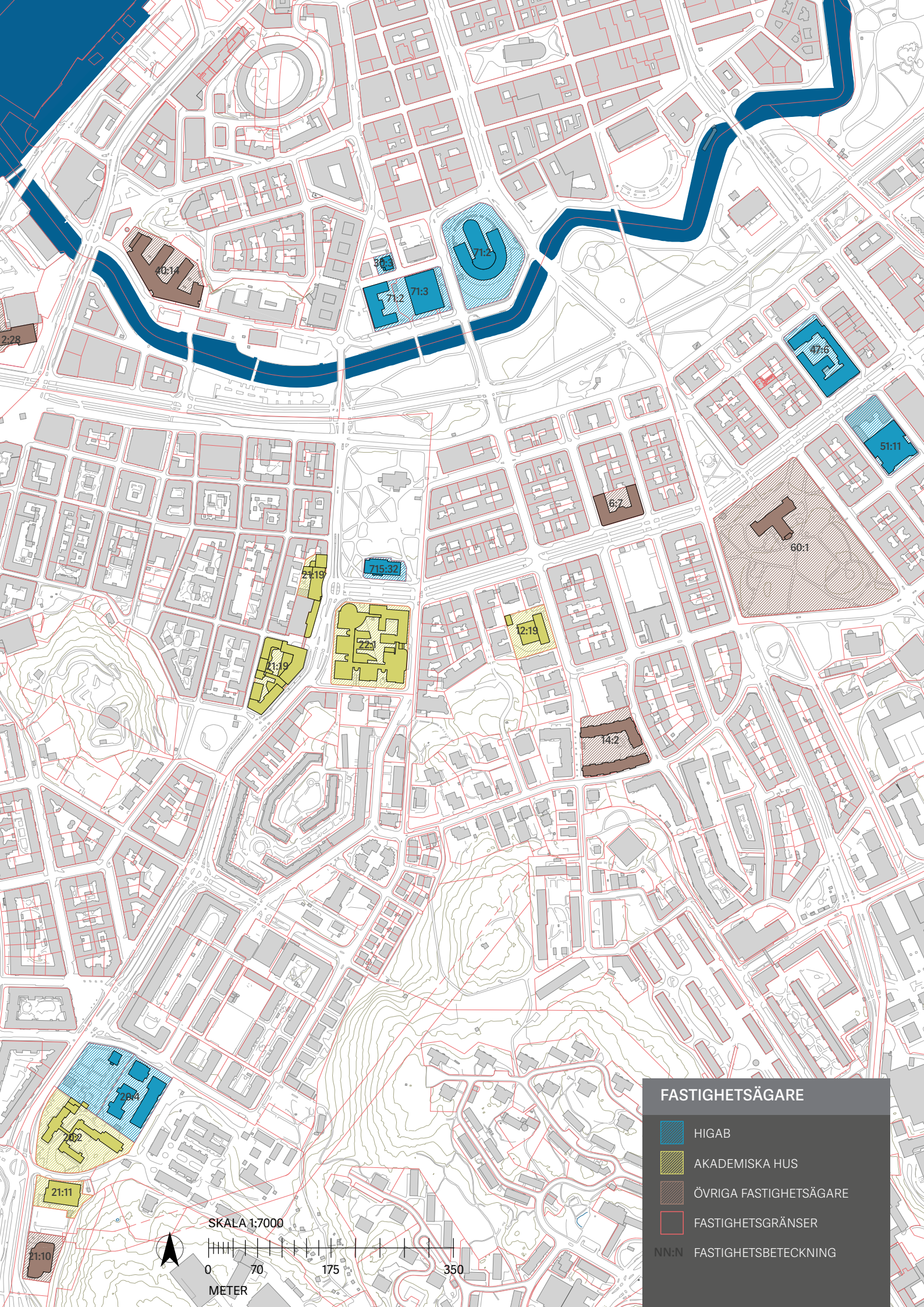
Göteborgs universitet är ett av Sveriges största universitet med cirka 47 500 studenter och 6 400 anställda (2019). Universitetet bedriver utbildning och forskning inom en rad olika vetenskapsområden, exempelvis samhällsvetenskap, ekonomi, pedagogik, medicin och humaniora.

Akademiska Hus

Akademiska Hus är ett av landets största fastighetsbolag med fastigheter på orter över hela landet - från Luleå i norr till Malmö i söder. I Akademiska Hus byggnader studerar, forskar och arbetar runt 300 000 personer varje dag.

Higab

Higab är ett fastighetsbolag som ägs av Göteborgs stad. Bolaget förvaltar många av de karakteristiska hus som finns i staden, exempel Feskekôrka, Konserthuset och Stora Teatern. Higabs vision: Bäst på att utveckla byggnader som levandegör Göteborg.

FASTIGHETSÄGARE

- HIGAB
- AKADEMISKA HUS
- ÖVRIGA FASTIGHETSÄGARE
- FASTIGHETSGRÄNSER
- NN:N** FASTIGHETSBECKNING

SKALA 1:7000

Utvecklingsplanen ska visa på vilka expansionsmöjligheter det finns inom utvecklingsområdet. Utvecklingsplanen kan användas för det löpande lokalförsörjningsarbetet inom GU, för beslut om lokalförändringar samt som underlag i kommande översikts- och detaljplanarbete och vidare projektering. Utvecklingsplanen är ett levande dokument vars innehåll prövas vart femte år.

VISION CITYUNIVERSITETET 2020-2040

Utvecklingsplanen utgår från en gemensam vision för den fysiska miljön med sikte på år 2040. Följande vision har framtagits för Utvecklingsplan Cityuniversitetet 2020-2040 – Haga-Linné-Rosenlund-Vasa:

”Cityuniversitetet - skapar värden mitt i kunskapsstaden Göteborg”

Universitetet kan i ett centralt läge skapa synergier med sina omgivningar på ett helt annat sätt än i ett mer perifert läge. Detta gjordes på 90-talet (etablering i Haga) och 00-talet (flytt av Pedagogien till Rosenlund) där universitetet bidragit med folkliv och underlag till verksamheter, vilka i sin tur bidrar med attraktiva stödfunktioner i anslutning till universitetets lokaler. Universitetet är en stor arbetsgivare och något som lockar många unga till staden – nästan var tionde göteborgare är knuten till Göteborgs universitet, antingen som anställd eller som student¹.

MÅL CITYUNIVERSITETET 2020-2040

Utvecklingsplanens vision kompletteras av 5 mål för utvecklingen av den fysiska miljön:

- Samverkan
- Synergier
- Funktionalitet
- Universitetsliv
- Öppenhet

Dessa mål omfattar tillsammans den sammansatta helhet som är Göteborgs universitets fysiska miljö och beskriver både kvaliteter och möjliggörande egenskaper som den fysiska miljön ska ha. Målen beskrivs mer ingående i kapitel 6.

STRATEGIER FÖR HÅLLBAR LOKALFÖRSÖRJNING

Utvecklingsplanens målområden kompletteras i sin tur av ett antal strategier för hållbar förtätning. Nedanstående strategier handlar primärt om hur ett centralt läge kan bidra till en hållbar verksamhet och de fördjupas i kapitel 7:

- Utveckla lokaler i synliga lägen vid kollektivtrafiknoder och längs stråk
- Samla universitetets verksamheter
- Skapa mötesplatser
- Komplettera, förtäta och förädla befintliga byggnader och stadsrum
- Hållbar och klimatsmart samverkan

1. GU har cirka 47 500 studenter och cirka 6 500 anställda och i tätorten finns cirka 590 000 människor.

INGÅENDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Då universitetet inte får äga fastigheter är man beroende av ett väl fungerande samarbete med fastighetsägare och med staden. Universitetets förhyrningar regleras via cirka 130 hyresavtal tecknade med drygt 30 hyresvärdar. Akademiska Hus är den enskilt största hyresvärden med cirka 55 procent av lokalerna följt av det kommunala fastighetsbolaget Higab med 23 procent. Samtliga aktörer välkomnar en sund konkurrenssituation och vill aktivt motverka att universitetet endast hyr av en fastighetsägare.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 gavs Stadshus AB, moderbolag för samtliga bolag inom Göteborgs Stad, ett uppdrag som bland annat innebar att förbereda försäljning av hela, eller delar av bolag samt mark och fastighetsinnehav inom staden. För Higabs del innebar det i första steget att kartlägga innehav av fastigheter som inte är av kommunalt strategiskt intresse att äga samt konsekvenser av en eventuell försäljning. Den delen av uppdraget har återrapporterats till Stadshus AB som kommer utreda det vidare. Även fastigheter som hyrs av Göteborgs universitet finns med i utredningen. Inom det område som behandlas i Utvecklingsplan Cityuniversitetet 2020-2040 – Haga-Linné-Rosenlund-Vasa hyr GU sammanlagt 70 000 kvm LOA av Higab².

EXPANSIONSMÖJLIGHETER OCH SCENARIER

Ett antal lägen för framtida expansion inom utvecklingsområdet har identifierats. Grundprincipen för framtida expansion är dock att så långt det är möjligt komplettera och utveckla befintliga miljöer. Hur detta kan te sig är avhängigt en rad faktorer vilka beskrivs och fördjupas i kapitel 8 Scenarier.

I kapitlet presenteras även 4 möjliga scenarier för var och hur universitetet kan utvecklas i framtiden. Scenarierna utvärderas mot utvecklingsplanens mål samt mot en uppskattning av scenariots genomförbarhet. De föreslagna scenarierna ska ses som en intentionsförklaring, ett underlag för fortsatta diskussioner som visar på universitetets behov och möjliga vägar att tillgodose dem inom Haga, Linné, Rosenlund och Vasa.

FORTSATT ARBETE

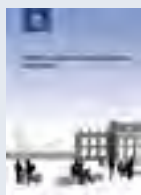
Denna utvecklingsplan visar på en rad möjligheter för framtida expansion. Dessa behöver nu utredas mer ingående och förankras med såväl verksamhetens behov som fastighetsägarnas långsiktiga strategier och stadens vision för utveckling av centrala Göteborg.

Göteborgs universitet, Akademiska Hus och Higab har alla ett ansvar för att vidare utreda de möjligheter som utvecklingsplanen identifierat. Göteborgs universitet har det huvudsakliga ansvaret för samordningen av detta arbete, men då universitetet inte får äga sina lokaler är det avgörande att det fortsatta arbetet sker i nära dialog med fastighetsägarna och berörda förvaltningar inom Göteborgs stad.

2. Samhällsvetenskapliga fakulteten (10 332 kvm LOA), Utbildningsvetenskapliga fakulteten (34 606 kvm LOA), Konstnärliga fakulteten (21 185 kvm LOA), Samhällsvetenskapliga biblioteket (4 389 kvm LOA)

UTVECKLINGSPLANEN I KORTHET

GU
Strategisk
lokalförsörjningsplan
2020-2040

GU
Lokalförsörjningsplan
2020-2022

Akademiska Hus
Metod för
campus-
utveckling

Göteborgs stad
Vision Älvstaden,
fördjupade över-
siktsplaner, detalj-
planer m.m.

Intervjuer och workshops
med företrädare för
verksamheten

Flertalet styr- och visionsdokument i kombination med intervjuer och workshops har utgjort underlag till arbetsgruppens arbete med att formulera utvecklingsplanens vision och mål.

VISION, MÅL OCH STRATEGIER CITYUNIVERSITETET 2020-2040

Utvecklingsplanens **vision** beskriver ett önskat framtida tillstånd och utgör en ledstjärna för vad den fysiska miljön ska komma att vara och göra.

Fem mål utgör tillsammans den helhet som leder till uppfyllande av visionen. Visionen och målen utvecklas i fördjupade beskrivningar i kapitel 6.

Visionen och målen kompletteras av **fem strategier** för hållbar lokalförsörjning. Strategierna utgör mer handgripliga exempel på åtgärder och riktlinjer för hur målen ska nås. De beskrivs mer ingående i kapitel 7.

För att hantera komplexitet och osäkerhet presenteras i kapitel 8 **fyra scenarier** för hur Göteborgs universitet kan utvecklas med sikte på 2040. Dessa scenarier utgör underlag för framtida diskussion och inriktningsbeslut.

Strategi 1
Utveckla lokaler i synliga lägen vid kollektivtrafiknoder och längs stråk

Strategi 2
Samla universitetets verksamheter

Strategi 3
Skapa mötesplatser

Strategi 4
Komplettera, förtäta och förädla befintliga byggnader och stadsrum

Strategi 5
Hållbar och klimatsmart samverkan

4 SCENARIER

Scenario A
Fokus Haga och Linné

Scenario B
Fokus Linné

Scenario C
Fokus Haga

Scenario D
Fokus Haga och Rosenlund

Göteborgs universitets huvudbyggnad vid Vasaplatsen.

02

Om GU Cityuniversitet

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Göteborgs universitet är ett av Sveriges största universitet. Lärosätet bedriver utbildning och forskning inom en stor bredd av vetenskapsområden. Kärnverksamheten är organiserad i åtta fakulteter, vilka i sin tur är indelade i sammanlagt 39 institutioner. Till stöd för verksamheten finns den Gemensamma förvaltningen och Universitetsbiblioteket.

Verksamhetens vision

Göteborg universitets högst styrande dokument heter Vision 2020. Vision 2020 togs från början fram i en omfattande process där både anställda och studenter deltagit i seminarier och workshops för att sedan tillsammans skapa en bild av GU:s framtida utveckling.

”Med kvalitetsdriven forskning, utbildning och samverkan i en inspirerande miljö, uttalat samhällsansvar och globalt engagemang bidrar Göteborgs universitet till en bättre framtid.”

2016 gjordes en revision av Vision 2020 och strategierna som var satta för att uppnå målen uppdaterades. I den fördjupade visionen understryks att distansen mellan och inom forskning,

utbildning och samverkan ska vara liten. Utöver det ska även miljöerna och verksamheten vara öppen och tillgänglig. Det finns en tydlig kvalitetsdriven satsning och den fysiska miljön ska stödja verksamheten, exempelvis genom lärmiljöer som stärker pedagogik.

Under 2020 kommer en ny vision för Göteborgs universitet att presenteras.

GÖTEBORGS UNIVERSITET I DEN CENTRALA STADEN

Fyra av Göteborgs universitets totalt åtta fakulteter har verksamhet i området som omfattas av utvecklingsplanen: Handelshögskolan, Konstnärliga fakulteten, Samhällsvetenskapliga fakulteten och Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Därutöver finns även delar av Gemensamma förvaltningen, Universitetsledningen, Göteborgs universitetsbibliotek och studentkårerna i lokaliseringar inom utvecklingsområdet. Verksamheterna beskrivs kortfattat nedan.

Handelshögskolan

Handelshögskolan i Göteborg bedriver forskning och utbildning inom ekonomi och juridik. Utöver nationalekonomi och

Rosenlund

Haga

Vasa

Linné

företagsekonomi har Handelshögskolan ett stort fokus på hur ekonomi och samhälle hänger ihop exempelvis genom att studera ekonomisk historia och innovation och entreprenörskap. Fakulteten är delaktig i flera tvärdisciplinära mastersprogram, exempelvis masterprogrammet Business & Design som är ett samarbete mellan Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK) och Handelshögskolan.

Handelshögskolan har under de senaste åren expanderat sin forskning för att skapa en bättre balans mellan utbildning och forskning på fakulteten. Framöver spår fakulteten en försiktig expansion både när det gäller forskning och utbildning.

Handelshögskolan är främst belägen i ett kvarter vid korsningen Vasagatan-Sprängkullsgatan i Haga. Byggnaderna dimensionerades för en mindre verksamhet än den som bedrivs idag, vilket lett till externa etableringar som beskrivs som negativa för sammanhållningen. Under de senaste åren har Handelshögskolan arbetat för att samla hela fakulteten och försökt effektivisera lokalanvändandet. En nybyggnation som möjliggör att hela fakulteten kan rymmas inom handelskvarteret på Vasagatan 1 i Haga är påbörjad. Denna nybyggnation möter även Handelshögskolans lokalbehov för ytterligare expansion.

Konstnärliga fakulteten

Konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet är Skandinavens största konstnärliga fakultet med en internationellt sett unik kombination och bredd av utbildningar och forskning inom samtidens viktigaste konstnärliga uttrycksformer. Vid fakulteten finns två institutioner – Högskolan för Scen och Musik (HSM) och Högskolan för konst och design (HDK-Valand).

Högskolan för scen och musik utbildar musiker inom många genrer, komponister, lärare i musik, dans och teater, musikal- och performanceartister, operasångare och skådespelare. Byggnaden Artisten vid Lorensberg (Näckrosenområdet) färdigställdes 1992 och inrymmer HSM:s verksamhet. Den innehåller lokaler för en rad skiftande verksamheter. HSM och Artisten omfattas inte av denna utvecklingsplan.

Vid institutionen HDK-Valand bedrivs utbildning och forskning inom design, film, foto, fri konst, konsthantverk och litterär gestaltning. Merparten av institutionens verksamhet återfinns i dagsläget i lokaler på Vasagatan 50 ("Valand") och Kristinelundsgatan 6-8 ("HDK") i stadsdelen Vasa.

Sedan fler år har fakulteten utrett möjligheterna till samlokalisering av fakultetens verksamheter i Näckrosenområdet. Konstnärliga fakultetens vision Konst 2025 går i korta drag ut på att samla hela verksamheten i tanke, rum och handling för att bättre kunna ta vara på fördelarna med fakultetens ämnesbredd, och stärka möjligheten för studenter och medarbetare att ta del av all fakultetens kompetens, idéer och resurser.

En viktig del av planerna är att bygga ut och bygga om det hus som idag rymmer HSM, för att det ska kunna rymma hela konstnärliga fakulteten från år 2026. När denna vision realiseras innebär det att institutionen HDK-Valand lämnar sina lokaler i Vasa. Av denna anledning kommer inte Konstnärliga fakulteten och dess nuvarande lokaler att behandlas närmare i denna utvecklingsplan (se istället Utvecklingsplan Näckrosen 2018-2040).

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Den samhällsvetenskapliga forskningen bedrivs inom om-

råden som hanterar samhällets stora problem, exempelvis inom miljö, hälsa och fattigdom. Samhällsvetenskapliga fakulteten har det största utbildningsuppdraget inom Göteborgs universitet och utbildar både yrkesprogram som psykologer, socionomer, journalister och kandidat och mastersutbildningar inom exempelvis offentlig förvaltning och globala studier.

På fakulteternas institutioner råder det relativt stor skillnad i balansen mellan utbildning och forskning. Några institutioner är väldigt utbildningstunga medan andra har mer forskning än utbildning. Fakultetsledningen tror inte att verksamheten kommer expandera i någon större utsträckning framöver, utan fokuserar på kvalitetsdriven utveckling. Några av fakultetens verksamhetsämnen håller dock på att professionaliseras vilket kan leda till förändringar i exempelvis utbildningsutbud.

Samhällsvetenskapliga fakulteten har en uppdelad verksamhet i lokaliseringar både i Haga och Linné. Fakultetsledningen upplever det som problematiskt att fakulteten är splittad. Avståndet mellan Haga och Linné upplevs som långt vilket gör att institutionerna inte samnyttjar lokalerna. Både avståndet och att det är få naturligt placerade mötesplatser gör att anställda och studenter vid de olika institutionerna inte möts i samma utsträckning som om fakulteten hade varit samlad inom samma område. Fakulteten är i dagsläget trångboddad när det gäller utbildningslokaler. En viss effektivisering av lokalanvändandet är möjlig, men fakulteten ser ett behov av expansion på längre sikt.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Utbildningsvetenskapliga fakulteten bedriver utbildning och forskning inom pedagogik och ledarskap. Fakulteten har det största ansvaret för Göteborgs universitets lärarutbildning. Utöver lärarutbildningar finns även programutbildning för idrottsledare, hälsovetare och kostekonomier. Merparten av fakultetens verksamhet bedrivs sedan 2006 i Rosenlund då man lämnade sin tidigare lokalisering i Mölndal för ett betydligt mer centralt läge.

Idrottshögskolan, som tillhör utbildningsvetenskapliga fakulteten, bedriver sin verksamhet på Skånegatan i stadsdelen Gårda där också flera av de idrottsanläggningar som verksamheten har behov av finns.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten har gjort olika anpassningar för att effektivisera lokalanvändandet. I dagsläget finns det visst utrymme att öka beläggningen av lokalerna men vid behov av en mer omfattande expansion kommer fakulteten behöva ytterligare utrymme än det som kan erbjudas i det befintliga lokalbeståndet.

Gemensamma förvaltningen och universitetsledningen

Den Gemensamma förvaltningen står för samordning, normering, effektivisering, expertis och planering. Organisationen stödjer kärnverksamheten och erbjuder institutionerna service och stöd i utförandet av de administrativa uppgifterna. Den gemensamma förvaltningen har också ett ansvar för att säkerställa universitetets myndighetsfunktion. Den gemensamma förvaltningen vid Göteborgs universitet organiseras i fyra områden: Området för verksamhetsstöd, Området för infrastrukturstöd, Ekonomienheten och Personalenheten, och har ungefär 700 anställda.

HANDELSHÖGSKOLAN

- Institutioner: 4
- Helårsstudenter: 4 000
- Aktiva forskarstuderande: 118
- Anställda: 475
- Forskningsbidrag: 150 mnkr
- Intäkter: 627 mnkr
(49 % utbildning, 51 % forskning)

KONSTNÄRLIGA FAKULTETEN

- Institutioner: 2
- Helårsstudenter: 1 413
- Aktiva forskarstuderande: 45
- Anställda: 423
- Forskningsbidrag: 16 mnkr
- Intäkter: 395 mnkr
(81 % utbildning, 19 % forskning)

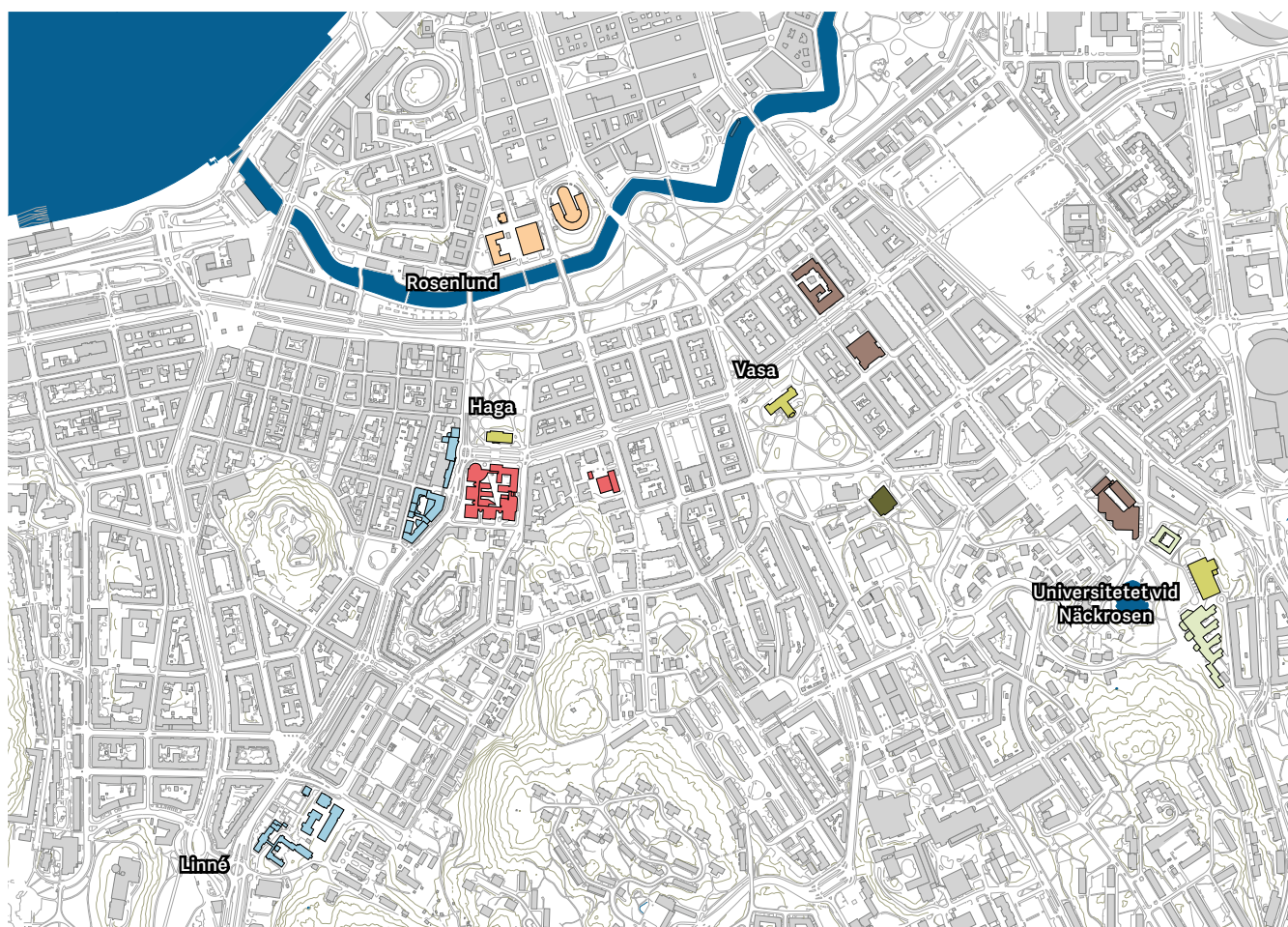
SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

- Institutioner: 7
- Helårsstudenter: 6 020
- Aktiva forskarstuderande: 178
- Anställda: 762
- Forskningsbidrag: 228 mnkr
- Intäkter: 810 mnkr
(45 % utbildning, 55 % forskning)

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

- Institutioner: 4
- Helårsstudenter: 3 849
- Aktiva forskarstuderande: 96
- Anställda: 556
- Forskningsbidrag: 58 mnkr
- Intäkter: 596 mnkr
(66 % utbildning, 34 % forskning)

Källa: GU årsredovisning 2019

Samhällsvetenskapliga biblioteket sett från Haga Kyrkoplan.

Gemensamma förvaltningen lämnade i januari 2020 sina tidigare lokaler på Haraldsgatan 5 vid Linnéplatsen och flyttade stora delar av verksamheten inom Området för Infrastruktur till Rosenlundsgatan 4 (Rosenlund). Kontorslokaler finns även på Södra Allégatan 8/Skolgatan 2 i Haga och Karl Gustavsgatan 12/Erik Dahlbergsgatan 11 i Vasa. Universitetsgemensamma tentasalar inom utvecklingsområdet finns på Viktoriagatan 30 i Vasa och Olof Palmes plats vid Järntorget.

Till Gemensamma förvaltningen hör även universitetsledningens stab som tillsammans med universitetsledningen sitter i universitetets huvudbyggnad vid Vasaplatsen.

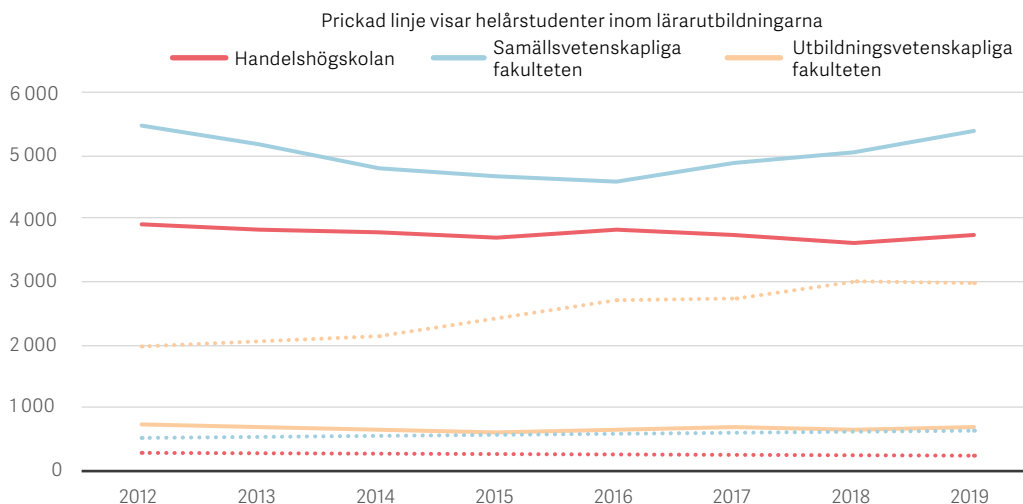
Universitetsbiblioteken

Göteborgs universitetsbibliotek har fyra biblioteksområden varav ett, Samhällsvetenskapliga biblioteken, finns inom utvecklingsplanens avgränsade område. Samhällsvetenskapliga biblioteken består i sin tur av de tre biblioteken Ekonomiska biblioteket i Handelshögskolan, Pedagogiska biblioteket i Pedagoghus A och Samhällsvetenskapliga biblioteket i en fristående byggnad vid Vasagatan. Biblioteken är öppna för allmänheten.

Studentkårerna och Studenternas hus

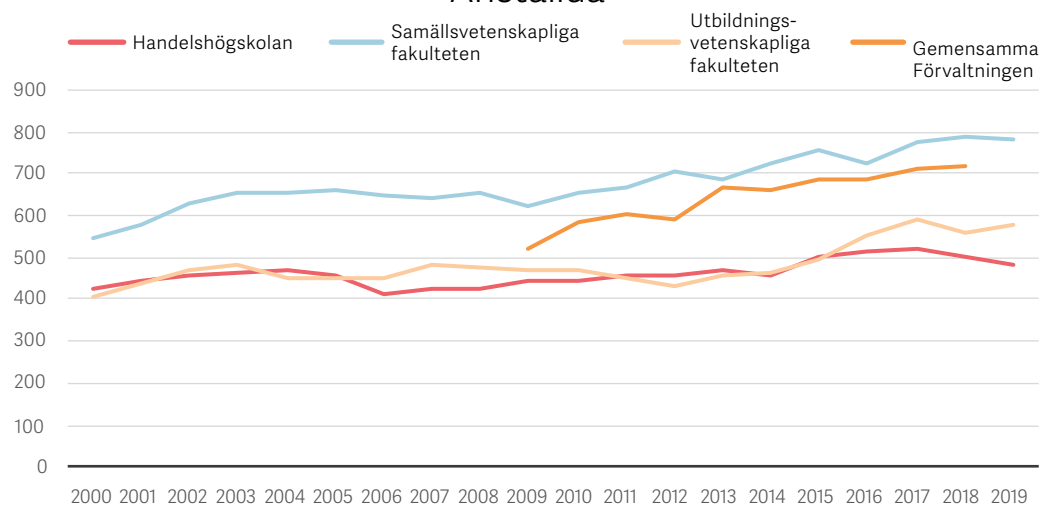
Studenterna vid Göteborgs universitet är organiserade i fem olika studentkårer. Två av dessa tillhör utvecklingsplanens områden: Studenterna vid samhällsvetenskapliga fakulteten och utbildningsvetenskapliga fakulteten är anslutna till Göta studentkår och studenterna vid Handelshögskolan är anslutna till HHGS, Handelshögskolan i Göteborgs studentkår. Studentkårerna har lokaler i Handelshögskolan och i Hus Dragonen (Sprängkullsgatan 19, Haga) samt i Studenternas hus, Göteborgsgatan 17, vid Vasaparken. Studenternas hus har sedan det byggdes 1932 varit just vad namnet antyder, studenternas hus. Här har Göta studentkår, Konstkåren och Göteborgs universitets studentkårer (GUS) sina huvudkontor. Flera kårförningar använder även lokaler i Studenternas hus för möten, repetitioner, uppträdanden och fester. Här finns även en föreläsningssal för 150 personer, gemensam expedition samt festlokalen Kårkällar'n. Sedan 2016 är Platzer fastighetsägare.

Faktiskt antal avräknade helårsstudenter (HST)

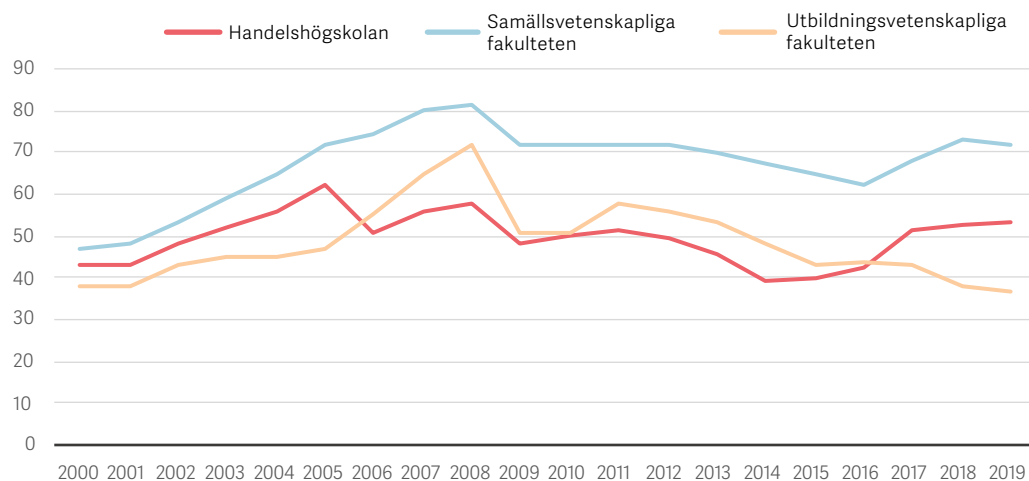
Sedan 2012 har antalet HST förvisso fluktuerat en del, men betraktat över tid har populationen varit relativt konstant. Undantaget är lärarutbildningarna som vuxit med nästan 1000 HST.

Anställda

Antalet anställda har, undantaget Handelshögskolan, ökat kraftigt under de senaste 20 åren.

Lokalkostnader (tkr)

Under samma period har inte lokalkostnaderna utvecklats i motsvarande takt.

1600-talets befästningsstad

03

Historik

2021 firar Göteborg 400 år. Staden etablerades som en försvarspost, utvecklades som en sjöfartsstad och expanderade som en varvs- och industristad. Idag är Göteborg centrum för såväl besöksnäring, handel, högteknologisk industri och en rad andra kunskapsintensiva näringar. Ett internationellt centrum för möten och kulturutbyte, där universitetet är en nyckelspelare. Den fysiska strukturen som vuxit fram i historien sätter upp ramarna för dagens cityuniversitet.

BEFÄSTNINGSTADEN

Befästningsstaden Göteborg grundades på 1600-talet som Sveriges försvar mot väster. Som försvarsvärk fanns både vallgrav, stadsmur och flera externa fästningar. Innanför vallgraven utfördes staden som en klassisk rutnätsstruktur med kanaler i flera av huvudgatorna. Under 1700-talet utvecklades staden som ett nav för internationell handel och mer eller mindre permanenta stadsdelar började växa upp utanför stadsmuren. Bland dessa tidiga förstäder utmärkte sig Haga, vars gatustruktur har bevarats in i våra dagar.

EXPANSION ÖVER VALLGRAVEN OCH 1866 ÅRS STADSPLAN

I början av 1800-talet var det gamla försvarssystemet med vallgrav och murar utdaterat. Successivt revs den gamla stads-

muren och på dess plats placerades bland annat flera institutionsbyggnader och några nya kvarter. På 1860-talet utlystes en stadsplan för hur staden skulle kunna expandera utanför vallgraven. Det vinnande förslaget förordade en storslagen Haussmann-inspirerad stenstad med Napoleon II:s Paris som förebild. De gamla gatorna i nord-sydlig riktning drogs vidare söderut så att staden skulle hänga ihop, men runt Vallgraven sparades ett brett parkstråk för att markera gränsen mellan nytt och gammalt. Viktoriagatan är alltså en direkt fortsättning på Magasinsgatan, Aschebergsgatan på Västra Hamngatan och Kungsportsavenyn på Östra Hamngatan.

Resultatet av 1866 års stadsplan blev Vasastaden och Lørensborg. All äldre bebyggelse i dessa stadsdelar revs, och stenstaden växte upp med påkostad arkitektur i nyrenässans, nygotik och jugend mellan 1870 och 1910. Det närbelägna Haga sparades dock, eftersom man här hade en bebyggelsestruktur som var av högre standard. Än idag ser man tydligt gränsen mellan Hagas gamla stadsplan och Vasastadens nyare. Cityuniversitetet ligger idag i gränssnittet mellan dessa båda planstrukturer, och Samhällsvetenskapliga fakulteten utgör fondbyggnad för Vasagatan.

UNIVERSITETET I STADEN

Göteborgs Högskola grundades 1887. Runt sekelskiftet 1800-1900 expanderade verksamheten stort och 1907 invigdes en

1866 års stadsplan

monumental huvudbyggnad i Vasaparken. Handelshögskolan grundades 1923 och medicinska fakulteten 1949. 1954 bildades Göteborgs universitet och en kraftig expansionsfas startade.

Från slutet av 1940-talet till slutet av 1960-talet ökade antalet studenter från 500 till 21 000. Den medicinska fakulteten etablerades på Medicinareberget i anslutning till Sahlgrenska Sjukhuset. Handelshögskolan, som fram till 1971 var fristående från universitetet, invigde sin egen byggnad vid Vasagatan 1952. Under 1960-talet uppfördes storskaliga externa campusområden för flertalet svenska universitet och högskolor. Någon sådan etablering kom dock av en rad olika anledningar inte att genomföras i Göteborg. Istället bedrevs det expanderande universitetet i en lång rad centrala och halvcentrala lägen. 1974 invigdes lärarhögskolan i ett perifert läge i Mölndal, men detta var tre år innan denna verksamhet blev en del av universitetet. Centrum för humaniora kom att utvecklas vid Näckrosdammen, men det dröjde ända till 1990-talet innan en storskalig satsning på moderna utbildningslokaler kom att genomföras.

”KREATIVITET – STORSTADENS FRAMTID”

På 1980-talet hade Göteborgs universitet förmodligen Sveriges mest omoderna utbildningslokaler. Svårigheterna att komma till stånd med ett externt campus vändes dock nu till verksamhetens fördel. Vid denna tid genomgick stadsbyggnadsidealerna

en kraftig förändring. Kritiken mot 1960-talets citysaneringar och funktionsseparerade förorter var stark och ett nytt intresse för den täta innerstaden såg dagens ljus.

Efter att ha totalsanerat de gamla arbetarstadsdelarna Olskroken, Landala, Annedal, Masthugget och Gårda fattades det viktiga principbeslutet att bevara kvartersstrukturen och en stor del av husen i Haga. Parallellt med detta började den högre utbildningens roll i samhället att omvärderas. Från att ha sett universitetet som isolerade forsknings- och utbildningscentra började dess roll som attraktionskapande motorer för regional utveckling att ställas i centrum. Varvskrisen i Göteborg på 1960-talet, oljekrisen och konkurrensen från Asien ifrågasatte den tunga industrin som huvudsaklig ekonomisk motor. 1985 publicerades boken ”Kreativitet – Storstadens framtid”, av kulturgeografen Åke Andersson på uppdrag av Regionplanekontoret inom Stockholms läns landsting. Boken pläderade för en rad utvecklingstrender som kom att bli mycket inflytelserika kommande decennier. Andersson lyfte fram den stora stadens komparativa fördelar jämfört med mindre städer när det kom till att utveckla kreativa näringar, kunskapsutbyte och framtidsorienterad ekonomi. Trots att boken handlade om Stockholm kom den att få stort inflytande över all svensk stadsplanering. Att ha möjlighet att utveckla universitetet mitt i staden, istället för på ett gärde långt utanför city, låg helt i linje med Anderssons och andras teser.

Under det sena 1980-talet och 1990-talet byggdes ett antal

"Nya Sjukhuset" från Kungsparken, 1855.

Aldrig realiserad plan för Haga, 1960-tal.

Barnbördshuset i Annedal fick senare namnet KK 2. 1968 lades verksamheten ner i Annedal och flyttade till Östra sjukhuset.

Bevarad bebyggelse längs Haga Nygata.

nya universitetsbyggnader i centrala lägen. I den östra delen av Haga integrerades samhällsvetenskapligt centrum i två stora kvarter som till sitt yttre hämtar inspiration från den äldre bostadsbebyggelsen och även innehåller lägenheter och vård. Satsningen var ett led i den totala ombyggnad/renovering av Haga som genomfördes under 1980-talet och det tidiga 1990-talet. 1992 invigdes en ny byggnad på en rivningstomt vid Linnéplatsen som skapats efter Dag Hammarskölds ledens breddning. 1995 flerdubblade Handelshögskolan sin lokalyta efter en omfattande utbyggnad, och i samma veva byggdes det gamla Folkbiblioteket i Hagaparken om till kurs- och tidningsbibliotek med läsplatser och seminarierum (idag Samhällsvetenskapliga biblioteket). Tillsammans med Högskolan för Design och Konsthantverk och Akademin Valand (som under 1990-talet flyttade in i Polhemsgymnasiets gamla lokaler vid Vasagatan) skapades ett starkt universitetscentrum i Haga och Vasastaden. Detta fick stora effekter för helheten. Vasagatan och Haga Nygata, som tidigare varit sömniga bilgator, levde upp

som fotgängarstråk och en stor mängd caféer och restauranger öppnade i byggnadernas bottenplan och källarvåningar.

UNIVERSITETET UNDER 2000-TALET

Expansionen av cityuniversitetet har fortsatt under senare decennier. På 00-talet etablerades IT-universitetet på Lindholmen och under detta decennium fortsatte även utvecklingen av Linnéområdet med nya byggnader för journalistik samt ombyggnad av Annedalsseminariet och KK2 för universitetsverksamhet. 2005 fullbordades cityuniversitetet då Pedagogerna lämnade det perifera läget i Mölndal och flyttade in till Rosenlund och de för ändamålet ombyggda gamla institutionsbyggnaderna Sociala Huset och Gamla Latin. Under 2010-talet inleddes en stor satsning på att utveckla och uppgradera universitetets fastighetsbestånd. En omfattande expansion har påbörjats både på Campus Medicinareberget och vid universitetet vid Näckrosen.

UNIVERSITETSTYOLOGIER - EN HISTORISK EXPOSÉ

I boken "Universitetet och staden" av Claes Caldenby från 1994 beskrivs hur universitetens inriktning och organisation i den byggda miljön förändrats genom historien.

Medeltida Universitas

Embryot till dagens universitet står att finna i de stadsdelar där medeltida lärde rörde sig och emellanåt slog sig ner med sina boksamlingar. Ofta skedde detta på vissa gator. Bologna och Paris var viktiga städer för framväxten av universitas. Autonomin var central och risken för förföljelser ställde krav på flexibilitet. Paris före 1200. Universitas diffusa struktur kring några av kyrkorna.

Kollegium

De tidigaste universiteterna var i regel stiftelsesdrivna och etablerades ofta i klosterliknande byggnader – kollegier – där utbildning, förkovran och boende samlades kring en innergård. Den inre kontemplativa miljön kontrasterade mot gatumiljön utanför. Som exempel kan nämnas så kallade "quadrangles" i Cambridge och Oxford. Handelshögskolan har i många avseenden formen av ett kollegium.

Illustration av Sorbonne innan expansion.

Institutionsuniversitetet

Under 1700- och 1800-talet började en alltmer specialiserad naturvetenskap ställa krav på större och mer ändamålsenliga lokaler. Universitetet kom nu på allvar att utmana kungamakt och kyrka, de traditionella maktinstitutionerna. Runt om i världen uppfördes specialiserade märkesbyggnader som var större än de gamla kollegierna och ofta representerade statens makt snarare än privata donatorers. Lund och Uppsala är exempel på svenska institutionsuniversitet.

Karta över institutionsbyggnader i Lund.

Amerikanska campus

Campustypologin började växa fram i Amerika på 1700-talet. Här var kopplingen till traditionella innerstäder svagare än i Europa. Campus fungerade "In loco parentis" (i föräldrarnas ställe) dvs som självförsörjande enheter där utbildning, forskning, boende och idrott samlades i gemensamma strukturer, ofta parkmiljöer, utanför städerna.

Stanford university med särskilda byggnader för boende, idrott, konst och gemensamma måltider på campus.

Externuniversitetet

Under efterkrigstiden genomgick universitetsväsendet stora förändringar över hela världen. Stora barnkullar och allt högre behov av utbildade specialister ledde till en kraftig volymökning. Under 1960-talet byggdes många universitet helt nya strukturer utanför städerna – snabbt och kostnadseffektivt. Till skillnad från de traditionella campusmiljöerna byggdes externuniversitetet ursprungligen som storskaliga och monofunktionella enheter.

Aldrig realiserad expansionsplan för Chalmers Johanneberg från 1968.

Cityuniversitetet

Efter miljonprogrammet växte det fram en kritik mot 1960-talets planeringsfilosofi. Allt större intresse började riktas mot den traditionella staden med sin funktionsmix och sina många mötesplatser. Att integrera universitetsfunktioner i tät och blandad innerstadsmiljö ligger i linje med tanken om kunskapsstaden där utbildning, forskning, boende och näringsliv samverkar.

Planerad expansion av New York University med kommersiella verksamhetslokaler i bottenplan och universitetslokaler och studentbostäder längre upp i byggnaderna.

04

Nulägesanalys

CITYUNIVERSITETET

Göteborgs universitet är ett uttalat cityuniversitet. Många andra lärosäten i Sverige ligger i städer, men få – om något – är så integrerat i hjärtat av en större stad på det sätt som GU är. Universitetets byggnader står bokstavligt talat vägg i vägg med den omgivande stadens byggnader, vilket har sina fördelar men också utmaningar.

Olika sorters universitetstypologier (se kap 3 Historik) har olika för- och nackdelar. För ett cityuniversitet handlar det främst om det centrala läget och hur synergier kan skapas med den omgivande staden. Hur dessa synergier kan möjliggöras genom åtgärder i den byggda miljön är därför ett självklart fokusområde i denna utvecklingsplan.

Cityuniversitetets förtjänster

Den största fördelen med cityuniversitetet är givetvis det cen-

trala läget, vilket medför en rad positiva effekter – inte bara för universitetet utan även för den omgivande staden. Den mest uppenbara fördelen handlar om samverkansmöjligheter tack vare närhet och kommunikationer. Universitetets etableringar i Haga, Linné, Rosenlund och Vasastaden är mycket väl integrerade i stadens kollektivtrafiknät. När Västlänken öppnar upp sina underjordiska tvärgående kopplingar stärks denna integrering ytterligare, inte minst till andra delar av regionen då pendlingstider minskar till följd av färre byten. Detta leder till en större arbetsmarknadsregion och ett större upptagningsområde för studenter.

En annan stor fördel med ett centralt läge är närheten till ett rikt utbud av olika sorters service. I externa campusområden måste universitetet ombesörja många funktioner som inte har

med kärnverksamheten att göra. I cityuniversitetet kan det samordnas. I centrala Göteborg finns ett brett utbud av caféer, restauranger, affärer och kulturinstitutioner som har öppet även under kvällstid. Möjligheten att enkelt köpa lunch från ett välsorterat utbud eller att umgås kvällstid med kollegor eller andra studenter är större än på ett externt beläget campus. Även närhet till annan handel eller tjänster som exempelvis frisör kan underlätta vardagen. Det breda och varierade utbudet i ett centralt läge bidrar starkt till att höja lärosätets attraktivitet.

Viktigt att ta i beaktande är att universitetet också bidrar till stadsutveckling genom sina etableringar. Studenter må ha en begränsad ekonomi, men studier visar att de i genomsnitt spenderar en större del av sin inkomst på sociala aktiviteter, exempelvis på caféer eller restauranger. Universitetets etableringar i Haga på 90-talet och i Rosenlund på 00-talet var viktiga för att skapa en kritisk massa för att ge underlag för serviceverksamhet och liv till dessa stadsdelar, vilka även verkar klara innerstadsdöd tack vare den ”urbana livsstil” hos de som till vardags frekventerar området.

En tredje stor fördel med centrala lägen är närheten till samverkansparter inom andra kunskapsinstitutioner, näringsliv och offentlig sektor. Ett centralt läge gör att forskare och studenter befinner sig mitt i det samhälle de studerar. Universitetets tredje uppgift (vid sidan av forskning och utbildning) handlar om att dela med sig av kunskap till omgivningen. Samverkan med andra organisationer är en förutsättning för att kunna genomföra den tredje uppgiften. Samverkan bidrar också till att stärka universitetet, exempelvis genom arbetslivsanknytning i utbildning eller data till forskning.

Vidare kan lunch- och kvällsföreläsningar enkelt göras tillgängliga även för de personer som inte dagligen vistas på universitetets områden. Ett universitets lokaler skulle kunna nyttjas även under kvällar och semestertider, då universitetet själv inte har behov av dem, exempelvis för föreningsliv eller genom att andra studieförbund arrangerar föreläsningar eller kurser.

Interaktionen mellan samhälle och akademi är alltså cityuniversitetets stora styrka. Den dagliga kontakten mellan människor från olika samhällssektorer kan leda till värdeskapande möten på en rad olika nivåer. För att möjliggöra mötena krävs ytor som är öppna för alla och där människor rör sig naturligt och av varierande anledningar. En viss trängsel eller positiv friktion, är endast något som gynnar den interaktionsgenererande potentialen på en plats. Det är lättare att öppna upp för gränsöverskridande möten längs stråk som frekventeras av många olika grupper, än i perifera lägen där bara de som bor och verkar rör sig. För organisationer och verksamheter som vill skapa fler värdeskapande möten är det också viktigt att skapa incitament för att möten ska äga rum. Delade platser och gemensamma angelägenheter brukar vara säkra kort för att få människor att interagera mer i vardagen.

Helt öppna universitet kan vara svårt att uppnå. Att vem som helst lätt kan ta sig in på universitetet riskerar att äventyra säkerheten och tryggheten genom att göra det lättare för exempelvis stölder eller skadegörelse.

Cityuniversitetets utmaningar

Centrala lägen medför utmaningar. Det är svårt att hitta ny mark för expansion. Långa detaljplaneprocesser där hänsyn måste tas till hela det omgivande samhället kan begränsa möj-

ligheterna för universitetsbyggnaderna att växa eller anpassas till universitetets verksamheter. Att universitetet och stadens förvaltningar har en gemensam bild av varandras förutsättningar när det gäller ledtider och behov är väldigt viktigt.

Ett centralt läge medför även högre hyreskostnader än ett externt läge, vilket leder till att universitetets ytor måste användas än mer effektivt med färre kvadratmeter per student/forskare/anställd som konsekvens.

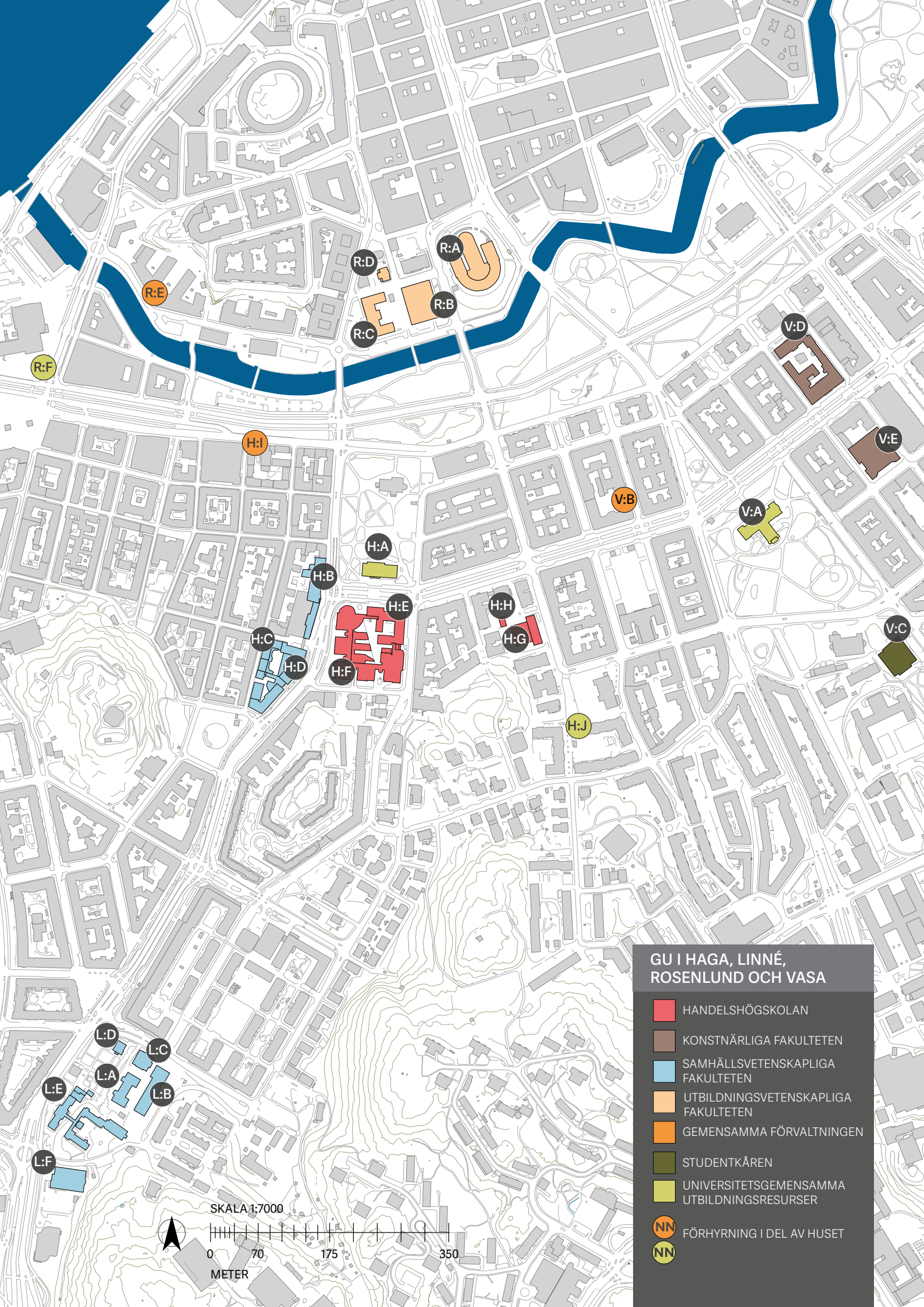
En annan nackdel med att bedriva forskning och utbildning i flertalet små stadsintegrerade byggnader är att olika grupper inte möts. Ibland beror detta på ett faktiskt geografiskt avstånd och ibland på ett upplevt avstånd skapat av bristande samverkan mellan verksamheterna. När studenten eller den universitetsanställda lämnar universitetets byggnad befinner de sig i en öppen stadsmiljö och inte på ett campus. De blir direkt göteborgare snarare än studenter och universitetsanställda. Detta kan påverka ”vi-känslan” mellan studenter och anställda från olika fakulteter och institutioner. På caféet i staden är det en högre tröskel för interaktion med en främling än i cafeteria på ett externcampus där man kan vara relativt säker på att den som uppehåller sig där på något sätt tillhör universitetet. I kombination med kort schemalagd undervisningstid, kan detta leda till svagare band till lärosätet än på ett campus där man spenderar mer tid i en utpräglad universitetsmiljö. Det svagare bandet mellan student och lärosäte kan på sikt påverka lärosätets varumärke. Studenterna är en av de viktigaste ambassadörsgруппerna när nya blivande studenter väljer lärosäte. Detta gäller främst de stora städerna med cityuniversitet. Utpräglade universitetsstäder som Lund och Uppsala kan sägas ha fördelarna från såväl det stadsintegrerade universitetet och det externa campusområdet, då man både har närheten och synergierna, och de identitetsskapande interna mötesplatserna.

Vad gäller grönområden och rekreationsytor finns både för- och nackdelar med ett centralt läge. Uppenbara fördelar är möjligheterna att studera och socialisera i stadens parker, liksom att dra nytta av stadens kultur- och eventutbud. En nackdel är att det ofta är längre avstånd till stora idrottsanläggningar och motionsspår.

STRÅKEN SOM SKAPAR STADSLIV

Genom Göteborg finns flera naturliga stråk, tack vare den historiska utbyggnaden av rutnätsstaden. Ett exempel på det är hur Långgatorna-Haga Nygata-Vasagatan har skapat ett naturligt stråk av caféer och restauranger i öst-västlig riktning mellan Vasastaden och Masthugget. Att universitetet befinner sig mitt på detta stråk skapar flera synergier. Under terminerna utgör studenterna underlag för en rik flora av serviceinrättningar. Då studenterna är på semester frekventeras stråket istället av turister.

Göteborg har flera gator med potential att utvecklas åt detta håll. Till exempel kan Rosenlundsgatan hanna i ett helt nytt sammanhang när staden växer på Masthuggskajen och Skeppsbron. Likaså finns potential i att utveckla gaturummet Sprängkullsgatan-Övre Husargatan som binder samman Haga och Linné. Avsaknaden av mötesplatser och öppna bottenvåningar längs delar av gatan (inte minst de där universitetet huserar) gör dock att gatorna idag upplevs tomma och avstånden långa. Genom att arbeta aktivt med bottenvåningarna här skulle stora kvaliteter kunna skapas.

**GU I HAGA, LINNÉ,
ROSENLUND OCH VASA**

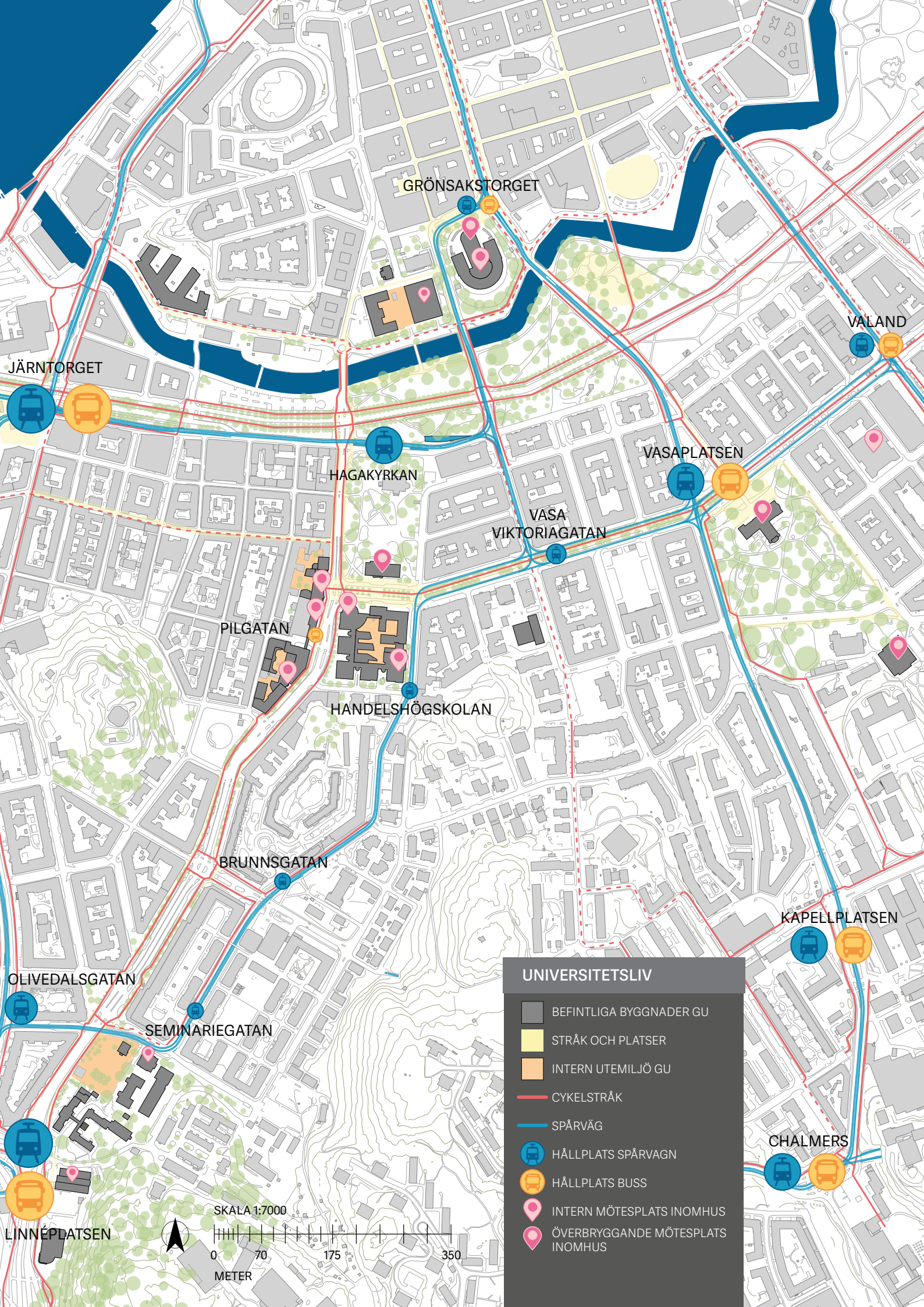
- HANDELSHÖGSKOLAN
- KONSTNÄRLIGA FAKULTETEN
- SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN
- UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN
- GEMENSAMMA FÖRVALTNINGEN
- STUDENTKÅREN
- UNIVERSITETSGEMENSAMMA UTBILDNINGRESURSER
- NN FÖRHYRNING I DEL AV HUSET
- NN

NULÄGESANALYS

GÖTEBORGS UNIVERSITET I HAGA, LINNÉ ROSENLUND, VASA FÖRHYRNINGAR 2020

	Område/byggnad	Lokalkategori	Kvm LOA	Kvm BTA	BTA/LOA	Byggn.år	Fastighetsägare
ROSENLUND							
	Pedagogen						
R:A	Hus A - Sociala Huset	Undervisningsbyggnad	16040	18000	1,12	1855/2006	Higab
R:B	Hus B - Nybygget	Undervisningsbyggnad	10065	12000	1,19	2006	Higab
R:C	Hus C - Gamla Latin	Undervisningsbyggnad	4334	5700	1,32	1865	Higab
R:D	Gegerfeltska villan	Kontorsbyggnad	635	-	-	1874	Higab
R:E	Rosenlundsgatan 4 (plan 3 och 4)	Kontorsbyggnad	3370				Gamla Livförsäkrings AB
R:E	Rosenlundsgatan 4 (plan 2)	Kontorsbyggnad	1850				Gamla Livförsäkrings AB
R:F	Olof Palmes plats 3	Skrivsal	575				Byggnadsföreningen Folkets Hus i Göteborg
HAGA							
H:A	Samhällsvetenskapliga biblioteket	Bibliotek	4615	-	-	1900	Higab
H:B	Samvetet Dragonen	Undervisningsbyggnad	8534	10862	1,27	-	Akademiska Hus
H:C	Samvetet Husaren	Undervisningsbyggnad	2370	3172	1,34	1994	Akademiska Hus
H:D	Samvetet Sappören	Undervisningsbyggnad	10719	14108	1,32	1991	Akademiska Hus
H:E	Handelshögskolan	Undervisningsbyggnad	5451	7009	1,29	1952	Akademiska Hus
H:F	Handelshögskolan	Undervisningsbyggnad	21065	26270	1,25	1995	Akademiska Hus
H:G	Viktoriagatan 13	Kontorsbyggnad	4504	5575	1,24	1952	Akademiska Hus
H:H	Garage, soprum mm.	Övrig byggnad	94	108	1,14	-	Akademiska Hus
H:I	Södra Allégatan 8/ Skolgatan 2	Kontorsbyggnad	1321				Olle Fälth's Fastighets AB
H:J	Viktoriagatan 30/ Karl Gustavsgatan 29	Kontor och skrivsal	5630				Bostadsrättsföreningen Askungen1
VASA							
V:A	Vasaparken	Kontorsbyggnad Aula mm	4169				Statens fastighetsverk
V:B	Karl Gustavsgatan 12/ Erik Dahlbergsgatan 11	Kontorsbyggnad	2540				Proprius Förvaltnings AB
V:C	Studenternas Hus Götabergsgatan 17	Kontorsbyggnad	4541				AB Platzer
V:D	Valand	Undervisningsbyggnad	8908 (LOAe)	12135 (BRA)		1865	Higab
V:E	HDK	Undervisningsbyggnad	6218 (LOAe)	8491 (BRA)		1904	Higab
LINNÉ							
L:A	Annedalsseminariet	Undervisningsbyggnad	3605	-	-	1910	Higab
L:B	Mediehuset	Undervisningsbyggnad	5500	-	-	2007	Higab
L:C	ALC-sal (gamla Studietorget)	Undervisningsbyggnad	597	-	-	1910	Higab
L:D	Rektorsvillan	Kontorsbyggnad	630	-	-	1910	Higab
L:E	KK2	Undervisningsbyggnad	5511	8525	1,55	1924	Akademiska Hus
L:F	Psykologen	Undervisningsbyggnad	6170	7359	1,19	1995	Akademiska Hus
ÖVRIGA							
	Idrottshögskolan Skånegatan 14B	Undervisningsbyggnad	c:a 3400				Higab
TOTALT Exkl. HDK, Valand, Idrottshögskolan			c:a 134 000*				

GRÖNSAKSTORGET

JÄRNTORGET

VALAND

HAGAKYRKAN

VASAPLATSEN

VASA
VIKTORIAGATAN

PILGATAN

HANDELSHÖGSKOLAN

BRUNNSGATAN

KAPELLPLATSEN

OLIVEDALSGATAN

SEMINARIEGATAN

UNIVERSITETSLIV

- BEFINTLIGA BYGGNADER GU
- STRÅK OCH PLATSER
- INTERN UTEMILJÖ GU
- CYKELSTRÅK
- SPÅRVÄG
- ⋈ HÅLLPLATS SPÅRVAGN
- ⋈ HÅLLPLATS BUSS
- INTERN MÖTESPLATS INOMHUS
- ÖVERBYGGANDE MÖTESPLATS INOMHUS

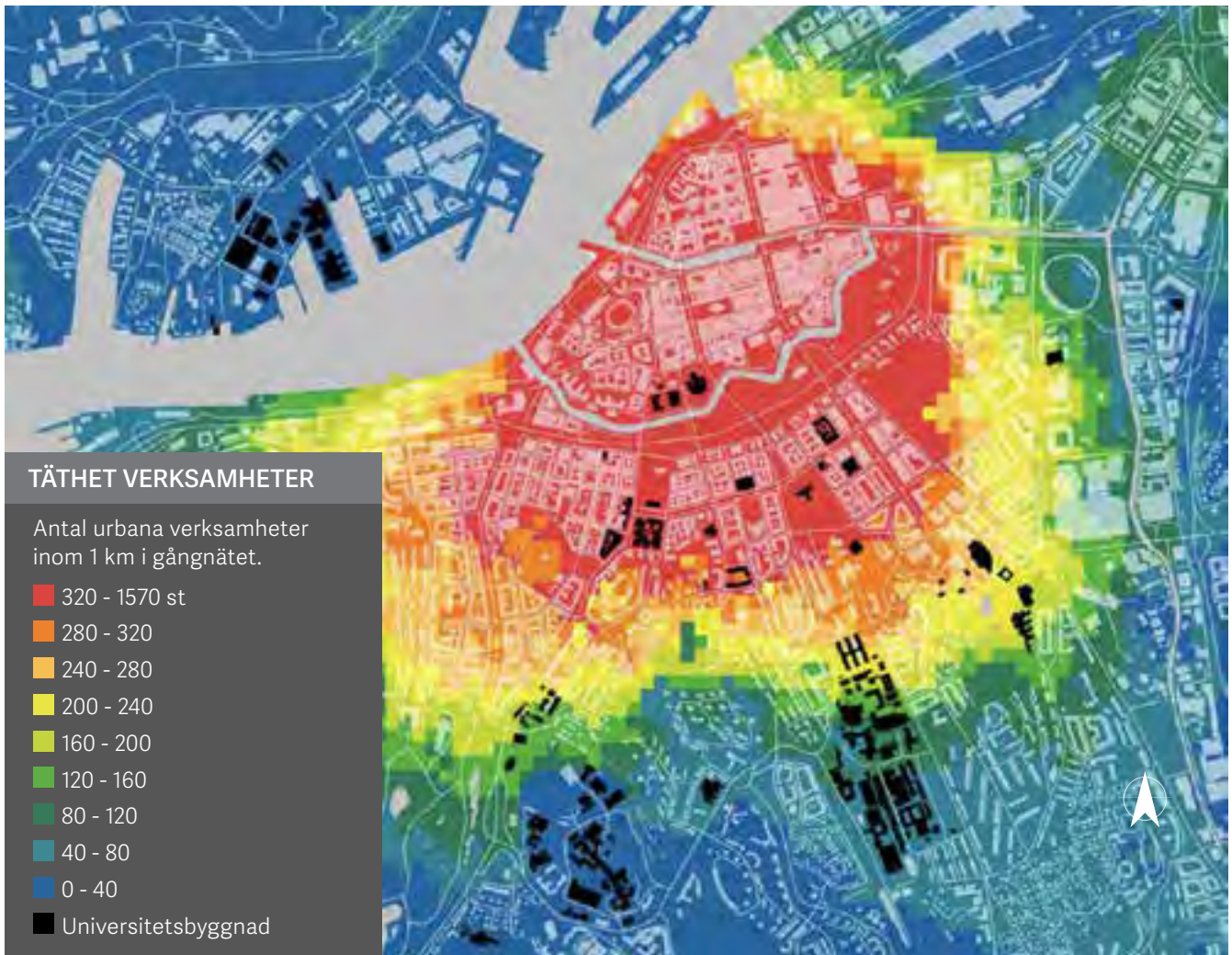
SKALA 1:7000

LINNÉPLATSEN

CHALMERS

Utbudet av urbana verksamheter, det vill säga handel, caféer och restauranger etcetera mäts som antalet etableringar som nås inom en kilometers avstånd via gatunätet. Karta hämtade från rapporten Värdeskapande stadsmiljöer (Göteborgs stad/Spacescape 2016).

UNIVERSITETSLIV OCH MÖTESPLATSER

På motstående sida visas en bild över viktiga mötesplatser, parker, gång-cykelstråk och kollektivtrafiknätet som finns i Haga, Linné, Rosenlund och Vasastaden. Som synes är det en väl integrerad stadsmiljö som hyser Göteborgs universitet. Studenternas hus på Götabergrsgatan ligger bra till i relation till Campus Näckrosen, men för avlägset om man har verksamheterna inom denna utvecklingsplans behov för ögonen. Merparten av cityuniversitetets studenter använder kommersiella utställningar, främst i Vasastan, Haga/Linné och runt Järntorget, snarare än specifika studentpubar. De sociala kopplingarna mellan studenter från olika fakulteter gynnas inte av att sociala aktiviteter hänvisas till stadens utbud snarare än till studentspecifika platser.

KOLLEKTIVTRAFIK

I området finns ett stort antal vältrafikerade kollektivtrafikknoder i omedelbar närhet av universitetet, exempelvis Linnéplatsen, Järntorget och Valand. Flertalet spårvagnar, expressbussar och stadsbussar passerar universitetsområdena. Buss

nr 25 sammanlänkar Rosenlund, Haga, och Linné med Medicinareberget och Sahlgrenska akademien. Spårvagn nr 6 binder även ihop samma områden med Chalmers och Campus Näckrosen.

GRÖNSTRUKTUR

Centrala Göteborg hyser ett flertal attraktiva parkmiljöer. Kungsparken, Hagaparken, Vasaparken och Seminarieparken ligger alla i direkt anslutning till universitetets byggnader. På nära promenadavstånd ligger bland annat Alléparken, Skansberget, Slottsskogen och Trädgårdsföreningen.

Forskning visar att lärande och kreativitet stimuleras av olika gröna rum¹. Parkkaraktärer som rofylldhet, vildhet, artrikedom, rymd, lustgård, centrum/fest, historia/kultur utgör verifierade tillskott till en högre utbildnings- och forskningsmiljö.

1. Amir H. Hajrasouliha & Reid Ewing. Campus Does Matter – The Relationship of Student Retention and Degree Attainment to Campus Design. *Planning for Higher Education Journal*. V44N3 April–Juni 2016

Flygvy Rosenlund från söder.

ROSENLUND

Universitetets pedagogiska fakultet etablerades i Rosenlund 2005. Verksamheten huserar i det tidigare Sociala Huset (Hus A), en samtida byggnad mot Vallgraven (Hus B) samt gamla latinläroverket (Hus C). Dessutom hyr den gemensamma förvaltningen in sig i ett kontorshus på Rosenlundsgatan 4.

Stråk, mötesplatser och kopplingar

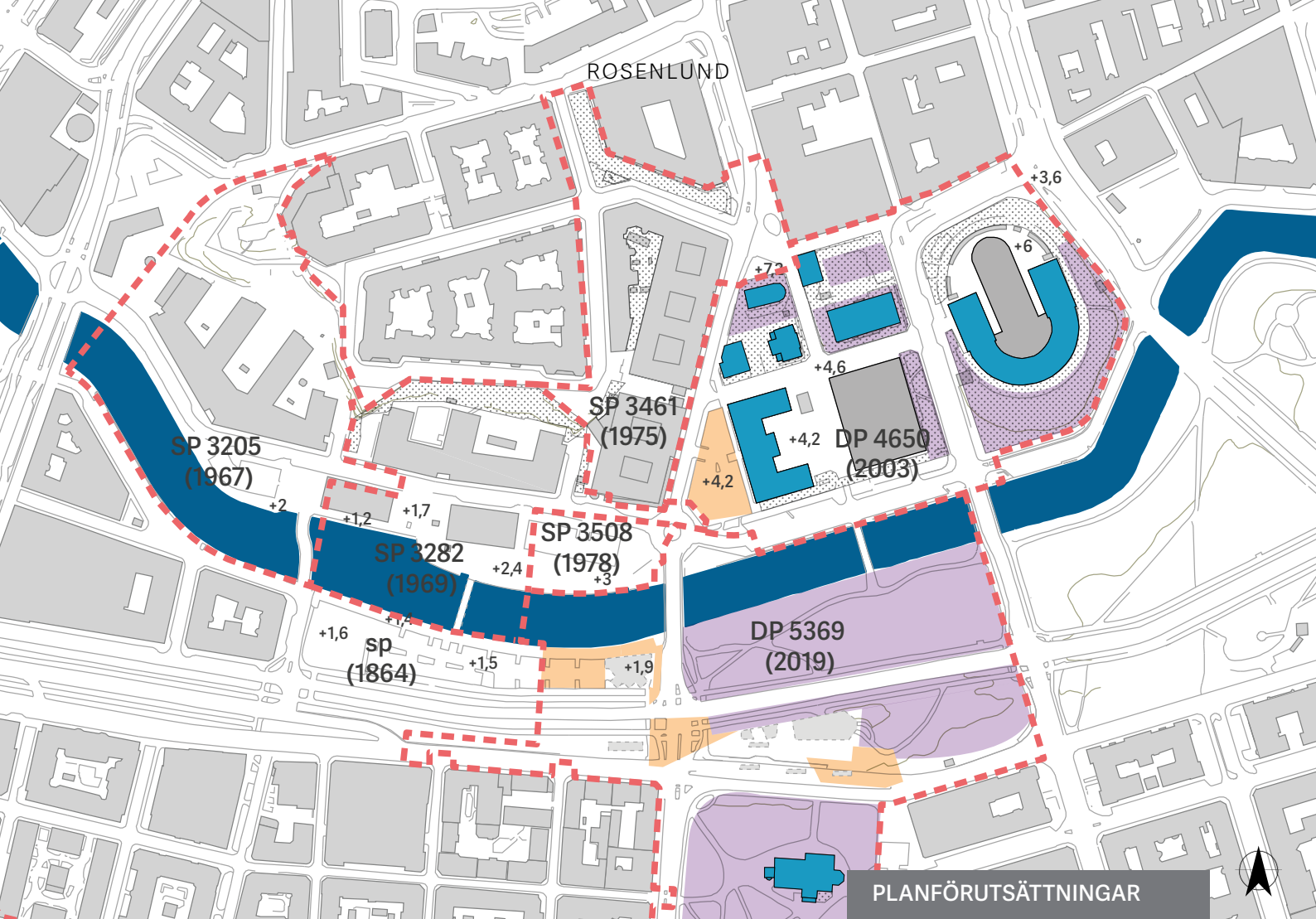
Det mycket centrala läget möts upp av byggnader som tydligt samspelar med staden. Efter ombyggnaden till pedagogisk fakultet innehåller Sociala Huset en rad utåtriktade funktioner som står i nära samband med stadslivet kring Grönsakstorget. Samtidigt är miljön runt Vallgraven ödslig delar av dygnet, och här ryms såväl droghandel som prostitution. När Västlänkens station Haga öppnar kommer området kring Hvitfeldtsplatsen att få en större närvaro av människor vilket kommer att öka tryggheten i området.

Framtida utmaningar

Det ligger en stor urban potential i att förtäta och aktivera Vallgravsstråket mellan Esperantoplatsen och Grönsakstorget. Beläget mellan den nya Hagastationen och det kraftigt expanderande Järntorgsområdet finns goda förutsättningar att Rosenlund skulle kunna få en helt annan betydelse i framtidens stad. Universitetet kan spela en viktig roll i detta. Om de ytor som går att bebygga längs Vallgraven får en högklassig arkitektonisk utformning och ett rikt liv i bottenvåningarna kan synergier uppstå på en rad olika plan.

Vallgravstråket mellan Esperantoplatsen och Grönsakstorget skulle kunna förtätas och aktiveras ytterligare.

PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

- GU IDAG
- FRAMTIDA BYGGNADER
- AVGRÄNSNING DETALJPLAN
- DP NNNN (NNNN) GÄLLANDE DETALJPLAN (ÅR FÖR LAGA KRAFT)
- SP NNNN (NNNN) GÄLLANDE STADSPAN
- SKYDSBESTÄMMELSER BYGGNAD ENL. DETALJPLAN
- SKYDSBESTÄMMELSER MARK ENL. DETALJPLAN
- BEVARANDEVÄRD BYGGNAD I BEVARANDEPROGRAMMET
- PRICKMARK DETALJPLAN
- TORG DETALJPLAN
- +25,0 PLUSHÖJD MARK

Fler broar över vallgraven planeras vilket skulle bidra till ökade flöden och därmed även ökat aktivitet i området.

Flygvy Haga från söder.

HAGA

GU:s etablering i Haga omfattar Handelshögskolan vid Vasagatan, Samhällsvetenskapliga fakultetens lokaler längs Sprängkullsgatan samt Samhällsvetenskapliga biblioteket i Hagaparken. Geografiskt ligger universitetet på båda sidor av Sprängkullsgatan – den gamla gränsen mellan Hagas låga landshövdingehusbebyggelse och Vasastadens högre och mer påkostade stenhus.

Stråk, mötesplatser och kopplingar

Sprängkullsgatans roll som gräns i staden är lika stark idag som för hundra år sedan då Haga var fattigt och Vasastaden rikt. Som stadsdel är Haga idag gentrifierat och dess befolkning skiljer sig inte påtagligt från Vasastadens i socio-ekonomiskt hänseende. Gränsen mellan Haga och Vasastaden är alltså ingen gräns mellan bostäder av olika social karaktär. Istället är det universitetets olika verksamheter som utgör skiljelinjen. Gatan skär hårt trafikerad mellan Handelshögskolans slutna kvarter och samhällsvetenskapliga fakultetens långsträckta byggnadsfront som agerar bullerskärm mot bostadsbebyggelsen i Haga.

Som universitetsmiljö betraktad är Handelshögskolan ett exempel på "kollegiumprincipen". Ett kvarter som öppnar sig inåt mot en social och överblickbar gård, men som visar ganska slutna fasader mot omgivningen. Fasaderna markerar avstånd mellan Handelskvarterets byggnader och omgivande gaturum. Kvarteret har två entréer, men båda vänder sig bort ifrån Sprängkullsgatan. På Handelshögskolan ges flera profilerade

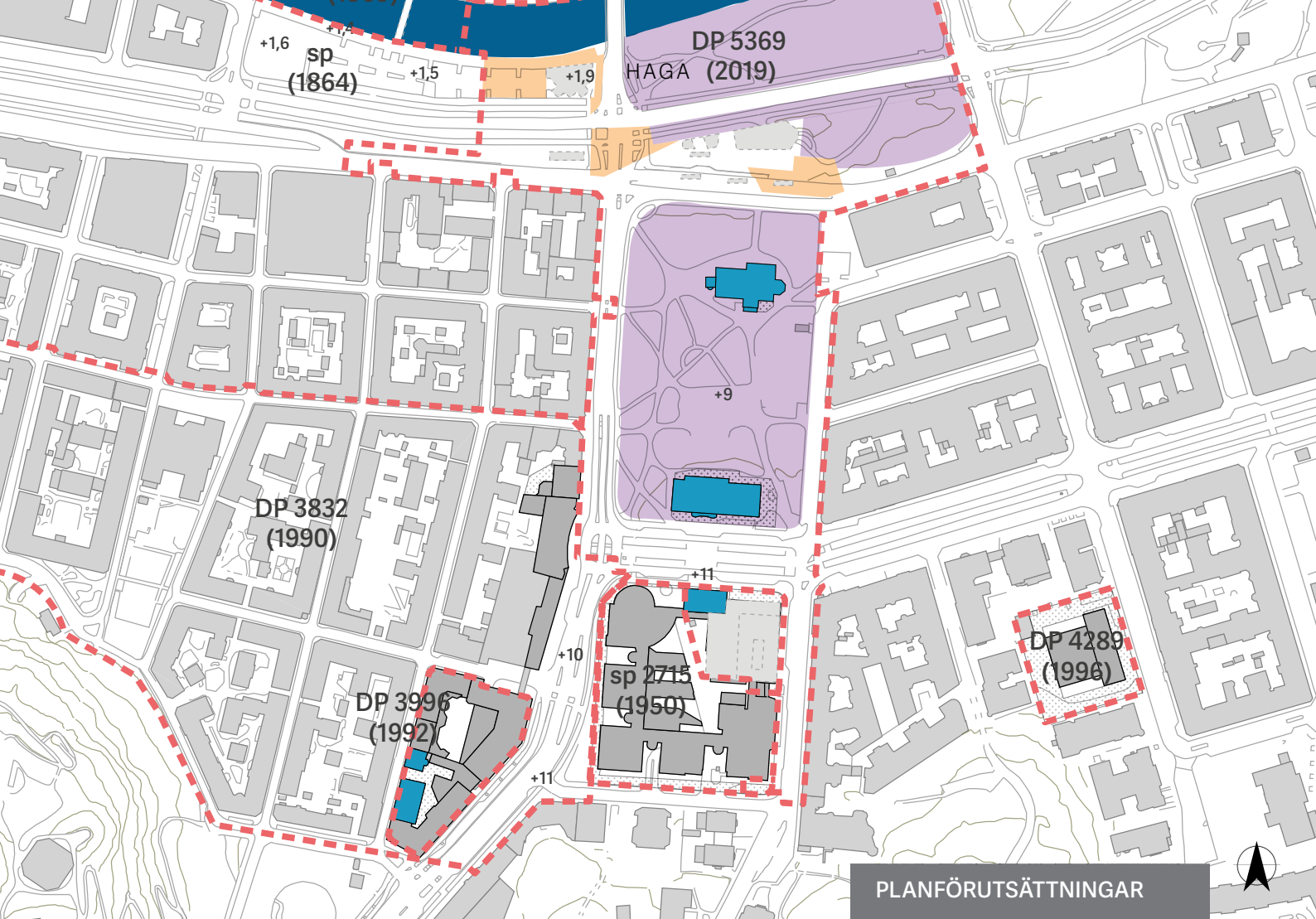
utbildningsprogram som redan från början socialiserar in studenterna i skolans kultur och traditioner.

Samhällsvetenskapliga fakulteten är å sin sida uppbyggd av flera olika institutioner med svagare interna band. På fakulteten erbjuds flera program, men utbildningen är mer centrerad kring fristående kurser och de organisatoriska banden mellan forskare och studenter är svagare än på Handelshögskolan. Uppdelningen i två geografiska hemvister samt bebyggelsens utsträckta karaktär längs Sprängkullsgatan accentuerar detta. Byggnaderna längs Sprängkullsgatan bildar ingen gemensam innergård, utan ligger på rad längs vägen. De inomhusmiljöer som studenter och forskare använder är därför privata till sin karaktär och för att hitta en samlande punkt för alla studenter får man titta över gatan mot samhällsvetenskapliga biblioteket i Hagaparken.

Framtida utmaningar

Handelshögskolan är en väl fungerande universitetsmiljö som genom kommande utbyggnad tillgodoser verksamhetens lokalbehov utifrån utvecklingsplanens tidshorisont. Utmaningen här ligger inte i den interna strukturen utan i kopplingen utåt – både mot staden i stort och mot universitetsbyggnaderna på andra sidan Sprängkullsgatan. En stor förbättringspotential ligger i att knyta ihop de olika verksamheterna bättre, såväl fysiskt som socialt.

I samband med att den nya byggnaden skapas öppnas ytterligare passager in till innergården och publika miljöer kommer att skapas på bottenvåningen. En av entréerna till Västlänkens

Station Haga kommer att ligga i den nya bygganden.

När det gäller samhällsvetenskapliga fakulteten är utmaningen att skapa ett socialt och stimulerande universitetsliv i byggnader som både är uppdelade och för utdragna för att skapa naturliga mötesplatser, och dessutom vänder rätt slutna fasader mot en trafikerad bilväg. Det är intressant att konstatera att Sprängkullsgatans fortsättning – Övre Husargatan – är lika trafikerad men flankeras av byggnader med mycket mer intressanta bottenvåningar. Här finns en annan stadspuls, trots att man befinner sig längre från City. Att öppna upp byggnaderna på båda sidorna av Sprängkullsgatan och dessutom skapa bättre kopplingar mot Rosenlund skulle göra mycket för att förbättra miljön.

Aktiva bottenvåningar och ett mindre trafikutsatt gaturum med fler sittplatser och platsbildningar skulle öka potentialen för möten över fakultetsgränser.

PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

	GU IDAG
	FRAMTIDA BYGGNADER
	AVGRÄNSNING DETALJPLAN
DP NNNN (NNNN)	GÄLLANDE DETALJPLAN (ÄR FÖR LAGA KRAFT)
SP NNNN (NNNN)	GÄLLANDE STADSPLAN
	SKYDDSBESTÄMMELSER BYGGNAD ENL. DETALJPLAN
	SKYDDSBESTÄMMELSER MARK ENL. DETALJPLAN
	BEVARANDEVÄRD BYGGNAD I BEVARANDEPROGRAMMET
	PRICKMARK DETALJPLAN
	TORG DETALJPLAN
+25,0	PLUSHÖJD MARK

Flygvy Linné från söder.

LINNÉ

Området i Linné består av en gammal institutionsmiljö; Annedalsseminariet och KK2 (gamla barnbördshuset), som kompletterats med nyare platsanpassad bebyggelse för universitetet (Mediehuset och Psykologen). I direkt anslutning ligger den kraftigt kuperade norra delen av Medicinarebergets skogsparti och Konstepidemiens kulturella centrum inrymt i ett gammalt epidemisjukhus. Längre upp på berget ligger campus Medicinareberget med Sahlgrenska Akademin och Naturvetenskapliga fakulteten.

Stråk, mötesplatser och kopplingar

Då strukturen till stor del är baserad på ett gammalt sjukhusområde är entréer, stråk och interna mötesplatser inte optimala för ett modernt universitet. Samtidigt är området kompakt vilket till viss del uppväger avsaknaden centrumpunkt och entréer som riktas mot varandra. Det är även ett vackert och identitetsstarkt område, med den grönskande Seminarieparken samlingspunkt. På andra sidan Övre Husargatan ligger Linnéplatsen och Linnégatan med ett rikt och varierat utbud. Området har en tydlig karaktär av "port" mot den centrala rutnätsstaden. Söder om Linnéplatsen breder Slottsskogens attraktiva parkmiljö ut sig, och för den naturintresserade finns även Botaniska Trädgården och Änggårdsskogen alldeles i närheten.

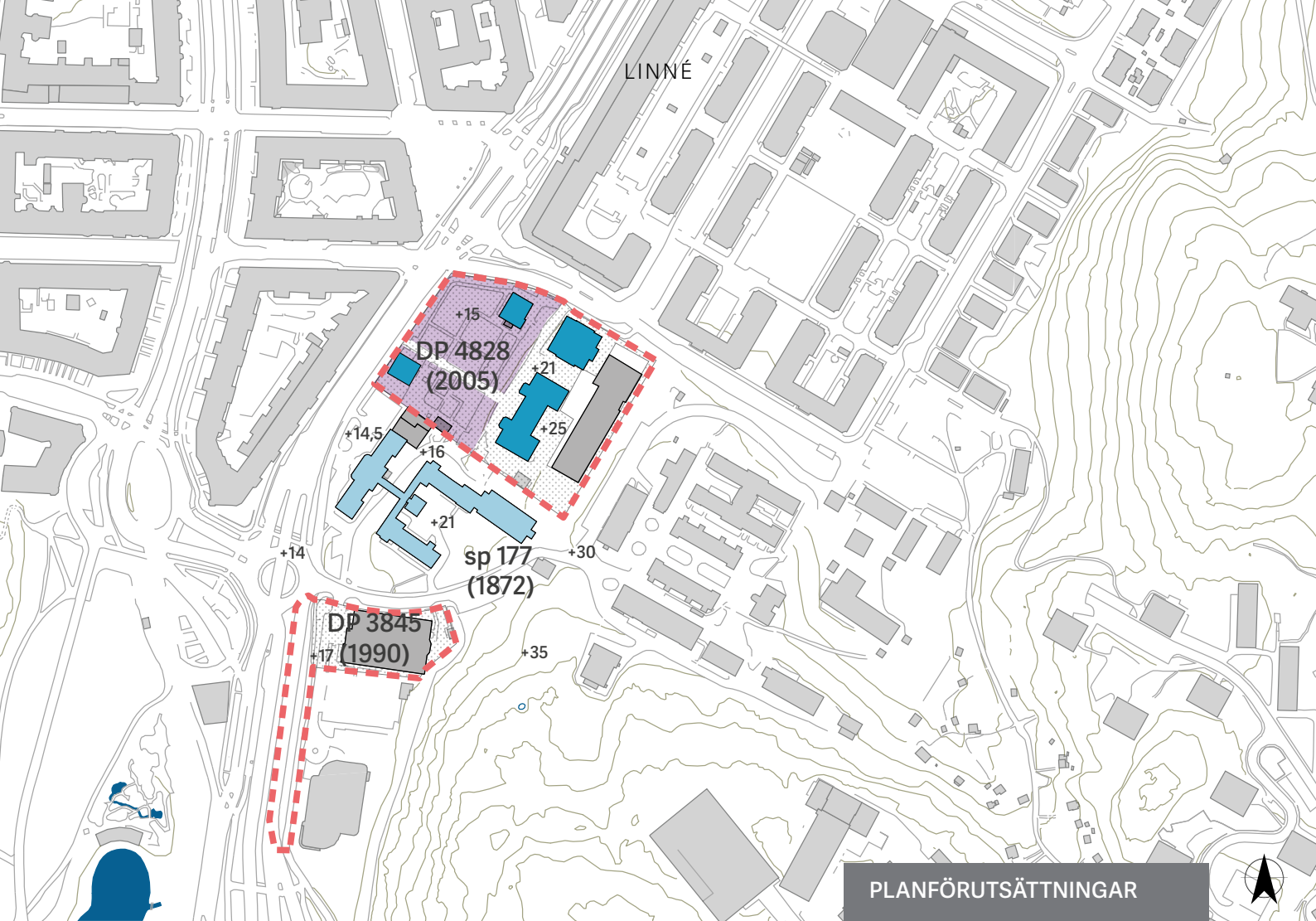
Framtida utmaningar

Utmaningarna för Linné handlar om hur man skall förhålla sig

till den känsliga institutionsmiljön och hitta lämpliga expansionsytor på natur- och kulturmiljöns villkor. Förestående projekt i närområdet inkluderar en boulevardisering av Dag Hammarskjöldsleden samt en möjlig exploatering av Norra Medicinareberget. Det förra projektet kan minska trafikbarriären mot Linnéplatsen, det senare kan sätta universitetsområdet i ett starkare lokalt sammanhang. Genom att exploatera Norra Medicinareberget kan ett stråk etableras upp på berget och runt detta ges förutsättningar för såväl nya universitetsbyggnader som andra funktioner som bostäder och kontor.

Mediehuset, Annedalsseminariet med KK2 i fonden.

PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

	GU IDAG
	FRAMTIDA BYGGNADER
	AVGRÄNSNING DETALJPLAN
DP NNNN (NNNN)	GÄLLANDE DETALJPLAN (ÅR FÖR LAGA KRAFT)
SP NNNN (NNNN)	GÄLLANDE STADSPLAN
	SKYDDSBESTÄMMELSER BYGGNAD ENL. DETALJPLAN
	SKYDDSBESTÄMMELSER MARK ENL. DETALJPLAN
	BEVANDEVÄRD BYGGNAD I BEVANDENPROGRAMMET
	PRICKMARK DETALJPLAN
	TORG DETALJPLAN
+25,0	PLUSHÖJD MARK

Flygvy Medicinareberget från norr. Arbete pågår med att ta fram en plan för hur Norra Medicinareberget kan bebyggas. Nya stråk minskar det upplevda avståndet till Campus Medicinareberget, sjukhusområdet och angränsande stadsdelar vilket gissningsvis genererar att fler kommer att röra sig över universitetsområdet i Linné.

Flygvy Vasa från söder.

VASA

Universitetet har idag en rad byggnader i Vasastaden; huvudbyggnaden med central förvaltning och aula, Viktoriainstitutet på Viktoriagatan samt Valand och HDK närmare Avenyn. De senare verksamheterna kommer troligen att flytta till Campus Näckrosen, och universitetets närvaro i Vasastadens östra delar minskar därmed.

Studenternas hus ligger sydost om huvudbyggnaden en bit bort från de starka stråken.

Stråk, mötesplatser och kopplingar

Vasagatan är ett av Göteborgs viktigaste stråk – en ryggrad i öst-västlig riktning. Universitetets expansion i Haga och Vasastaden på 1990-talet ledde till en våg av café- och restaurangetableringar längs gatan.

Trots att gatan är lång upplevs inte avståndet som ett hinder då stadsmiljön är vacker, trafikmängderna små och verksamheterna många.

Huvudbyggnaden upplevs ligga lite för sig själv i Vasaparken, men kulturmiljön gör att en större expansion i närområdet måste hanteras särskilt varsamt.

Framtida utmaningar

När HDK och Valand lämnar Vasastaden kommer huvudbyggnaden att ligga än mer ensam. Samtidigt är rörelserna av studenter och anställda mellan till exempel Handels/Samfak och huvudbyggnaden positiva för stadslivet.

IDROTTHÖGSKOLAN

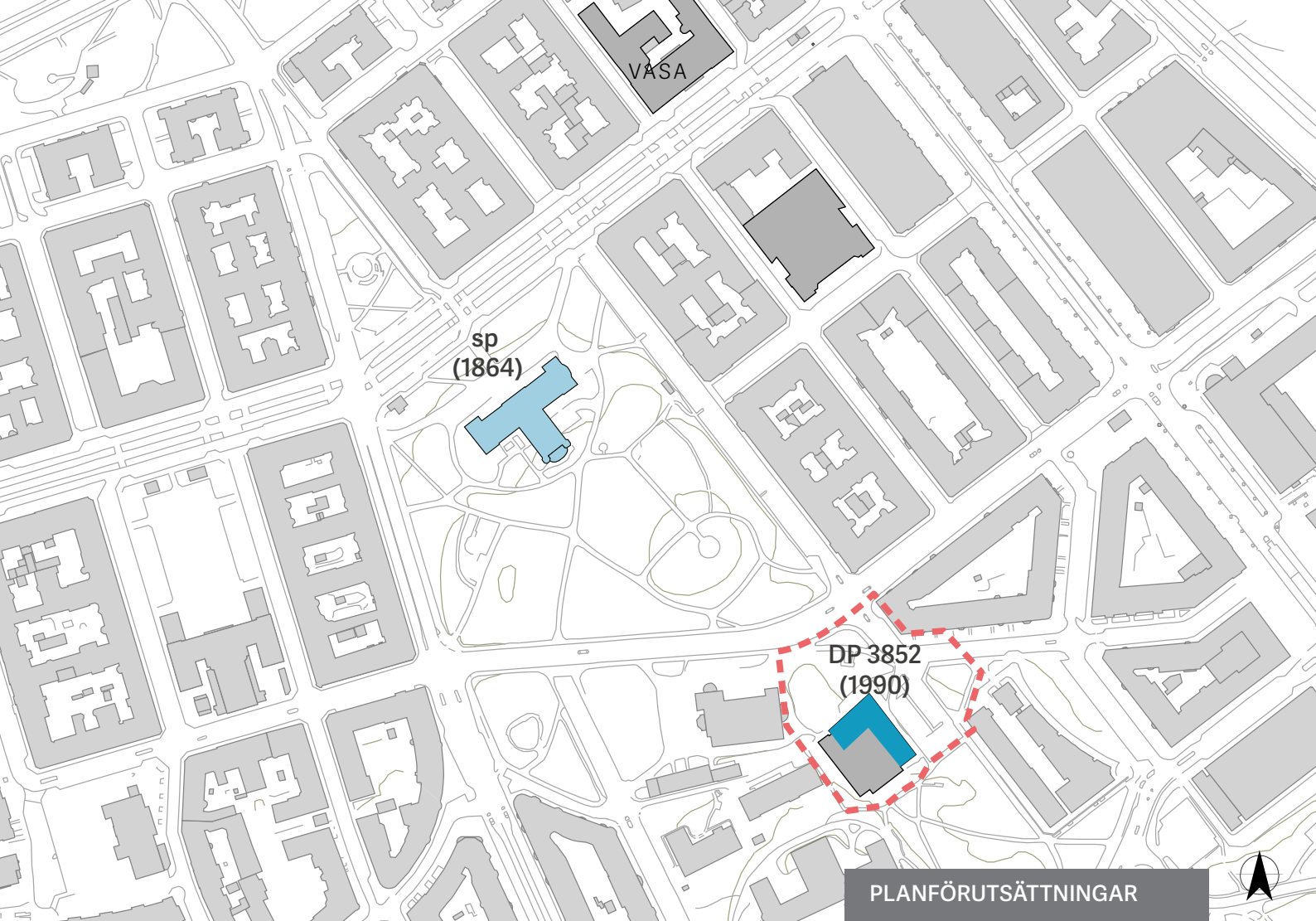
Till cityuniversitetet räknas även Idrottshögskolan som huserar i lokaler öster om Heden, i anslutning till evenemangstadens många idrottsarenor. Då det planeras en omfattande förtätning i detta område är det osäkert om verksamheten kommer kunna ha kvar den nära kopplingen till diverse bollplaner och andra faciliteter.

Skulle idrottshögskolan behöva flytta är det troligen inte till de centrala delarna av staden, utan till ett mer perifert läge där utrymmeskrävande utohusytorna finns att tillgå, till exempel Kviberg.

Idrottshögskolan på Skånegatan i Gårda.

Studenternas Hus på Göteborgsgatan (fastighetsägare Platzer).

Huvudbyggnaden vid Vasaplatsen (fastighetsägare Statens Fastighetsverk).

PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

- GU IDAG
- FRAMTIDA BYGGNADER
- AVGRÄNSNING DETALJPLAN
- GÄLLANDE DETALJPLAN (ÅR FÖR LAGA KRAFT)
- GÄLLANDE STADSPLAN
- SKYDDBESTÄMMELSER BYGGNAD ENL. DETALJPLAN
- SKYDDBESTÄMMELSER MARK ENL. DETALJPLAN
- BEVARANDEVÄRD BYGGNAD I BEVARANDEPROGRAMMET
- PRICKMARK DETALJPLAN
- TORG DETALJPLAN
- PLUSHÖJD MARK

Internationella studenter välkomnas till Göteborgs universitet.

05

Omvärldsanalys

Trender i omvärlden innebär nya utmaningar, men också möjligheter för universitet och högskolor. För att kunna möta dessa utmaningar och ta tillvara på möjligheterna på ett långsiktigt hållbart sätt krävs en god kännedom om vilka dessa trender är samt vad de i förlängningen innebär för utvecklingen av den fysiska miljön.

Nedan görs en uppräknig av de "globala trender" som bedöms vara av störst betydelse för arbetet med Utvecklingsplan Cityuniversitetet 2020-2040. Sammanställningen nedan utgår dels från projektägarnas respektive omvärldsanalyser, men även från ett antal workshops på temat som genomförts inom projektet i syfte att, vid sidan om brett vedertagna globala megatrender, identifiera och utreda möjliga framtida scenarier som kan komma att påverka cityuniversitetets utformning och lokalisering. Arbetet genomfördes enligt metoden "Futures scenarios planning", vilken syftar till att sortera ut sådant som potentiellt kan ha stor påverkan på verksamheten och försöka uppskatta sannolikhet för genomslag och eventuella effekter.

GLOBALISERING

Globalisering innebär att världens länder integreras ur olika aspekter. När avstånden mellan marknader för investeringar, utbud av varor och tjänster och arbetskraft minskar blir länder även mer beroende av varandra. Ny teknik och nya

idéer och innovationer utvecklas och sprids snabbt. Trenden har pågått länge men har accelererat på senare år i samband med framväxten av en global medelklass, som nu vill ta del av högre utbildning. Samverkan och ömsesidigt utbyte, men även konkurrens har bidragit till att nationella utbildningssystem inte längre kan vara opåverkade av vad som händer i omvärlden. Tillsammans med övergången till kunskapssamhället har detta gjort att utbildningsberoendet har växt både nationellt och internationellt. Internationalisering har gått från att tidigare ha varit i princip likställt med studentutbyten och forskarbesök till att vara ett verktyg för att nå större mål, som till exempel att öka ett lärosätes konkurrenskraft, kvalitet och attraktionskraft.

Internationaliseringen av högre utbildning har haft störst genomslag på forskarnivå där andelen utländska studenter (personer som beviljats uppehållstillstånd för studier eller har invandrat mindre än två år innan doktorandstudier påbörjats) utgör hela 42 procent av nybörjarna på forskarnivå (UKÄ, 2018). Universitetet befinner sig idag på en global arena i konkurrens om de största talangerna.

Den fysiska miljös utformning är ett viktigt verktyg för att marknadsföra universitetet. När nationell och internationell konkurrens om utbildning trappas upp ökar behovet av kompletta supportsystem – ett ekosystem på campus som gör att livet som helhet fungerar bra. Tillgänglighet till student- och forskarbostäder och en utökad och breddad servicenivå under

GLOBALA TRENDER OCH DERAS PÅVERKAN PÅ HÖGRE UTBILDNING OCH UNIVERSITETSMILJÖN

Globalisering

Global samverkan - och konkurrens

Teknikutveckling och digitalisering

Möjligt att arbeta och studera från var som helst, när som helst

Det virtuella och fysiska universitetet, en välfungerande helhet

Ny teknik möjliggör ny pedagogik

Klimat- och miljökris

Datadriven lokalutveckling

Demografiska förändringar

Lokaldelning

Grön arkitektur

Breddad rekrytering

Samverkan

Livslångt lärande

Ökad konkurrens om plats i staden

Urbanisering

Fortsatt bostadsbrist för studenter?

Inom arbetet med utvecklingsplanen har ovanstående trender identifieras.

dygnets alla timmar är sådant som efterfrågas allt mer.

TEKNIKUTVECKLING OCH DIGITALISERING

Teknikutveckling är katalysatorn, möjliggöraren och motorn i den samhällsutveckling vi haft under de senaste decennierna. Vi upplever idag ett teknologiskt skifte som saknar historisk motsvarighet och som kommer att förändra samhället i grunden. Det som framförallt skiljer dagens situation från tidigare tekniskt drivna samhällsskiften är hastigheten, räckvidden och genomslaget.

Begreppet digitalisering innefattar egentligen de två huvudbegreppen digitisering och digitalisering. Digitisering handlar om att omvandla analoga objekt, processer och tjänster till digitala data vilken sedan kan struktureras för att bli sökbar och tillgänglig genom digitala kanaler.

Digitalisering avser i sin tur den genomgripande omstöpningsen av samhället som den digitala teknikens möjligheter medför. Tillsammans förändrar de båda vad vi gör, hur vi gör det och vad som faktiskt går att göra. Den digitala teknikutvecklingen påverkar samhällets grundläggande delar – ekonomi och tillväxt, förutsättningar för företagande och näringsliv, arbete och välfärd, civilsamhällets organisering och funktion och till och med vår syn på vad det innebär att vara människa.

Teknik kopplad till digitaliseringens användningsområden utvecklas snabbt och transformerar allt fler områden. Snabb

utveckling sker exempelvis inom artificiell intelligens (AI), tekniker för förstärkt verklighet (augmented reality, AR) och virtuell verklighet (virtual reality, VR), nanoteknologi och digital biologi. Den nuvarande tekniska utvecklingen med digitalisering, automatisering och AI har nått en mognad som gör att vi under det närmaste decenniet står inför att på bred front introducera helt nya verktyg, varor och tjänster. Tillgången till allt mer och bättre data samt den kraftigt förstärkta beräkningskapaciteten innebär att inhämtande och användning av data tillsammans med dataanalys kommer att vara av grundläggande betydelse i samhället framöver.

Digitaliseringen har redan fått stort genomslag i samhället och så även för högre utbildning. Billiga personatorer och smarta telefoner i kombination med konstant tillgång till internet nästan vart som helst har gjort att både studentens och forskarens arbete på många sätt är mindre beroende av att befinna sig på en bestämd fysisk plats. När fysisk närvaro inte längre är ett krav innebär det att universitetet övergår från att vara en plats som svarar mot nödvändiga behov (information och verktyg finns som molntjänster istället för i fysiska arkiv) till att i allt större utsträckning också svara mot andra behov, såsom att vara en inspirerande miljö med möjlighet till givande sociala möten. Detta skifte ställer krav på den fysiska miljön att i allt större grad stödja dessa behov.

Redan idag befinner vi oss i ett skifte där lärandemiljöer i allt större utsträckning behöver vara flexibla och där det se-

ALC-sal på Göteborgs universitet.

naste inom digital teknik och pedagogik ges möjlighet att samverka. Trenden pekar mot att traditionella monofunktionella hörsalar för (i huvudsak) envägskommunikation blir mindre viktiga medan behovet av projektbaserade arbetsplatser för samarbete i kombination med realistiska miljöer för att jobba handgripligt med praktiska övningar ökar. Vidare möjliggör också modernare teknik och bättre användargränssnitt att nästa generations lärplattformar kan fokusera mindre på utbildningens administration och mer på dess innehåll. Sammantaget gör detta att pedagogen som resurs kan få mer tid för individuellt anpassad handledning med studenterna.

Digitalisering har också effekter på förvaltningen av lokalbeståndet genom effektivisering och optimering av fastighetsförvaltningen baserat på bättre möjligheter till kartläggning av användarmönster och beteenden.

KLIMAT- OCH MILJÖKRIS

Världens klimat håller på att förändras och budskapet från FN:s klimatpanel, IPCC, är tydligt: För att kunna säkra goda levnadsvillkor inom naturens och ekosystemens gränser måste mängden koldioxidutsläpp till atmosfären halveras till 2030 för att närma sig noll år 2050. Den pågående klimatkrisen kräver en omfattande utfasning av fossila resurser som kommer att påverka och sätta ramarna för hur mycket mer vi kan bygga och på vilket sätt.

Byggnade, underhåll och drift av lokaler står för en inte obetydlig del av samhällets klimatpåverkan. Förutom klimatvinster kopplat till materialval, systemval och generella effektiviseringar kan även introduktion av cirkulära affärsmodeller och potentialen i en ökad digitalisering driva en snabb utveckling inom området. Ett ökat nyttjande av det befintliga beståndet är också centralt för att minska byggnaders negativa miljö- och klimatpåverkan.

”Peak resources” innebär att vi inte kan fortsätta använda de material vi är vana vid, vilket innebär att vi behöver utvinna och återanvända resurser cirkulärt och minska mängden material vi använder. Vi närmar oss också gränsen för när flera av våra ekosystem inte klarar att vara uthålliga längre och riskerar att kollapsa. Den byggda miljön måste därför bli bättre på att bidra till biologisk mångfald och att stärka befintliga grönskulpturer. En grönare universitetsmiljö bidrar även till att stärka människors välbefinnande och hälsa.

DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR

Universitet och högskolor har ett uttalat uppdrag att verka för breddad rekrytering, det vill säga att attrahera andra än de grupper som idag söker sig till högre utbildning. Breddad rekrytering innebär inte att sänka antagningskrav utan att möjliggöra universitetsstudier för alla genom att försöka minska effekter av såväl upplevda som faktiska barriärer, som att

Med hjälp av en digital tvilling kan simuleringar göras för att ta fram nya lösningar för hur exempelvis effekterna av extrema skyfall kan avhjälpas. Här har Göteborgs stad studerat Linnéplatsen.

universitetet bara skulle vara till för vissa grupper i samhället med viss socioekonomisk bakgrund, inom ett visst åldersspann eller med en viss livssituation.

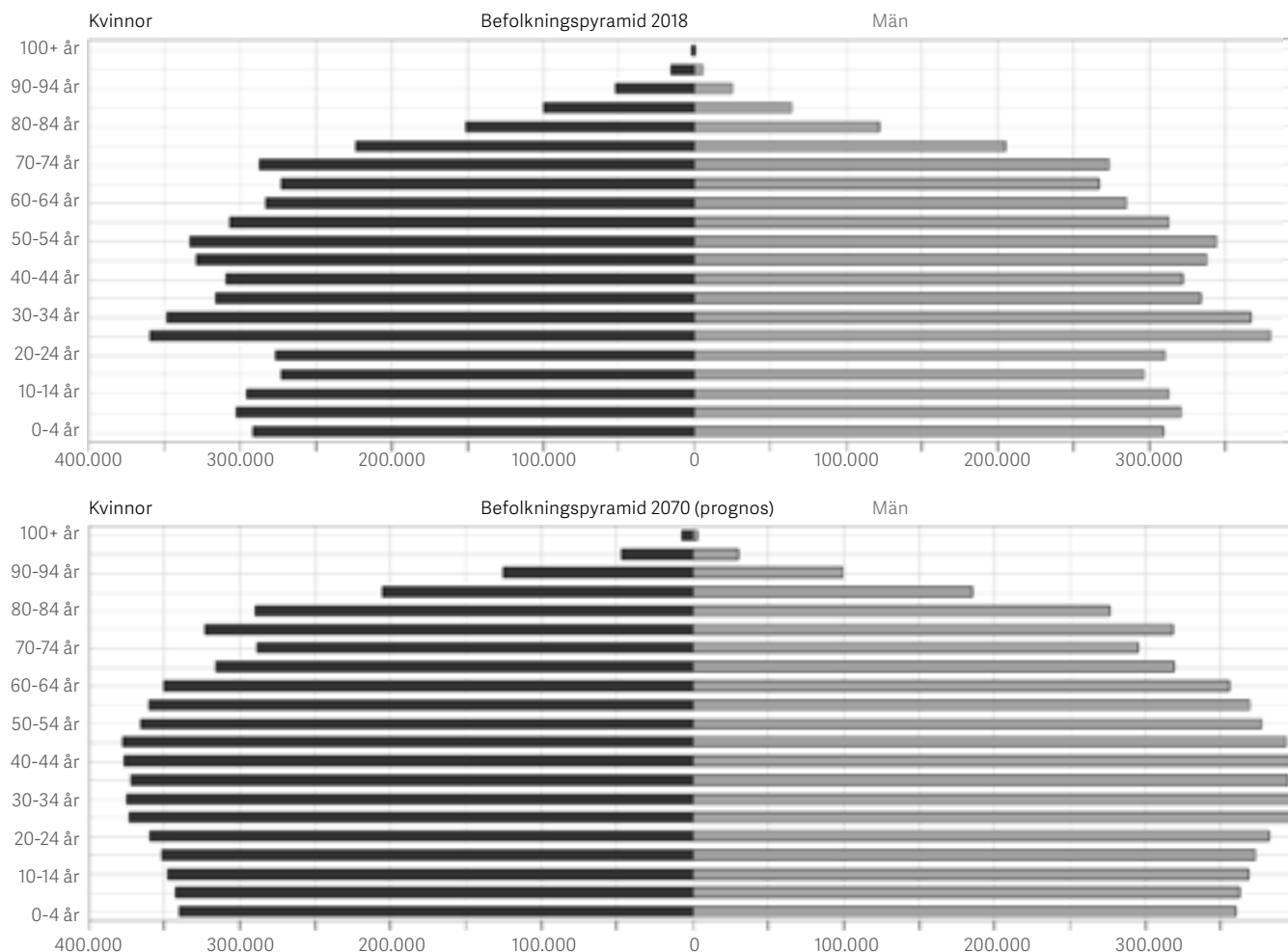
Sveriges befolkning får kontinuerligt en allt högre utbildningsnivå. Idag har 43 procent av befolkningen i arbetsför ålder (25–65 år) läst vidare efter gymnasiet. Sedan år 2000 har andelen högutbildade i hela befolkningen (eftergymnasial utbildning i tre år eller mer) ökat med 16 procent till 27 procent, en utvecklingstrend som ser ut hålla i sig. Av alla som föddes 1993 hade knappt hälften påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder, men vem som går vidare till högre utbildning är däremot inte alls lika självklart. Den kanske största förändringen över tid är förskjutning från en av tradition i huvudsak manligt dominerad akademi till att vi nu har en könsfördelning nationellt på universitet och högskolor där 61 procent av studenterna är kvinnor och 39 procent män. Den sociala bakgrunden, mätt med föräldrarnas utbildningsnivå spelar även den stora roll för benägenheten att påbörja högskolestudier. Ju högre utbildningsnivå föräldrarna har, desto vanligare är det att ungdomarna börjar studera. Denna snedrekrytering har varit mer eller mindre konstant under de senaste 20 åren (UKÄ, 2019). Däremot syns inga stora skillnader i övergången till högskolan mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Det fanns dock skillnader inom gruppen med utländsk bakgrund – för personer födda i Sverige av utrikes födda föräldrar och för personer som invandrat före 7 års ålder var övergången

till högskolan till och med högre än för personer med svensk bakgrund. Däremot var övergången för personer som invandrat efter 7 års ålder, det vill säga efter skolstarten, mycket lägre. Invandringsålder påverkar alltså i hög grad om utrikes födda personer påbörjar högskolestudier.

Även hemort påverkar benägenheten att påbörja högre studier, där den som vuxit upp i eller i närheten av en ort med universitet eller högskola i större omfattning påbörjar en högre utbildning (UKÄ 2019).

Den demografiska utvecklingen innebär även att vi i Sverige blir allt äldre, men vi arbetar också längre. Att vi får fler och piggare äldre som vill och kan studera, samt att ett förlängt arbetsliv med ständigt ändrade kompetenskrav kan göra att personer långt upp i åldrarna kan behöva ställa om och vidareutbilda sig, ger direkta konsekvenser för utbildningssystemen. Om arbetsmarknaden blir mer dynamisk och föränderlig än vad vi hittills vant oss vid, menar bedömare att det kommer att behövas ett mer flexibelt utbildningssystem som fokuserar mindre på långa akademiska grundutbildningar och mer på kontinuerlig påfyllning och komplettering livet igenom. Universitet och högskolor har också en viktig uppgift att fungera som överbyggande mötesplatser i samhället. Människor från alla delar av befolkningen ska kunna känna sig välkomna här och en bred variation av bakgrunder och perspektiv ska kunna mötas i en trygg miljö som främjar respekt och förståelse för olikheter.

OMVÄRLDSANALYS

Sveriges befolkning växer och åldras. Studentpopulationen kommer enligt denna prognos troligen att öka och vara mer varierad i sin sammansättning. (SCB, Befolkningsprognos för Sverige. 2019-04-12).

SAMVERKAN

En både internationell och nationell trend är att politiker fortsätter att betona nyttoaspekten av såväl forskning som utbildning. I Sverige genomsyras den nyligen lagda forskningspropositionen av nyttotänkande (titeln "Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft" är talande), och regeringen ämnar tillsätta en utredning om hur ett nytt resurstilldelningssystem kan utformas, där lärosätena ska ges ökade incitament att samverka med det omgivande samhället. Traditionellt har universiteten delats upp i fakulteter och institutioner som är separerade både organisatoriskt och fysiskt. Dessa gränser har börjat suddas ut och universitet arbetar allt mer tvärdisciplinärt. Detta gäller både inom forskning och utbildning. Platser och nätverk för möten över disciplingränserna och för samverkan med näringslivet och det omgivande samhället blir därför allt viktigare. Ett centralt läge innebär korta avstånd som underlättar för externa parter att närma sig akademien. Omvänt är det enklare för studenter och universitetsanställda att närma sig världen utanför akademien. Samtidigt som vikten av samverkan inte kan betonas nog är det centralt att universitetet kan behålla sin autonoma ställning.

URBANISERING

Den pågående urbaniseringen handlar kortfattat om att männ-

iskor i arbetsför ålder i allt större utsträckning flyttar till städer. Denna utveckling har inneburit en koncentration av ekonomiska aktiviteter till storstadsregioner och regioner med större städer. Städer uppfattas mer attraktiva inte minst för näringslivet och dess utveckling, och stadens funktion som arena för kreativitet och spridning av idéer har också lyfts fram inom forskningen.

Urbaniseringen bidrar samtidigt till att driva upp fastighetspriser vilket i förlängningen gör att nyttan av varje dyrbar kvadratmeter måste optimeras. Sveriges högskolor och universitet har lokalkostnader om ca 10-15 procent av de totala utgifterna. Trots att Göteborgs universitet ligger lågt i en jämförelse finns det stora vinster att göra om de tillgängliga lokalerna kan nyttjas mer effektivt. Att utveckla nya former för lokaldelning – att ge flera brukargrupper tillgång till tidigare underutnyttjade befintliga ytor och funktioner – är en åtgärd som potentiellt kan ha mycket stor påverkan på både ekonomi och lokalernas miljö- och klimatpåverkan, då behovet av nya kvadratmeter minskar genom att befintliga resurser används mer effektivt.

Utöver ekonomiska och ekologiska drivkrafter finns även vinster att göra för den sociala hållbarheten, då delade lokaler kan innebära nya arbetssätt, nätverk, inspiration och kunskaper. En långsiktigt hållbar delning av ytor och funktioner behöver även öka människors välmående och bidra till välfungerande mötes-, utbildnings- och arbetsplatser, och inte

När allt fler vill bo i staden ökar behovet av god stadsplanering. Ny teknik möjliggör ökat delande av resurser och utrymmet i staden. Detta gäller både för lokaler och kommunikationsmedel. Bilden är hämtad från initiativet Göteborg 2070.

ske på bekostnad av dessa (se Ingenjörsvetenskapsakademiens rapport Resurseffektiva lokaler i Sverige – Lokaldelning som norm).

Ytterligare en utmaning som uppkommit i urbaniseringens kölvatten är bostadsbristen bland unga. Att öka utbudet av studentbostäder ger effekter på hela bostadsmarknaden, men det är framförallt viktigt för att lärosätena ska kunna rekrytera studenter från hela landet och internationellt. De svenska lärosätena och Akademiska Hus har en gemensam målbild; ingen ska behöva tacka nej till en studieplats för att man inte har någonstans att bo.

MÖJLIG PÅVERKAN PÅ CITYUNIVERSITETET

Oaktat utfallet av ovan beskrivna trender vet vi att framtiden kommer att ställa nya krav på universitetet och dess lokaler. En mer diversifierad studentpopulation och förändrade tekniska möjligheter gör att byggnaderna kommer att behöva omformas. En flexibel grundstruktur är därför att föredra framför rigida byggnader.

Då cityuniversitetet till största del hyser "torra" funktioner (forsknings- och utbildningslokaler för pedagogik, ekonomi och samhällsvetenskap) är kraven mindre än för tekniska och naturvetenskapliga delar av universitetet. Bebyggelsen måste även kunna anpassas efter att dagens institutioner och fakulteter kan komma att förändras. Utgångspunkten för

cityuniversitetet måste vara att bebyggelsen på ett rationellt sätt kan hysa olika typer av verksamheter och att sambanden byggnaderna emellan är så starka att sociala relationer stimuleras och institutionell samverkan underlättas.

Värt att tänka på är att vi ofta tenderar att överdriva genomslagskraften i en trend när vi blickar framåt. Utvecklingsplanen tar sikte på 2040, men om vi istället blickar bakåt två decennier till åren runt millennieskiftet kan vi se att det visst skett en hel del stora förändringar, men att utformningen av universitetets fysiska miljö på många sätt inte skiljer sig dramatiskt. Samtidigt kräver vår tid stora utmaningar andra lösningar än de vi tidigare lutat oss mot. Det är upp till Göteborgs universitet att tillsammans med fastighetsägarna och Göteborgs stad driva på denna utveckling.

Annedalsseminariet och seminarieparken.

06

Vision och mål

Utvecklingsplan Cityuniversitet 2020-2040 – Haga-Linné-Rosenlund-Vasa syftar till att visa hur utvecklingen av den fysiska miljön kan stödja förverkligandet av Göteborgs universitets uppdrag. I utvecklingsplanen används fyra centrala begrepp:

- Utvecklingsplanens egen **VISION** beskriver ett önskat framtida tillstånd som tjänar som ett ledmotiv för utvecklingen av den fysiska miljön.
- Visionen förtydligas i ett antal **MÅL**. När dessa mål uppnåtts kan en del av visionen sägas vara uppfylld. Målen är formulerade som övergripande och bryts i sin tur ned i utvecklade målbeskrivningar.
- För att uppnå målen presentera ett antal **STRATEGIER** (se kapitel 7).
- För att hantera komplexitet och osäkerhet presenteras i kapitel 8 fyra **SCENARIER** för hur Göteborgs universitet kan utvecklas med sikte på 2040. Dessa scenarier utgör underlag för framtida diskussion och inriktningsbeslut.

VISION CITYUNIVERSITETET 2020-2040

Följande vision har tagits fram för utvecklingen av den fysiska miljön:

“Cityuniversitetet - skapar värden mitt i kunskapsstaden Göteborg”

Göteborgs universitet ska, som det fastslås i Strategisk Lok-

alförsörjningsplan 2016-2040, alltid välja ett centralt läge framför andra. Detta för att vara en integrerad men samtidigt självständig del av framtidens Göteborg. Ställningstagandet bygger på en välgrundad övertygelse om att det stadsintegrerade universitetet, givet rätt utformning, kan generera värdskapande synergier med sin omgivning på ett helt annat sätt än ett externt campusområde. Idén om det stadsintegrerade cityuniversitetet är en grundläggande princip för denna utvecklingsplan, Göteborgs universitet ska vara mitt i samhället som en välbekant och ständigt närvarande aktör.

Vad som är centralt i en stad förändras över tid och universitetets val av lokalisering kan också bidra till att nya centrumlägen skapas. Ett centralt läge är det som är det mest tillgängliga för flest och universitetet ska därför vara tillgängligt från Göteborgs olika stadsdelar och hela Västra Götalandsregionen.

Ett centralt läge vid välfrekventerade stråk och noder i staden möjliggör för god synlighet. De byggnader där Göteborgs universitet finns ska vara välkända och uppskattade landmärken i staden. Ett centralt läge är mer attraktivt och ger därför ett högre ingångsvärde, vilket i sin tur ställer högre krav på den arkitektur som gestaltar miljöerna.

Det stadsintegrerade universitetet bidrar med att skapa ett underlag av människor som befolkar sin omgivning över stora delar av dygnet. Detta ger underlag till verksamheter och servicefunktioner vilka bidrar till den helhet som är en attraktiv urban miljö.

Stadsintegrerat betyder också att stadens flöden rör sig förbi – och i vissa fall även genom – universitetsmiljöerna. Universitetet ska dra nytta av de fördelar som det centrala läget ger och bidra till fortsatt utveckling av kunskapsstaden.

Studenter utanför Samhällsvetenskapliga fakultetens lokaler på Sprängkullsgatan.

Den fysiska miljön ska skapa bästa möjliga förutsättningar för universitetet att fullfölja sitt uppdrag genom att möjliggöra värdeskapande möten inom universitetet, men också med aktörer i omvärlden. För att kunna göra detta måste den samlade universitetsmiljön erbjuda platser där människor vill vara. Detta innebär ändamålsenliga och inspirerande utbildnings- och forskningsmiljöer, men även platser för social samvaro och rekreation.

MÅL CITYUNIVERSITETET 2020-2040

Följande fem mål har tagits fram för utvecklingen av den fysiska miljön:

Mål: Samverkan

Etablera fler tvärdisciplinära samverkansytor och minska upplevda avstånd

Den fysiska miljön ska kännetecknas av korta upplevda avstånd i ett sammankopplat system av mötesplatser med många överbyggande miljöer för gränsöverskridande möten placerade i strategiska lägen. Det är önskvärt att, så långt det är möjligt, samla fakulteter i en gemensam lokalisering med närhet mellan institutioner. Forskningsinfrastruktur och studiemiljöer upplevs som tillhörande alla studenter och anställda vid Göteborgs universitet- och nyttjas också därefter.

Mål: Synergier

Dra nytta av de värden som ett centralt läge medför och maximera synergier med den omgivande staden

Universitetet bidrar till levande gator och områden, ger underlag för verksamheter och service och skapar arbetstillfällen. Även staden ger tillbaka till universitetet – och universitetet, som den gemensamma samhällsresurs det är, tillåts ta plats i stadsbilden. Närheten till stadens breda utbud stärker universitetets förmåga att locka studenter och personal. Kommunikationer till, från och mellan universitetets olika lokaliseringar är goda och hållbara resealternativ premieras.

Möjligheter till bättre nyttjande av universitetets lokaler som bredare samhällsresurs ska utredas.

Mål: Funktionalitet

Långsiktigt säkerställa att universitetet har tillgång till ändamålsenliga, identitetsstarka och hållbara lokaler i centrala staden

Göteborgs universitet ska finnas i hållbara, attraktiva och funktionella lokaler och byggnader, som klarar av att förändras över tid i takt med att verksamheten förändras. Lokaler, byggnader och miljöer ska ha flera användningsområden för att därigenom möta krav på bättre användning av varje kvadratmeter som universitetet hyr.

Lokaler ska stödja modern forskning och pedagogik och den

Studieplatser i Handelshögskolans bibliotek.

fysiska miljön ska aldrig vara en belastning för verksamheten. Detta innebär i praktiken att Göteborgs universitet har rätt antal och rätt sorts kvadratmeter.

De miljöer där Göteborgs universitet bedriver verksamhet ska svara mot lärosätets vision om att vara en långsiktigt hållbar samhällsaktör.

Mål: Universitetsliv

Ge goda förutsättningar för ett attraktivt universitetsliv som skapar mervärde för alla göteborgare

Att studera och arbeta vid ett universitet innebär att bygga en identitet som del av akademien. Det är något som till stor del sker även utanför hörsalar, grupprum, kontor och labb. En attraktiv akademisk helhetsmiljö innehåller en rad stöd- och kringfunktioner. Med detta avses platser för att utveckla ett rikt studentliv och platser där en akademisk identitet kan odlas, för gemenskap inom både den närmsta gruppen såväl som inom hela universitetet.

Det handlar om tillgång till studentbostäder i lägen nära universitetet samt miljöer för samvaro dagtid, men också möjlighet till ett utbud av sociala aktiviteter på kvällar och helger. Även anställda vid Göteborgs universitet ska erbjudas attraktiva platser för social samvaro. Den fysiska planeringen ska se till hela människans behov.

Genom att komplettera de miljöer som staden erbjuder ska-

pas en varierad och attraktiv universitetsmiljö.

Mål: Öppenhet

Skapa öppna och inbjudande lokaler som inspirerar till högre utbildning och forskning

Redan från starten 1891 fanns tanken på att dåvarande Göteborgs högskola skulle vara ett "öppet universitet". Samhällsnytta och folkbildning var, och är fortfarande i högsta grad, viktigt för Göteborgs universitet. Sedan starten har Göteborgs universitet erbjudit publika föreläsningar, vilket länge var unikt bland Sveriges universitet.

Göteborgs universitet ska vara inkluderande och tillgängligt. Särarten som akademisk miljö i staden ska förvisso beaktas och förädlas, men onödiga trösklar som försvårar insteg för den som är ovan deltagare ska sänkas och ersättas med mjuka övergångszoner. Universitetets byggnader kännetecknas av en distinkt arkitektur och skyltning som med tydlighet annonserar universitetets närvaro i staden. I anslutning till överbyggande mötesplatser och funktioner ska finnas entréer som upplevs öppna och inbjudande med ett program som möjliggör möten mellan universitetet och omvärlden.

Universitetet ska vara en internationell miljö som är begriplig och orienterbar även för den som inte har svenska som modersmål.

Strategi 1

Utveckla lokaler i synliga lägen vid kollektivtrafiknoder och längs stråk

Strategi 2

Samla universitetets verksamheter

Strategi 3

Skapa mötesplatser

Strategi 4

Komplettera, förtäta och förädla befintliga byggnader och stadsrum

Strategi 5

Hållbar och klimatsmart samverkan

Utvecklingsplanens fem strategier.

07

Strategier för hållbar lokalförsörjning

I Strategisk lokalförsörjningsplan 2016-2040 anges att lokalförsörjning ska vara en självklar del i universitetets arbete med hållbar utveckling. Ställningstagandet att vara ett cityuniversitet är central för lärosätets möjligheter att bedriva en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar verksamhet. Genom närhet till hållbara kommunikationer, korta avstånd och ett brett utbud med många möjligheter att dela resurser finns goda förutsättningar för ett fruktbart arbete med att nå målen. Göteborgs universitet ska vara ett hållbart universitet och bidra till minskad klimatpåverkan i lokalförsörjningens alla processer. Därför gäller det att de resurser som finns och de investeringar som redan är gjorda används effektivt. Genom ett systematiskt miljöarbete ska universitetet förebygga eller minska universitetets samlade miljöbelastning.

GENERELLA STRATEGIER FÖR CITYUNIVERSITETETS UTVECKLING

Utifrån grundtanken att i varje läge verka för ökad hållbarhet har det i arbetet med denna utvecklingsplan definierats fem strategier för Cityuniversitetet i Haga-Linné-Rosenlund-Vasa. Strategierna skall ses som generella riktlinjer för den fysiska miljöns framtida utveckling. Då utvecklingsplanen arbetar

med scenarier skrivs strategier som generellt tillämpningsbara riktlinjer för framtida lokalutveckling och tanken är att strategierna ska kunna tillämpas oavsett vilket scenario som realiseras. Strategier skrivs därför inte ut som knutna specifikt till olika byggnader eller områden utan det blir en fråga för framtida åtgärder att utreda hur och i vilken omfattning som en strategi kan tillämpas på ett avgränsat projekt.

1. Utveckla lokaler i synliga lägen vid kollektivtrafiknoder och längs stråk

Ett centralt läge innebär att det är nära för många. Cityuniversitetet har redan idag lägen vid knutpunkter och när stadens infrastruktur utvecklas är det angeläget att universitetet kan fortsätta expandera i lägen med goda kommunikationer till den omgivande staden och hela regionen. De centrala lägena bidrar till att skapa ett tillgängligt och välintegrerat universitet dit det är enkelt att ta sig för alla göteborgare. Genom öppna inbjudande byggnader på platser där alla känner samhörighet sänks tröskeln mellan universitet och samhälle.

Vid de platser där stadens flöden möts kan universitetet utveckla sin synlighet genom en arkitektur som med tydlighet signalerar universitetsverksamhet och som samtidigt öppnar upp sig mot omvärlden.

Göteborgs universitets lokaler för Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid Grönsakstorget i Rosenlund skapar ett intressant samspel mellan gammalt och nytt, och gott om attraktiva platser för spontana möten.

2. Samla universitetets verksamheter

Det finns en uttalad strategi att samlokalisera universitetets verksamheter. Detta görs i första hand för att möjliggöra bättre lokalutnyttjande och stärka kopplingar inom och mellan verksamheter. I dagsläget finns tydliga gränsdragningar mellan vem som nyttjar vilka lokaler, vilket kortare avstånd och ökad integrering mellan verksamheter skulle kunna ändra på. Fler väderskyddade passager mellan byggnader, fotgängarvänliga stadsrum och tydliga visuella kopplingar mellan entrélägen underlättar rörelse mellan verksamheter. Genom att samla universitetets verksamheter kan också bättre logistiska in- och utflöden möjliggöras.

3. Skapa mötesplatser

Universitetets lokaler behöver fler platser som ökar potentialen för värdeskapande möten. Inne i byggnader kan dessa utgöras av centralt placerade ytor, som är enkla att nå från mer avgränsade lokaler, med en flexibel möblering för varierad användning. Dessa placeras helst i anslutning till servering eller café. Motsvarande principer bör tillämpas på de utemiljöer som finns inom universitetets områden. Universitetet bör också verka för att fler mötesplatser tillskapas i de stadsrum som universitetets byggnader delar med andra. Detta innebär en större utmaning då dessa platser vanligen har starka genomflöden av människor och trafik. Samtidigt är detta en outnyttjad potential då flöden är en förutsättning för att skapa möten, men då måste det finnas platser som erbjuder en möjlighet att stanna upp. Genom att verka för att skapa platser där

universitetets verksamhet får ”sippra ut” och blandas med stadens flöden, möjliggörs att människor kan sitta ned och gå från hastigt möte till djupare former av interaktion. Detta sker genom att skapa sittplatser i attraktiva lägen med god överblick av förbipasserande och tillgång till service. Genom att använda entréer – oavsett om det är till byggnader eller lokaler invändigt i en byggnad – mot gemensamma entrérum möjliggörs överblick och enklare övergångar mellan mer specifika aktiviteter i avgränsade grupper till interaktion med andra kring mer allmänna aktiviteter i en överbryggande mötesmiljö.

4. Komplettera, förtäta och förädla befintliga byggnader och stadsrum

Den mest hållbara byggnaden är den som redan byggts och en målsättning för Göteborgs universitet och fastighetsägarna är att så långt det är möjligt förädla det redan existerande lokalbeståndet. Det bör utredas hur universitetets lokaler kan byggas till och förtätas för att därigenom effektiviseras. I ett centralt läge måste universitetet maximera användningen av varje kvadratmeter byggbar mark. Ett sätt att göra detta är att bygga på höjden och utveckla hur rum och funktioner hänger samman även vertikalt. Ett annat sätt är att förtäta på innergårdar. En möjlighet att tillskapa yta kan vara att flytta ned teknikutrymmen från tak och vindar och placera dessa i källare när källarutrymmen nu frigörs på flera håll då behov av arkiv har minskat till följd av digitalisering. Det finns också flera goda exempel på hur källarutrymmen och kulvertar omvandlats till uppskattade utbildningsmiljöer.

I den täta staden blir taken en viktig resurs och en möjlighet att skapa mervärde.

5. Hållbar och klimatsmart samverkan

Genom att Göteborgs universitet samverkar med fastighetsägarna läggs grunden till ett framgångsrikt arbete med miljö- och klimatfrågor. I Göteborgs universitets Handlingsplan för miljö och utveckling 2017-2019 har ett antal uppdrag för energi och byggnader definierats:

- Verka för att minska energianvändningen i universitetets lokaler.
- Driva en samverkansgrupp med fastighetsägare för att minska energianvändningen samt öka den förnybara energiproduktionen.
- Prioritera förnybar energi vid ny- och ombyggnationer samt verka för att investeringar i befintliga lokaler leder till effektivare energianvändning.
- Verka för byte till miljömärkt fjärrvärme eller annat miljömärkt uppvärmningssystem.
- Vid utveckling av nya campusområden verka för att energianvändningen visualiseras
- Verka för ökad tillämpning av forskningsresultat i universitetets verksamhet i syfte att skapa hållbara campus.
- Säkerställa att lokalförsörjningen främjar ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet i enlighet med universitetets strategiska lokalförsörjningsplan.
- Tillsä tillse att hållbarhetsaspekter beaktas i nya, och befintliga, campusutvecklingsprojekt.

Akademiska Hus byggprojektverksamhet ska vara klimatneutral 2045. Målet ska nås genom bland annat ännu bättre löpande projektuppföljning för att kunna styra projektens påverkan genom aktiva beslut kring konstruktionslösningar, system och materialval. Nya klimatsmarta lösningar ska sökas hela tiden och extra kraft ska läggas vid att utveckla och effektivisera befintliga byggnader så att nybyggnation mer ses som ett andrahandsval när lokalbehov diskuteras. Akademiska Hus har som mål att ha en klimatneutral fastighetsdrift till 2025. Målet ska nås genom att arbeta med aktiva energiåtgärder i befintliga och nya byggnader, göra investeringar i energibesparande teknik och satsa på lösningar för förnybar energi samt förtydliga inköpsstrategier för energi som styr mot fossilfri leverans.

Som kommunalt fastighetsbolag ingår det i Higabs ansvar att arbeta hållbart och långsiktigt. Det handlar dels om att vårda och underhålla husen men även om att använda miljövänligt material och återanvända befintligt material i den mån det går. Detta gäller både underhållsarbete och lokalanpassning, liksom ny- och ombyggnation. I samarbete med hyresgästerna arbetar Higab kontinuerligt med att sänka energiförbrukning och avfallsmängder. Den sociala hållbarheten är ett annat område som Higab vill utveckla, bland annat genom att i så hög utsträckning som möjligt ställa krav i upphandlingar att entreprenörer ska ta in människor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

De globala målen för hållbar utveckling.

Agenda 2030 och de 17 målen för hållbar utveckling

KRAFTSAMLING FÖR GLOBALT HÅLLBARHETSARBETE

I september 2015 fattades ett historiskt beslut för att ta ut riktningen mot en hållbar utveckling då 193 nationer skrev under Förenta Nationernas Agenda 2030 med sina 17 globala mål för hållbar utveckling.

De Globala målen för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling vilar på tre principer, vilka fastslår att målen ska vara:

- **Transformativa** – för att nå målen krävs omfattande förändring av hur samhällen och ekonomier är organiserade
- **Universella** – målen har skrivits under av 193 nationer och alla människor är lika delaktiga i att bidra till målfyllnelse, utifrån sina förutsättningar
- **Odelbara** – målen är sammankopplade och arbete med att uppfylla ett mål har effekter på andra mål

Målen har fått stort genomslag och myndigheter, företag och organisationer världen över arbetar idag aktivt med att, utifrån sin verksamhets förutsättningar, bidra till att målen nås. Göteborgs universitet är givetvis inget undantag. Utformnin-

gen av den fysiska miljön kommer att ha påverkan på hur väl verksamheten förmår att realisera sin vision. Den kanske viktigaste insikten att bära med sig inför detta arbete har att göra med principen att de globala målen är odelbara – att allt hänger samman. Detta innebär i praktiken att när åtgärder görs inom ett målområde, exempelvis att en nya lokaler för forskning och utbildning utvecklas vilket stärker målet om ”God utbildning för alla”, så kan detta – beroende på hur det genomförs – få konsekvenser på andra mål, som exempelvis ”Hållbara städer och samhällen” och ”ekosystem och biologisk mångfald”. Det är därför av stor vikt att alla projekt betraktas utifrån ett holistiskt perspektiv där konsekvensbedömningar görs för hur olika mål kan påverkas av en föreslagen åtgärd.

FRÅN GENERELLA STRATEGIER TILL KONKRETA UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

För cityuniversitetet handlar hållbar utveckling av den fysiska miljön i hög utsträckning om att på ett genomtänkt sätt utveckla och komplettera befintliga byggnader så att goda samband och hög integration i den omgivande staden uppnås. En grundfråga i detta är att maximera synergier med det omgivande samhället och hitta lösningar som främjar sociala möten och interaktion samtidigt som ändamålsenliga och effektiva lokaler och miljöer kan tillskapas.

ATT ARBETA MED SCENARIER

Att utveckla ett expanderande universitetet i centrala staden kräver framsynt lokalplanering. Verksamhetsutveckling och fastighetsutveckling måste gå hand i hand och en medvetenhet om samband och synergier bör hela tiden finnas med.

I detta kapitel sker dels en presentation av potentiella expansionslägen i och kring befintliga universitetsbyggnader, dels presenteras fyra potentiella scenarier för hur verksamheten kan grupperas inom Haga, Linné, Rosenlund och Vasastaden. Scenarierna bygger på prognosticerad verksamhetsutveckling och troliga förändrade lokalkrav. De utreder hur kombinationer av lokaliseringar skapar olika kvaliteter, synergier och samband, men låser sig inte vid dagens fakultetsindelning.

I arbetet med att definiera expansionslägen har grova uppskattningar gjorts av de antal kvadratmeter som går att till skapa i respektive läge. Siffrorna bygger på en relativt konservativ exploatering och det är absolut nödvändigt att dessa studeras mer ingående för att utreda vad som är möjligt och vad som passar i vart och ett av förslagen. I vissa fall söks lösningar utanför Akademiska Hus och Higabs fastighetsbestånd. I dessa fall är resonemangen än mer hypotetiska eftersom berörd fastighetsägare inte har deltagit i arbetet.

PLANERADE UTVECKLINGSPROJEKT I NÄROMRÅDET

Västlänken och Station Haga

Västlänken är en del av det Västsvenska paketet. Syftet med Västlänken är att utöka arbetsmarknadsregionen så att fler kan jobbspärra längre sträckor med rimliga restider, vilket leder till minskat bilåkande och större tillgänglighet. Västlänken utformas som en åtta kilometer lång dubbelspårig järnvägsförbindelse (varav sex kilometer i tunnel) med tre underjordiska, fyrspåriga stationer vid Centralstationen, Hagakyrkan och Korsvägen.

Haga station kommer att få två perronger, vilka placeras under Haga Kyrkoplan. Tre entréer byggs: mot Hagakyrkans spårvagnshållplats och Haga, mot Pustervik samt i Handelshögskolans nybygge. Den nya förbindelsen kommer att underlätta kommunikation till universitetets lokaler vid Näckrosenområdet-Korsvägen. Förbindelsen väntas vara färdigställd 2026.

Centrala Älvstaden

Göteborgs stads Vision Älvstaden utgår från tre målsättningar:

- Hela staden – skapa en stad för alla, bygga samman staden, få fler delaktiga.
- Möta vattnet – utveckla sjöfart, skapa vattennära mötesplatser, hantera klimathot.
- Stärka kärnan – tät, tillgänglig och blandad stad med ett flertal knutpunkter.

Detta ska realiseras genom en kraftig expansion av stadsbebyggelse på båda sidor av älven. För cityuniversitetet är i synnerhet den expansion som planeras längs södra Älvstranden, på Masthuggskajen och Skeppsbron, av intresse. Här tar staden ett rejält kliv mot kajerna samtidigt som Järntorget förstärks som knutpunkt och stråken i närområdet stärks.

Norra Medicinareberget

Ett omfattande utvecklingsarbete pågår på Medicinareberget och Sahlgrenska sjukhuset. För de norra delarna, närmast Linnéplatsen, är fokus blandad stadsbebyggelse på terrängens villkor. Om Norra Medicinareberget bebyggs innebär det att området kring Linnéplatsen får en ordentlig tillökning av boende och service. Linnéplatsen, som i dagsläget är en mindre urban miljö än Haga, Rosenlund och Vasa stärks därmed som tät stadsmiljö med ökad aktivitet över hela dygnet.

Nya gångstråk och en väg för genomfartstrafik skulle koppla Linnéplatsen till Guldheden och det upplevda avstånden till kollegorna på Campus Medicinareberget hade därmed minskat avsevärt. Från att befinna sig i en ”randzon” skulle detta kunna innebära att områdets karaktär blir mer stadsintegrerad med möjligheter att skapa publika gångstråk genom universitetsmiljön.

Utveckling av norra Medicinareberget kan också innebära en möjlighet att bygga ett större antal student- och forskarbostäder i ett mycket attraktivt läge i staden med väldigt korta avstånd till utbildnings- och forskningsmiljöerna.

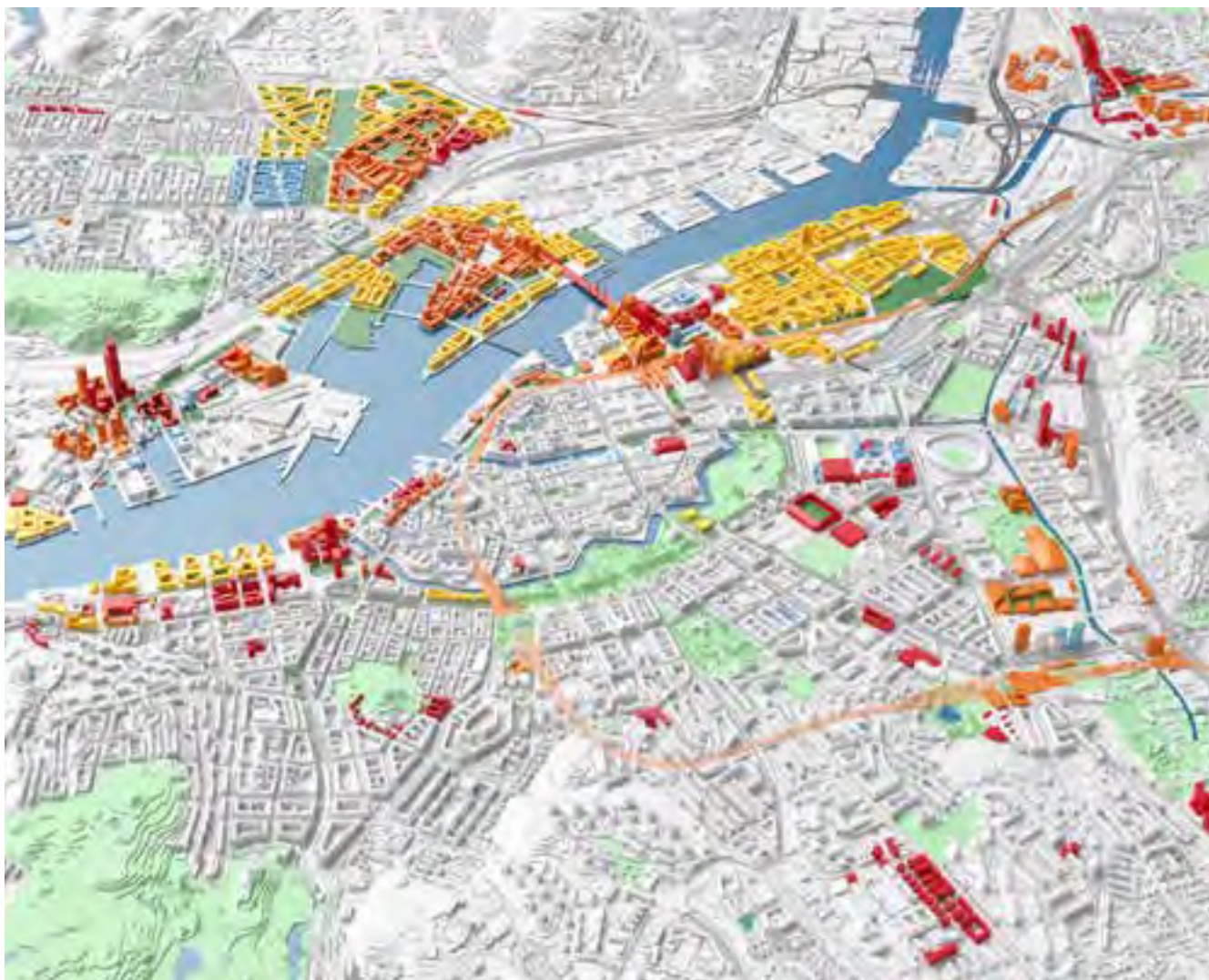
FÖRÄNDRINGAR I STUDENTPOPULATION

De svenska universiteterna har sedan slutet av 1970-talet sett en ökning om cirka 1-3 procent per år av studentpopulationen (UKÄ, statistik och analys). Antal anställda har i flera fall ökat ännu mer. Kurvorna är inte stadigt uppåtgående utan fluktuerar i sevenser, men utslaget över hela perioden är ändå trenden stadigt uppåtgående. Förändringar i populationen spelar stor roll för framtida lokalbehov samt för hur lokalfrågor ska hanteras. Uppdrag och fördelning regleras inte av universitetet själva utan av regeringsbeslut. Förändringar kan därför komma plötsligt.

Att universitetet inte skulle växa alls, eller rent av minska, är att betrakta som högst osannolikt. Behovet av högre utbildning kommer att växa i framtiden, inte minst till följd av den samlade befolkningsökningen (prognosen för befolkningsutvecklingen pekar på att Sverige år 2040 har 11,5 miljoner invånare, en ökning med över 1,2 miljoner människor på 20 år (SCB, befolkning). Vidareutbildning av den som redan utbildat sig betraktas som något som kommer att växa i betydelse och omfattning när arbetsmarknaden förändras i en allt snabbare takt.

Om universitetet fortsätter att växa med 1-3 procent per år har dagens cirka 48 000 studenter år 2040 vuxit till mellan

Karta över möjlig ny bebyggelse i centrala Göteborg (SBK, 2019).

58-88 000 studenter. Dagens cirka 6 450 anställda har enligt samma tillväxttal vuxit till mellan 7 900-11 900 och antalet forskarstuderande, idag cirka 1 700 kan komma att utökas med runt 400 upp till så mycket som 1 470 ytterligare individer.

Flera verksamheter är redan idag trångbodda och med en sådan ökning är det inte möjligt att inrymma verksamheten endast i befintliga miljöer även om omfattande åtgärder genomförs för att effektivisera lokalbeståndet.

Denna ökning är inte heller jämnt fördelad över olika utbildningsområden. Exempelvis finns ett stort behov av lärare vilket, med rätt styrmedel, kan innebära en fortsatt ökning av antalet studenter på utbildningsprogrammen.

FÖRÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN

Denna utvecklingsplan utgår från att konstnärliga fakulteten lämnar sina befintliga lokaler i Vasa och samlokaliseras i nya lokaler i Näckrosenområdet. I den händelse Idrottshögskolan behöver lämna sina lokaler vid Skånegatan är det inte troligt att de kan flytta till nya lokaler i de områden som denna plan omfattar. Universitetets lokaler på Viktoriagatan finns kvar

som en resurs för bland annat framtida evakueringsbehov, men kan lämnas på längre sikt då byggnaden inte har direkt koppling till någon av de miljöer som utvecklas i de fyra scenarierna.

En övergripande strategi på Göteborgs universitet är att förtäta och effektivisera lokalutnyttjandet. Detta kan innebära samlokalisering av verksamheter. Detta görs för att främja samverkan och för att bättre kunna samnyttja lokalresurser, samt för att säkerställa en fortsatt expansion av verksamheter som samlade och med korta interna avstånd. Handelshögskolan och Utbildningsvetenskapliga fakulteten är redan idag samlade. Samhällsvetenskapliga fakulteten är i dagsläget delad, men uttrycker viss vilja att samlokaliseras och ser vinst i att göra så, men det är inte en uttalad målbild i dagsläget.

EXPANSIONSMÖJLIGHETER I RESPEKTIVE DELOMRÅDE

På följande uppslag redovisas möjliga expansionslägen inom de olika delområdena. De enskilda ny- eller ombyggnadsprojekten har numererats och beskrivs nedan utifrån potential och bedömd genomförbarhet.

FRAMTIDA EXPANSIONSLÄGEN

Antal kvm utgår från en relativt konservativ exploatering och måste studeras närmare.
Kvm LOA är beräknat med svällningstalet 1,25

Område /byggnad	Kvm LOA Nuvarande*	Kvm LOA Ny förhyrn. i bef.	Kvm LOA Nyproduktion**	Kvm LOA Rivning	Användning
ROSENLUND					
R:1. Rosenlundsgatan 4		c:a 14 000	c:a 6 000	-	Kontor, undervisning
R:2. Rosenlundsgatan 8		c:a 15 000	c:a 5 000	-	Kontor, undervisning
R:3. Rosenlundsplatsen 1		c:a 3 000	-	-	Undervisning
R:4. Hvitfeldtsplatsen 1		c:a 13 000	c:a 9 000	-	Kontor, undervisning
R:5. Ny byggnad på parkeringsplats längs Rosenlundsgatan		-	c:a 3 000	-	Lärmiljö, service
R:6. Ny byggnad på parkeringsplats vid Rosenlundsbron		-	c:a 4 000	-	Lärmiljö, service
R:7. Nya byggnader söder om Vallgraven		-	c:a 10 000	-	Lärmiljö, service
R:8. Tillbyggnad Pedagogen Hus C		-	c:a 5 000	-	Undervisning
R:9. Tillbyggnad Pedagogen Hus A		-	c:a 3 000	-	Undervisning
Tot. Rosenlund = c:a 126 000	c:a 36 000	c:a 45 000	c:a 45 000	-	
HAGA					
H:1. Ny byggnad Handelshögskolan Vasagatan-Haga Kyrkogata		-	c:a 11 000	c:a 2 000	Undervisning
H:2. Ny byggnad Handelshögskolan Sprängkullsgatan-Lilla Bergsgatan		-	c:a 8 000	-	Undervisning, kontor, service
H:3. Påbyggnad Dragonen, Sappören och Husaren		-	c:a 6 000	-	Undervisning, kontor
H:4. Ombyggnad Parkeringshus		-	c:a 5 000	-	Undervisning, kontor
H:5. Ny byggnad på Skanstorget		-	c:a 12 000	-	Undervisning, kontor, service
H:5 Anpassning Smyrnakyrkan		c:a 6 000	-	-	Undervisning, kontor, service
Tot. Haga = c:a 103 000	c:a 57 000	c:a 6 000	c:a 42 000	c:a 2 000	
LINNÉ					
L:1. Tillbyggnad KK2		-	c:a 7 000	-	Undervisning
L:2. Ny byggnad söder om KK2		-	c:a 3 000	-	Undervisning, service
L:3. Tillbyggnad Psykologen		-	c:a 7 000	-	Undervisning, kontor
L:4. Nya universitetsbyggnader mot Medicinareberget		-	c:a 9 000	-	Undervisning, kontor
Tot. Linné = c:a 48 000	c:a 22 000	-	c:a 26 000		
VASA					
V:1 Tillbyggnad Huvudbyggn.		-	c:a 3 000	-	Undervisning
Tot. Vasa = c:a 14 000	c:a 9 000		c:a 3 000		
TOTALT	c:a 124 000	c:a 51 000	c:a 116 000	c:a 2 000	

*Exklusive lämnade lokaler **Omfattar även på- och tillbyggnader

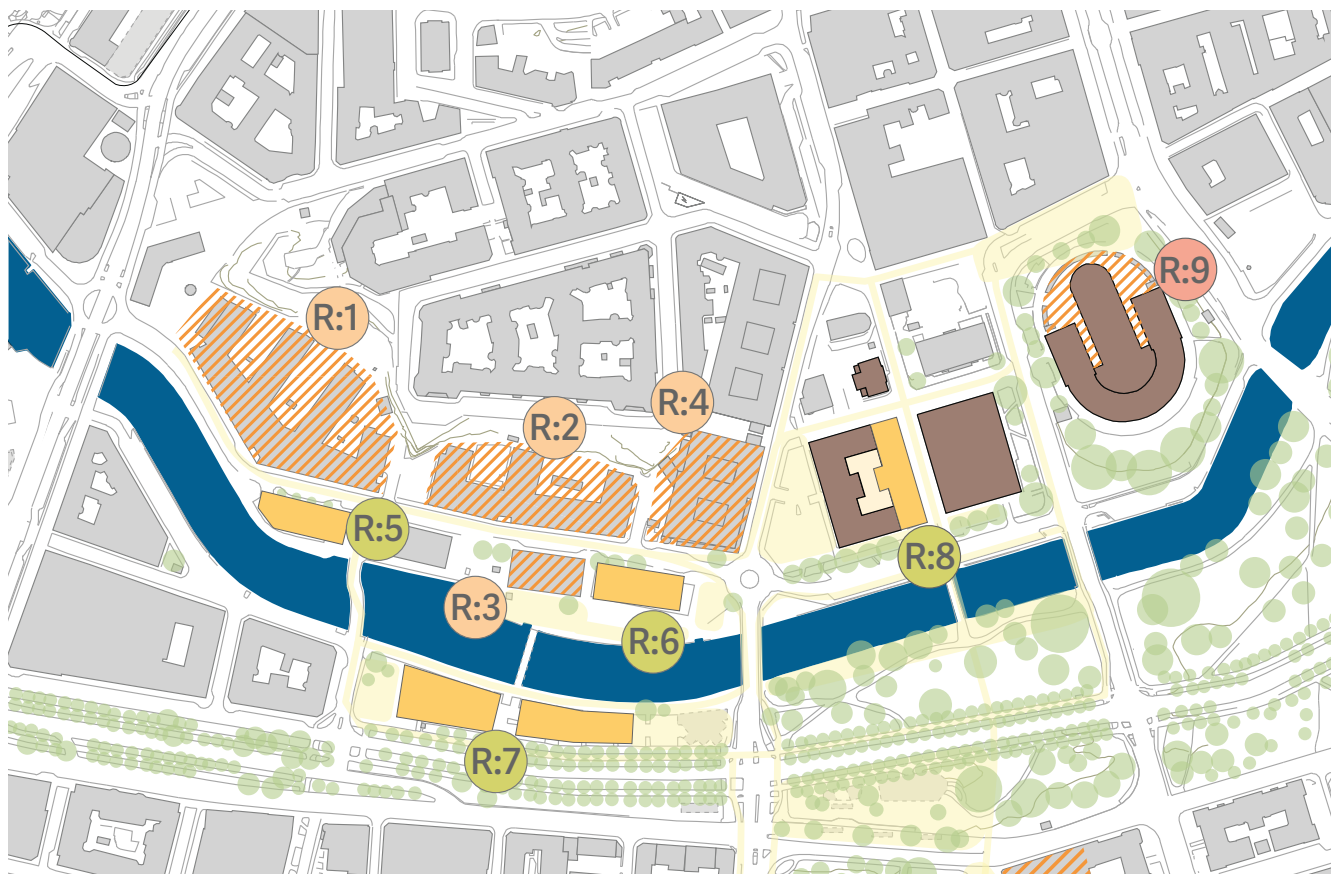
**SAMTLIGA FRAMTIDA
EXPANSIONSLÄGEN**

- BEFINTLIGA UNIVERSITETS-
BYGGNADER AV RELEVANS
FÖR SCENARIENA
- MÖJLIG NY BYGGNAD
MED UNIVERSITETSÄNDAMÅL
- BYGGNAD/PLATS MED
UTVECKLINGSPOTENTIAL
FÖR UNIVERSITETET
- N:N HÖG GENOMFÖRBARHET
- N:N MEDELHÖG GENOMFÖRBARHET
- N:N LÅG GENOMFÖRBARHET

GENOMFÖRBARHET UTGÅR FRÅN EN SAM-
LAD BEDÖMNING AV FASTIGHETSÄGAR-
FÖRHÅLLANDEN, BYGGNADSTEKNISKA
FÖRUTSÄTTNINGAR SAMT VILKEN HÄNSYN
SOM BEHÖVER TAS TILL OMGIVANDE
BEBYGGELSE OCH INTRESSEN.

SKALA 1:7000

Framtida expansionslägen Rosenlund.

ROSENLUND

Rosenlund och Pustervik har länge upplevts som en otrugg och avsidens belägen del av centrum, men i och med utvecklingen av Södra Älvstranden kommer detta att ändras. I framtiden kommer området ligga i stadens absoluta centrum. Genom att till-skapa nya byggnader för utbildning, forskning och möten, och eventuellt omvandla vissa befintliga fastigheter för universitetets behov, kan ett unikt och mycket visuellt framträdande "Vallgravsuniversitet" skapas. Här skulle vattnet bli det sammanlänkande rummet.

Inom området finns möjlighet att uppföra en rad relativt små byggnader i direkt anslutning till vallgraven. Dessa skulle förslagsvis innehålla öppna publika funktioner. De befintliga kontorshusen skulle i ett sådant scenario kunna inrymma kontor och interna funktioner. Eventuellt kan nya lokaler även skapas genom påbyggnad av befintliga hus, men detta är högst hypotetiskt då flertalet av dessa inte ägs av Higab eller Akademiska Hus. För att uppnå en rationell universitetsmiljö skulle ett helhetsgrepp behöva tas. Vid alla tillägg i området finns kulturmiljöaspekter att beakta, kopplade till Kungshöjd, kajerna och bastionsmuren.

R:1. Möjlig ombyggnad av Rosenlundsgatan 4

Universitetet har idag en rad verksamheter inhyrda på Rosenlundsgatan 4. Byggnadens struktur, med ett stort huvudtrapp-

hus och rationella kontorsskepp, skulle kunna utvecklas vidare för universitetets behov. Dock sätter bjälklagshöjderna upp begränsningar för lärosalar och studiesociala ytor.

R:2. Möjlig ombyggnad av Rosenlundsgatan 8

Även Rosenlundsgatan 8 är en rationell kontorsbyggnad från 1960-talet med ett fåtal centrala trapphus och hög yteffektivitet. Detta gör byggnaden lämplig för generella kontorsändamål. Här finns även möjlighet till inglasade gårdar som inomhusorg.

R:3. Möjlig ombyggnad av Rosenlundsplatsen 1

Rosenlundsplatsen 1 är ett mindre kontorshus med butiker i bottenplan. Det har ett strategiskt viktigt läge vid vattnet och skulle i ett hypotetiskt läge kunna länkas ihop med nybyggnader för universitetets ändamål på granntomterna.

R:4. Möjlig ombyggnad av Hvitfeldtsplatsen 1

Hörnläget mot Hvitfeldtsplatsen har ett bra annonseringsläge mot det öppna vallgravsrummet och stationsuppgången vid Pustervik. Här finns en marklokal med hög takhöjd och stora fönsterytor. Byggnaden i övrigt lämpar sig inte så väl för publika funktioner då den saknar centralt placerat huvudtrapphus och idag hyser rena kontorsfunktioner. Den uppfördes för gamla Televerket på 1970-talet.

Om universitetet skulle expandera längs Rosenlundsgatan på båda sidor om vallgraven skulle detta viktiga öst-västliga stråk aktiveras. Grönsakstorget skulle kopplas ihop med Järntorget och en rad synergier mellan stad och lärosäte uppstå.

R:5. Möjlig ny byggnad väster om Feskekörka

Väster om Feskekörka finns möjlighet att skapa en ny byggnad i förslagsvis fyra våningar. Här skulle öppna studentsociala ytor i bottenplan kunna kombineras med kontor och lärosalar. Kulturmiljön ställer stora utformningskrav.

R:6. Möjlig ny byggnad vid Rosenlundsbron

Vid Rosenlundsbron finns möjlighet att uppföra ett nytt hus med publika funktioner. Läget precis i korsningen mellan två stråk är mycket attraktivt för universitetet. Möjligheten att bygga samman huset med befintlig byggnad direkt till väster är en stor tillgång. Nuvarande parkeringsplatser behöver, enligt nuvarande parkeringsnorm, ersättas på något sätt. Påverkan på kanalmur måste tas i beaktande.

R:7. Möjliga nya byggnader på Pusterviksidan

På Pusterviks stora parkeringsplats finns möjlighet att uppföra två byggnader, som med sin närvaro skulle stärka Alléstråket avsevärt. Det stationsnära läget gör att detta är en högintrassant lokalisering för universitetet. Då tomten ligger mycket nära Järntorget livliga nöjesutbud finns stor potential att utveckla attraktiva och väl frekventerade mötesplatser i byggnadernas bottenvåningar. Här kan stora synergier skapas, såväl mellan staden och universitetet, som mellan olika grupper av studenter och forskare.

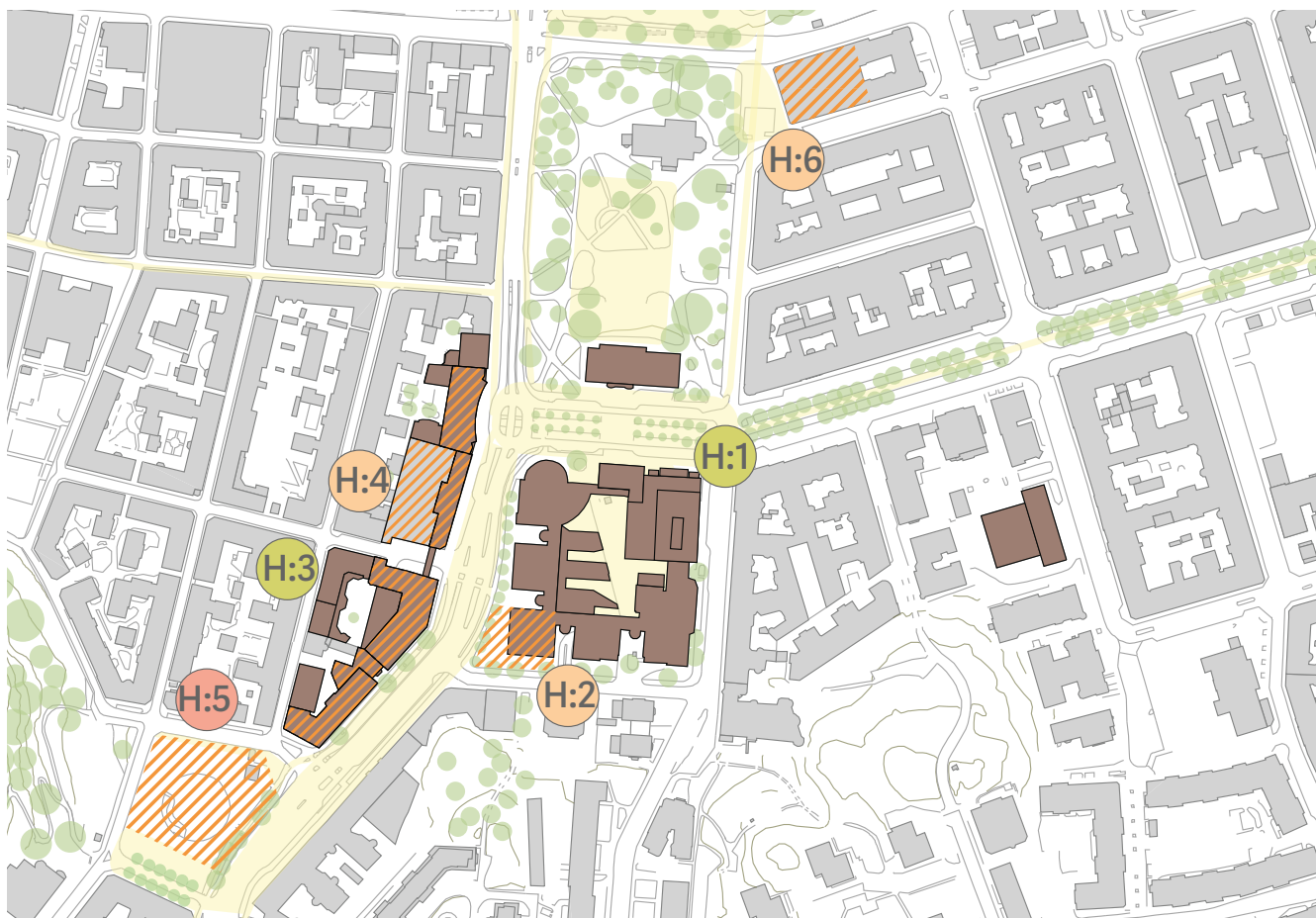
Siktlinjen längs Skolgatan norrut över vallgraven är viktig. En gångbro i förlängningen av Skolgatan skulle skapa stora kvaliteter för verksamheterna på vallgravens båda sidor.

R:8. Tillbyggnad av Pedagogen Hus C

Det finns möjlighet att addera en ny byggnad om fem våningsplan till Gamla Latin, samt att glasa över innergården och skapa ett multifunktionellt utbildnings- och aktivitetstorg. En dylik tillbyggnad skulle påverka kulturmiljön men bedöms realistisk med hög arkitektonisk utformning. Positivt planbesked lämnades 2018, med beräknad start på planprocessen 2022.

R:9. Tillbyggnad av Pedagogen Hus A

Sociala huset skulle enligt originalritningarna vara ellipsformat, men då de ekonomiska kalkylerna sprack så byggde man bara en halv ellips i tre våningar. Vid tillbyggnaden av huset 2006 valde man bort möjligheten att fullfölja de ursprungliga planerna. Strukturen medger dock att detta görs i efterhand. En eventuell tillbyggnad skulle påverka dagsljusförhållanden i byggnaden men samtidigt tillföra yta i ett mycket centralt läge. Genom att ta upp den äldre byggnadens gula tegel och anpassa det till glasdelen från 2006 skulle intressanta samspel kunna uppstå. Byggnadens funktion som en entré till universitetsmiljöerna från stadskärnan måste hanteras varsamt.

Framtida expansionslägen Haga.

HAGA

Genom att utveckla och komplettera befintliga byggnader och eventuellt bygga ett nytt kvarter på Skanstorget, kan nya attraktiva lokaler skapas. Samtidigt kan Sprängkullsgatan omvandlas från ett trist trafikschakt till en levande stadsgata med aktiva bottenvåningar.

H:1. Pågående nybyggnation mot Vasag.-Haga Kyrkog.

I hörnet Vasagatan-Haga Kyrkogata uppförs Handelshögskolans nya byggnad omfattande 11 000 kvadratmeter för utbildning och forskning. I bottenvåningen med entré mot Vasagatan kommer en uppgång från Västlänken Station Haga att byggas. Universitetet befinner sig med andra ord ovanpå en av stadens viktiga kollektivtrafikhöjder och här finns goda möjligheter att tillskapa mötesytor med omgivande samhället. En identitetsstark arkitektur stärker Göteborgs universitets närvaro på platsen.

H:2. Möjlig ny byggnad mot Sprängkullsg.-Lilla Bergsg.

Handelshögskolans sydvästra hörn mot Sprängkullsgatan-Lilla Bergsgatan är indraget från korsningen till följd av den detaljplan från 1950-talet, som inte tillät att byggnaden fick följa gatans sträckning. Detta skapar en stor upphöjd impedimentyta mellan hus och gata, och leder till att byggnaden upplevs som onödigt sluten.

Genom att förlänga den befintliga byggnadens bjälklag med en utanpåliggande struktur, som även stöttar den befintliga

stommen, möjliggörs en potentiellt hög byggnad om 10+ våningar som möter den högre skalan på Nilssonsberg. Här kan exempelvis en ny entré till Handelshögskolan skapas, liksom kommersiella lokaler som aktiverar gatukorsningen och bjuder in till samspel med universitetsbyggnaderna på andra sidan. Ett mindre omfattande alternativ kan vara att endast bygga ut en sockelvåning och bevara den befintliga strukturen längre upp i huset.

H:3. Utveckling av Dragonen, Sappören och Husaren

Husen Dragonen, Husaren och Sappören, tillsammans kallade "Samvetet", byggdes som en bullerskärm för att skydda bakomliggande bostadshus i Haga från Sprängkullsgatans trafikbrus. Den svagt välvda byggnaden som utgör fondmotiv för Vasagatan är en viktig portalbyggnad för universitetet, men i övrigt är den utdragna formen kontraproduktiv för att stimulera möten studenter emellan. Det ligger en stor potential i att omforma och öppna upp mark- och källarplanen mot gatan. På sikt kan en påbyggnad med 1-2 våningar vara möjlig.

H:4. Ombyggnad av parkeringshus Pilgatan

Den fastighet som idag rymmer ett parkeringshus i direkt anslutning till Dragonen är intressant för universitetets långsiktiga utveckling, särskilt i en framtid med minskat behov av bilparkering. Om huset kan anpassas eller om det behöver rivras är något som då behöver utredas närmare. Detta är dock hypotetiskt då det ägs av annan fastighetsägare.

Vinnande förslag i arkitekttävling om tillbyggnad av Handelshögskolans nordöstra del. Arkitekt Johannes Norlander.

H:5. Möjlig expansion på Skanstorget

Skanstorget har under flera decennier fungerat som parkeringsplats och det finns positivt planbesked för ett nytt kvarter med bostäder. Skulle dessa planer inte realiseras är Skanstorget en utmärkt plats att expandera universitetet på.

Ett sammanhållet kvarter i den norra delen av torget skulle skapa en rationell och öppen universitetsbyggnad med god koppling till befintliga universitetslokaler, samtidigt som en relativt stor torgyta för kommers och stadsliv skulle kunna kvarstå mot söder. Genom att universitetet förläggs till Skanstorget ges platsen en mer offentlig och publikt tillgänglig användning.

H:6. Möjlig ombyggnad av före detta Smyrnakyrkan

Tidigare lokaler för Smyrnakyrkan har identifierats som en intressant byggnad för Göteborgs universitet. Entréväningen kan utvecklas för universitetsgemensamma stödfunktioner eller som studiemiljö och det tidigare kyrkorummet kan omvandlas till aula för 1 200-1 500 personer. Högre upp i byggnaden kan nya kontorsytor tillskapas.

Byggnadens orientering mot Haga Kyrkoplän och det nya hållplatsläget ger möjlighet att exponera verksamheten mot förbipasserande. Ytterligare en universitetsbyggnad runt Haga Kyrkoplän skulle bidra till att skapa en tydlig universitetsnärrvaro runt detta grönområde.

På Karolinska Institutet Huddinge har kulvertar omvandlats till attraktiva studiemiljöer med varierad möblering.

Washington Square i New York – ett grönområde för hela staden med en stark universitetsnärrvaro.

Framtida expansionslägen Linné.

LINNÉ

Genom att komplettera och förädla kulturmiljön skulle en mer komplett universitetsmiljö kunna skapas. Bebyggelsen kan bidra till att bättre kopplingar etableras till den föreslagna utvecklingen av Norra Medicinareberget som blandstad. Genom satsningen Sahlgrenska Life, en byggnad som överbryggar höjdskillnaden mellan sjukhusområdet och campus, kan ett nytt stråk från Linnéplatsen till Guldheden skapas.

L:1. Utvecklingsmöjligheter KK2

Det gamla sjukhuset bär på stora skönhetsvärden men är, med sina enkelsidiga korridorer en ineffektiv byggnad med mycket kommunikationsyta. På den övre innergården, som idag används till godsmottagning, skulle en rationell tillbyggnad kunna fogas in och tillskapa nya ytor och rörelsemöjligheter. Den tidigare baksidan uppdateras då även till "torgplats" med nya entrélägen mot Konstepidemins väg. Markförhållandena här är dåliga och behöver utredas. En möjlighet kan därför vara att riva de bakre delarna av KK2 och ersätta med en större nybyggnad. Kulturmiljöns värden måste tas i särskilt beaktande.

L:2. Ny byggnad söder om KK2

Söder om KK2 finns plats för en ny byggnad i ett synligt läge, med potential att hysa publika funktioner, som exempelvis en större hörsal.

L:3. Möjlig tillbyggnad Psykologen

När Västlänken är färdigbyggd finns möjlighet att bygga ut Psykologen mot söder och med detta nära fördubbla ytan.

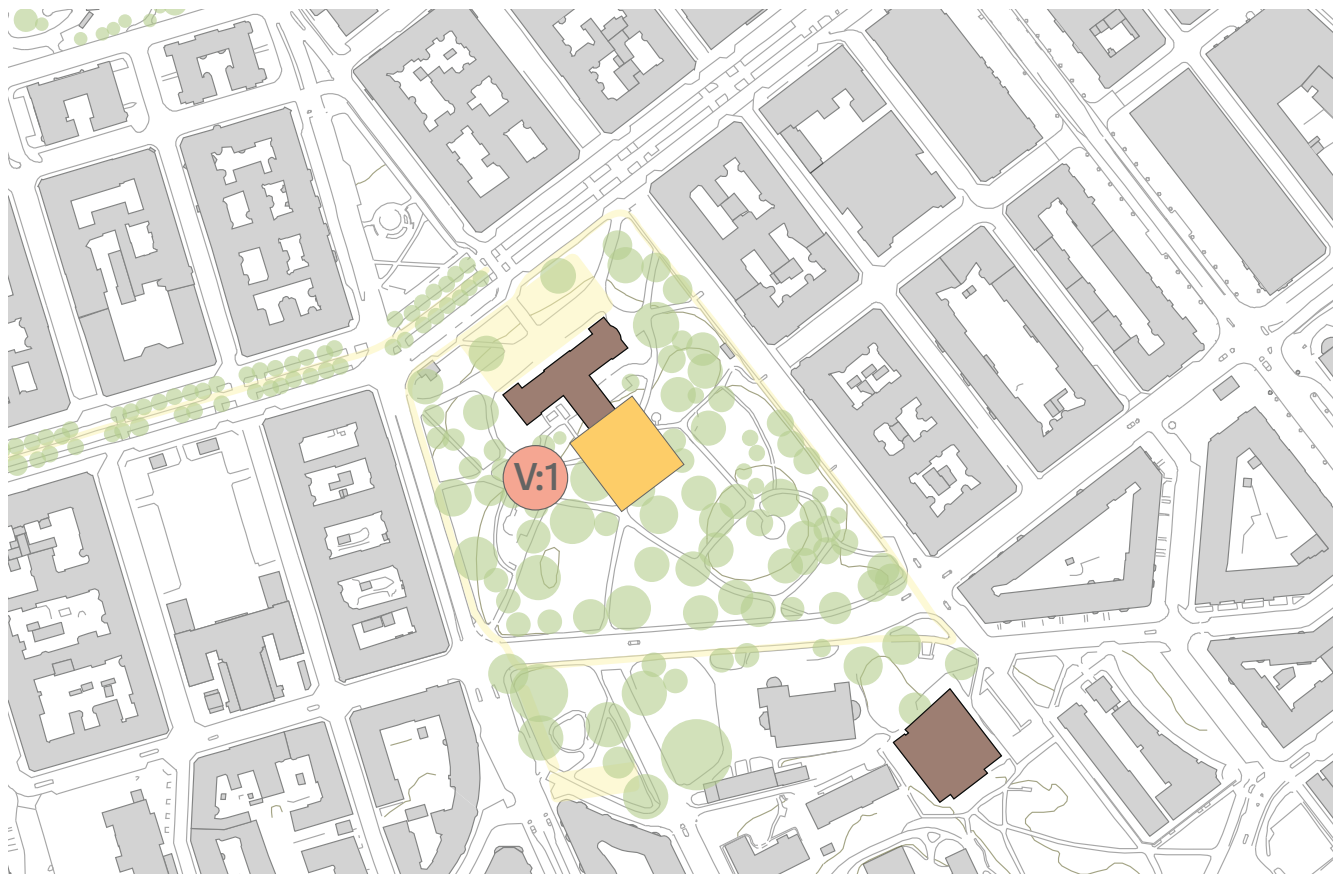
L:4. Möjliga nya byggnader mot Medicinareberget

Ett nytt hus i den sluttande terrängen mot Medicinareberget skulle kunna utgöra en inbjudande länk mellan Linnéstaden och berget, samt hysa stora rationella ytor för universitet. Ett inomhustråk med hissar/rulltrappor som underlättar rörelsen upp på berget skulle med detta kunna realiseras. Parallellt med detta skulle ett utvändigt stråk med trappor koppla samman en universitetspiazza med en platsbildning bakom byggnaden med fina utblickar över Slottsskogen.

Humanistiska teatern vid Uppsala universitet är ett fint exempel på hur en ny byggnad integrerats bland befintlig bebyggelse.

Framtida expansionslägen Vasa.

VASA

Utvecklingen av universitetets lokaler i Vasa handlar om att förstärka huvudbyggnadens roll i staden och befästa platsen som en samlande punkt för alla fakulteter.

V:1. Möjlig aula bakom huvudbyggnaden i Vasaparken

Universitetet saknar i dagsläget en centralt placerad aula för 700+ personer. En möjlig lösning för att möta detta behov skulle kunna vara att bygga en aula i eller under Vasaparken i direkt anslutning till universitetets huvudbyggnad. Den befintliga aulan skulle då kunna fungera som ett mottagningsrum till den nya aulan. En byggnad i detta läge ställer mycket höga krav på arkitektonisk utformning.

Huvudbyggnadens aula med väggmålningar av Nils Asplund.

Aarhus universitet, aula i park där även utemiljön utvecklats som undervisningsmiljö.

Aula Medica vid Karolinska Institutet, en skulptur i parkmiljön.

Göteborgs universitets verksamhet går mot att på sikt i huvudsak samlas i tre områden i staden: Medicinareberget, Näckrosen-Korsvägen och Linné-Haga-Rosenlund.

SCENARIER

Utifrån de identifierade expansionslägena kan universitetet växa och utvecklas på olika sätt. Olika expansionsmöjligheter leder till olika samband och synergier. På följande uppslag redovisas fyra olika scenarier för hur verksamheten kan lokaliseras inom centrala staden. De uppskattningar av area som anges är mycket grova till sin karaktär eftersom utvecklingsplanen inte tar ställning till byggnadshöjder. De är tänkta att ge en fingervisning om ungefär vilken typ av utveckling som är möjlig i respektive läge.

Scenarierna utvärderas utifrån genomförbarhet samt mot uppfyllelse av utvecklingsplanens vision och mål. Vissa lägen kräver till större del en anpassning av befintliga byggnader medan andra lägen lämpar sig bättre för nyproduktion.

Samverkanskluster

I arbetet med scenarierna har en genomgående strategi varit att skapa kluster och grupperingar med en tillräcklig kritisk massa av verksamheter i enlighet med utvecklingsplanens mål om bättre möjligheter till samverkan. Dessa kluster har skapats med de nuvarande fakulteterna som utgångspunkt men scenarierna är inte beroende av att organisationen ser likadan ut i framtiden. Fakulteternas förhyrningar är därför inte markerade i underlaget.

I den händelse Idrottshögskolan lämnar befintliga lokaler

vid Katrinelundsgymnasiet kommer inte ett läge i city att vara aktuellt, då närhet till stora utomhusplaner med mera saknas inom området.

Studenternas hus ligger i samtliga scenarier kvar på samma plats som tidigare men i det fortsatta arbetet med utvecklingen av cityuniversitetet bör denna placering av rena studentlokaler ses över och utvärderas vidare i samråd med studentorganisationerna. Flera studenter upplever att Studenternas hus ligger avsides och det kan därför vara en idé att skapa nya lokaler för student- och föreningsliv i ett mer centralt läge närmre de platser där studenterna rör sig till vardags.

Om universitetet lämnar Haga-Linné-Rosenlund-Vasa

Om universitetet inte ges plats att växa enligt något av scenarierna innebär detta en utmaning för universitetet att fortsatt bedriva verksamhet i innerstaden. Denna utvecklingsplan utreder inte möjliga nya lokaliseringar utanför stadskärnan, men klart är att en flytt skulle innebära en dramatisk förändring av stadsbilden inom de berörda stadsdelarna.

Inom utvecklingsområdet utgör studenter (ca 25 500 individer) och anställda (ca 2 500) vid de tre fakulteterna och Gemensamma förvaltningen en betydande del av alla de människor som dagtid befolkar stadsdelarna och bidrar till att skapa en blandad och levande stadskärna.

SCENARIER

SCENARIO A HAGA & LINNÉ

- BEFINTLIGA UNIVERSITETS-
BYGGNADER AV RELEVANS
FÖR SCENARIERNA
- NYA UNIVERSITETSBYGGNADER
- BYGGNAD/PLATS MED
UTVECKLINGSPOTENTIAL
FÖR UNIVERSITETET

SKALA 1:7000

METER

60

SCENARIO A – FOKUS HAGA OCH LINNÉ

Scenariot bygger vidare på dagens situation och förutsättningar. I första hand utvecklas befintliga lokaler i Haga och Linné och dessa kompletteras sedan med till- och nybyggnader där så är möjligt. Strategiskt viktiga lägen för detta scenario innefattar en ny byggnad på Skanstorget alternativt lokaler i en ny byggnad på Handelshögskolans hörn mot Sprängkullsgatan-Lilla Bergsgatan, samt tillbyggnad av Psykologen och KK2. Beroende på om det kan tillskapas nya lokaler i det ena eller andra läget kan detta scenario fungera som en övergång till något av de andra scenarierna. Byggs det däremot samtidigt i båda lägen kan detta försvåra för framtida samlokalisering i ett scenario där universitetet lämnar Linné. Detta scenario gynnas av att gatumiljö och kommunikationer mellan Linnéplatsen och Haga stärks ytterligare så att det upplevda avståndet minskar.

Måluppfyllelse

Samverkan: Verksamheterna är fortsatt utspridda på fler platser än i övriga scenarier. Genom utveckling av universitetet vid Linnéplatsen kan närhet till Medicinareberget stärkas.

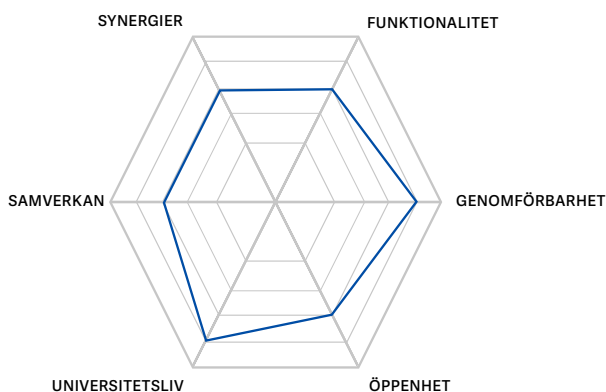
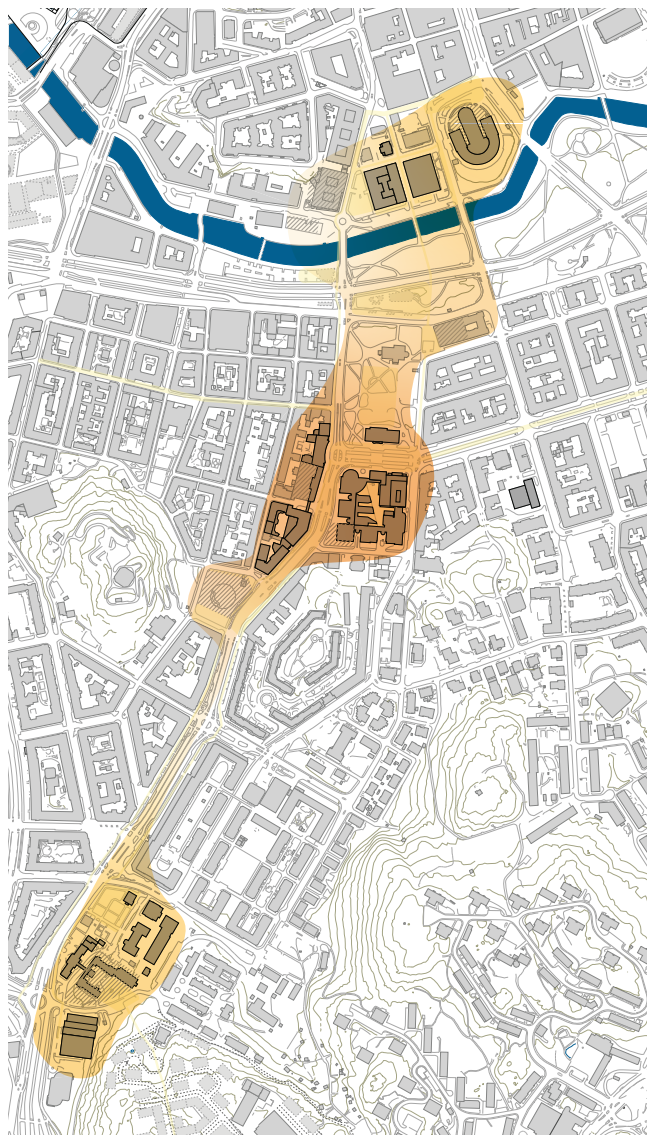
Synergier: Universitetets närvaro ger underlag till ny bebyggelse på Norra Medicinareberget och kan stärka stråk från Guldheden till Linnéstaden.

Funktionalitet: Genom att vara kvar både i Haga och Linné finns buffert för att bygga ut i anslutning till befintligt.

Universitetsliv: Studentliv i både Haga och Linné men ingen kritisk massa som vid en mer samlad lokalisering.

Öppenhet: Eventuella nya etableringar vid Skanstorget ökar universitetets synlighet där många människor rör sig. Detta gäller även för lägen vid Linnéplatsen, men inte i en lika stor omfattning.

Genomförbarhet: Att finnas både i Linné och Haga ger fler möjligheter att utveckla nya lokaler i anslutning till befintliga universitetsmiljöer.

Sammanställning kvm LOA (ca)

Befintligt	105 000 kvm LOA
Lämnat	0 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	19 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	92 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	214 000 kvm LOA

SAMMANFATTNING AV SCENARIO A

- Främsta expansionslägen - Haga och Linné
- I detta scenario utvecklar universitetet där man befinner sig idag med fokus på att utveckla och komplettera befintliga byggnader.
- Anpassning av befintliga byggnader är eventuellt en möjlighet i Linné och längs Sprängkullsgatan.
- Att satsa på både Haga och Linné ger fler möjligheter att utveckla lokaler – om ett läge ej går att genomföra finns andra alternativ.
- Svårt att tillskapa kritisk massa i Linnéområdet utan mer omfattande satsning.
- Universitetet bidrar till att stärka stadsutvecklingen på Norra Medicinareberget.
- Det scenario som innebär minst nybyggnation då verksamheten i huvudsak kvarstår i befintliga lokaler som effektiviseras och byggs till.

SCENARIO B LINNÉ

- BEFINTLIGA UNIVERSITETS-BYGGNADER AV RELEVANS FÖR SCENARIERNA
- NYA UNIVERSITETSBYGGNADER
- BYGGNAD/PLATS MED UTVECKLINGSPOTENTIAL FÖR UNIVERSITETET

SKALA 1:7000

METER

62

SCENARIO B – FOKUS LINNÉ

I detta scenario läggs fokus på att utveckla nya universitetsmiljöer i Linnéområdet samtidigt som lokaler i Haga lämnas. Scenariet kräver en omfattande expansion med nya byggnader samt anpassning av befintliga. En offensiv utveckling av Linné skulle bidra till att området upplevs mer som ett traditionellt campusområde med i huvudsak universitetsinnehåll, närhet till rekreation och studentbostäder. Området utvecklas då som ett stadscampus i randzonen till innerstaden och universitetets närvaro i Haga minskar.

Vid behov kan lokalerna vid Sprängskullsgatan behållas som utbildningslokaler, eller så kan husen omvandlas till kontor eller student- och forskarbostäder. Tillbyggnader i Rosenlundsområdet av Hus 1 och 3 möjliggör en viss tillväxt.

Måluppfyllelse

Samverkan: Samtliga fakulteter kan samlokaliseras. Avstånden mellan områdena är dock troligtvis för långa för att effektivt understödja samverkan över fakultetsgränser.

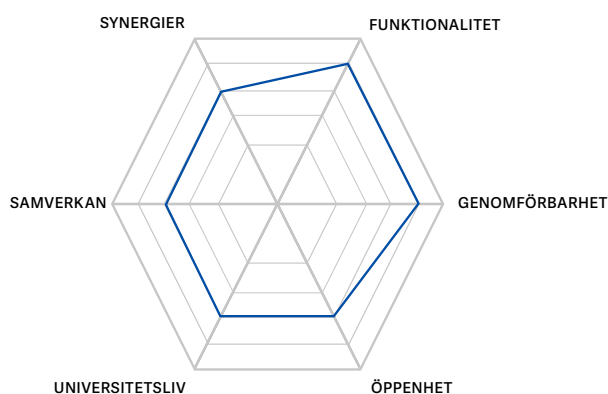
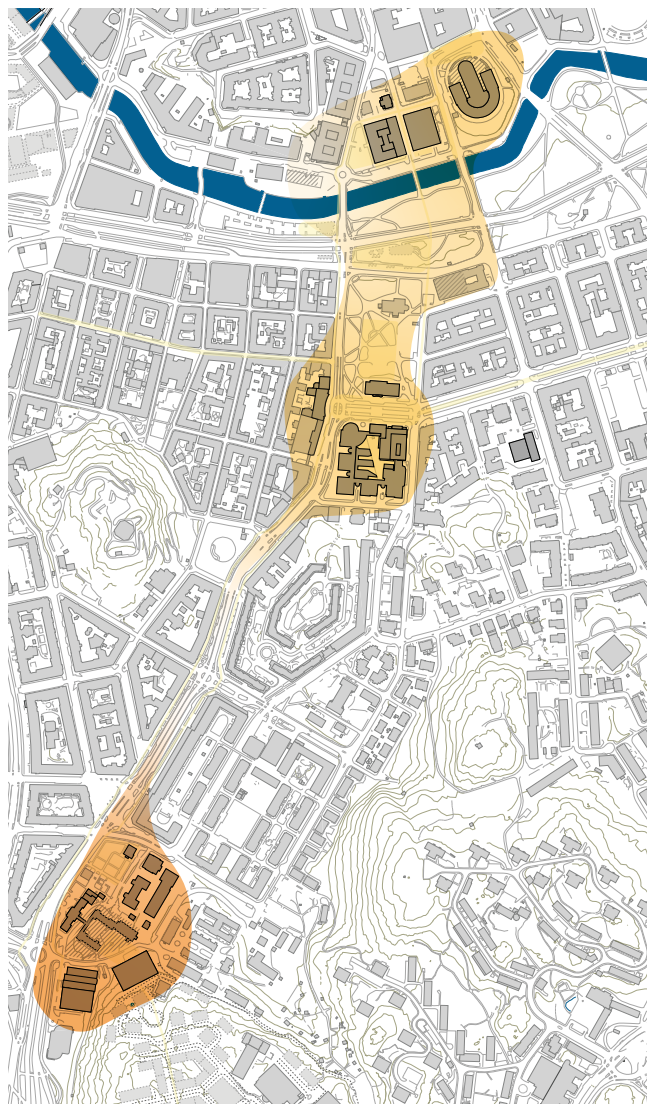
Synergier: Möjligt att skapa goda synergier med ny stadsbebyggelse på Norra Medicinareberget och verksamheter i södra Linnéstaden.

Funktionalitet: Ett sammanhållet stadscampus med god utvecklingspotential som blandar nytt och gammalt. En tät och samtidigt grön universitetsmiljö kan tillskapas.

Universitetsliv: Möjligt att skapa studentbostäder på Medicinareberget. Attraktiva miljöer i Linné med närhet till både rekreationsområden och stad.

Öppenhet: Rätt utformat kan området öppnas upp mer mot Linnéplatsen.

Genomförbarhet: Ett samlat campusområde i Linné där universitetet kan växa utan att ta fullt så mycket hänsyn till grannar som i Haga och Rosenlund.

Sammanställning kvm LOA (ca)

Befintligt	92 000 kvm LOA
Lämnat	13 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	6 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	52 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	135 000 kvm LOA

SAMMANFATTNING AV SCENARIO B

- Främsta expansionsläge - Linné
- Mer av ett halvcentralt campusområde än ett fullt ut stadsintegrerat cityuniversitet
- Möjlighet att skapa ett campus med närhet till högkvalitativa rekreationsområden och studentbostäder
- Expansion i Linné förutsätter att universitetet är kvar i befintliga lokaliseringar samt i nyproduktion inom området.
- Universitetets närvaro bidrar i stor utsträckning till stadsutvecklingen på Norra Medicinareberget.
- Stor studentpopulation försvinner från Haga
- Linnéplatsen är en knutpunkt i staden, men inte på samma sätt som stationsläget i Haga kommer att vara när Västlänken är färdig.
- Scenariot kan komma att innebära omfattande nyproduktion.

SCENARIO C HAGA

- BEFINTLIGA UNIVERSITETS-BYGGNADER AV RELEVANS FÖR SCENARIERNA
- NYA UNIVERSITETSBYGGNADER
- BYGGNAD/PLATS MED UTVECKLINGSPOTENTIAL FÖR UNIVERSITETET

SKALA 1:7000

07 01 75 350
METER

64

SCENARIO C – FOKUS HAGA

Linnéområdet lämnas och tyngdpunkten för utveckling läggs istället i Haga genom en omfattande expansion längs Sprängkullsgatan. Förslaget förutsätter att Husaren, Sappören och Dragonen kan byggas på och till, samt att universitetet kan etablera sig även på Skanstorget. På sikt även i nuvarande parkeringshus på Pilgatan samt i en tillbyggnad av Handelshögskolans sydvästra hörn.

Området får en mycket stark universitetsnärrvaro men kommer fortfarande inte att upplevas som ett universitetscampus på grund av de starka stråk som går genom Haga.

Måluppfyllelse

Samverkan: Samtliga fakulteter kan samlas. Närheten mellan verksamheterna i Haga ger mycket goda förutsättningar för samverkan med korta avstånd.

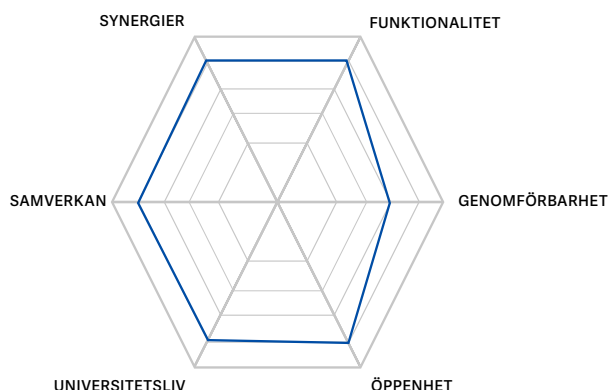
Synergier: Scenariot innebär en mycket hög koncentration av studenter och universitetsanställda i området vilket ger underlag för – men ställer också krav på – fullt utbyggd service i närområden. Mycket bra kollektivtrafikläge när Västlänken och nytt stationsläge är färdigt.

Funktionalitet: Här kan en tät och sammankopplad universitetsmiljö skapas med möjlighet till goda invändiga samband och samnyttjande av lokaler. Befintliga byggnader bevaras och utvecklas.

Universitetsliv: Attraktivt läge i staden men få "egna" utemiljöer, men möjlighet att etablera en ökad universitetsnärrvaro runt Haga Kyrkoplan. Eventuellt kan grönytor utvecklas på tak. Svårt att skapa student- och forskarbostäder i anslutning till universitetsmiljöerna.

Öppenhet: Möjligt att skapa väldigt stark universitetsnärrvaro längs Sprängkullsgatan med aktiva bottenvåningar.

Genomförbarhet: Planer för Skanstorget är långt gångna och en byggnad för universitetet i detta läge är viktigt för en framgångsrik lokalisering i Haga.

Sammanställning kvm LOA (ca)

Befintligt	83 000 kvm LOA
Lämnat	22 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	33 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	72 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	164 000 kvm LOA

SAMMANFATTNING AV SCENARIO C

- Främsta expansionsläge - Haga längs Sprängkullsgatan.
- Möjlighet att skapa en mycket tät universitetsmiljö med goda samband samtidigt som man kvarstår som ett tydligt cityuniversitet.
- Scenariot förutsätter byggnation på Skanstorget och/eller av Handelshögskolan mot Sprängkullsgatan, samt omfattande utveckling av Husaren, Sappören och Dragonen.
- Universitetet är väl synligt i stadsdelen och har en mycket hög närvaro längs Sprängkullsgatan.
- När Västlänken färdigställs har området mycket goda kommunikationer med kollektivtrafik.

SCENARIO D HAGA & ROSENLUND

- BEFINTLIGA UNIVERSITETS-BYGGNADER AV RELEVANS FÖR SCENARIERNA
- NYA UNIVERSITETSBYGGNADER
- BYGGNAD/PLATS MED UTVECKLINGSPOTENTIAL FÖR UNIVERSITETET

SKALA 1:7000

METER

66

07

01

75

350

SCENARIO D – FOKUS HAGA OCH ROSENLUND

Detta scenario innebär en blandning av flera nya byggnader samt anpassning av befintliga byggnader i områdena Haga och Rosenlund. Genom att bebyggelsen tillåts att sprida ut sig inom området ges fler möjligheter än i de Scenario C där merparten av verksamheten samlas i Haga. Samtidigt är avstånden kortare än i Scenario A när lokaler finns både i Haga och Linné. Detta scenario bedöms ha mycket stor potential att uppnå de mål som satts upp för utvecklingsplanen, inte minst vad gäller öppenhet och att skapa synergier med omgivande staden, men det krävs att en tydlig plan från staden och fastighetsägarna för hur detta ska uppnås.

Måluppfyllelse

Samverkan: Tillräckligt korta avstånd mellan samtliga utbildningskluster möjliggör samverkan inom och mellan fakulteterna.

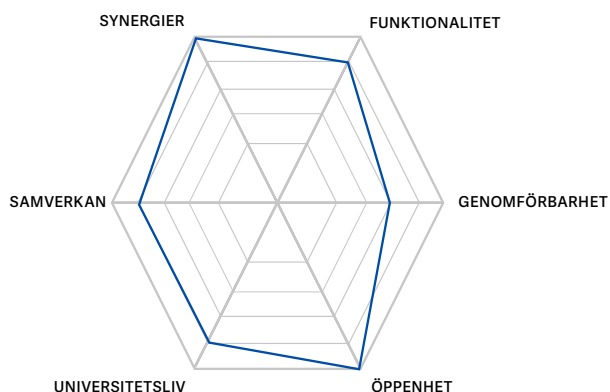
Synergier: Etableringar vid Skanstorget och söder om Vallgraven kan potentiellt skapa mycket starka lägen för synergier med staden med ökade flöden av studenter mellan dessa områden.

Funktionalitet: Nya byggnader, särskilt i ett läge söder om Vallgraven, innebär en möjlighet att bygga effektiva och klimatsmarta byggnader väl lämpade för verksamheten.

Universitetsliv: Stärkt universitetsnärvaro i attraktiva miljöer vid Skanstorget, Haga Kyrkoplan samt runt Vallgraven.

Öppenhet: Många nya etableringar i centrala staden ger möjlighet att öppna upp och bjuda in. Universitetet kan synliggöras i väldigt många attraktiva lägen.

Genomförbarhet: Fler möjligheter än vid samlokalisering och utveckling av endast ett område. Parterna äger inte marken, vilket försvårar möjligheten till genomförande. Förutsätter omfattande ny- och tillbyggnation.

Sammanställning kvm LOA (ca)

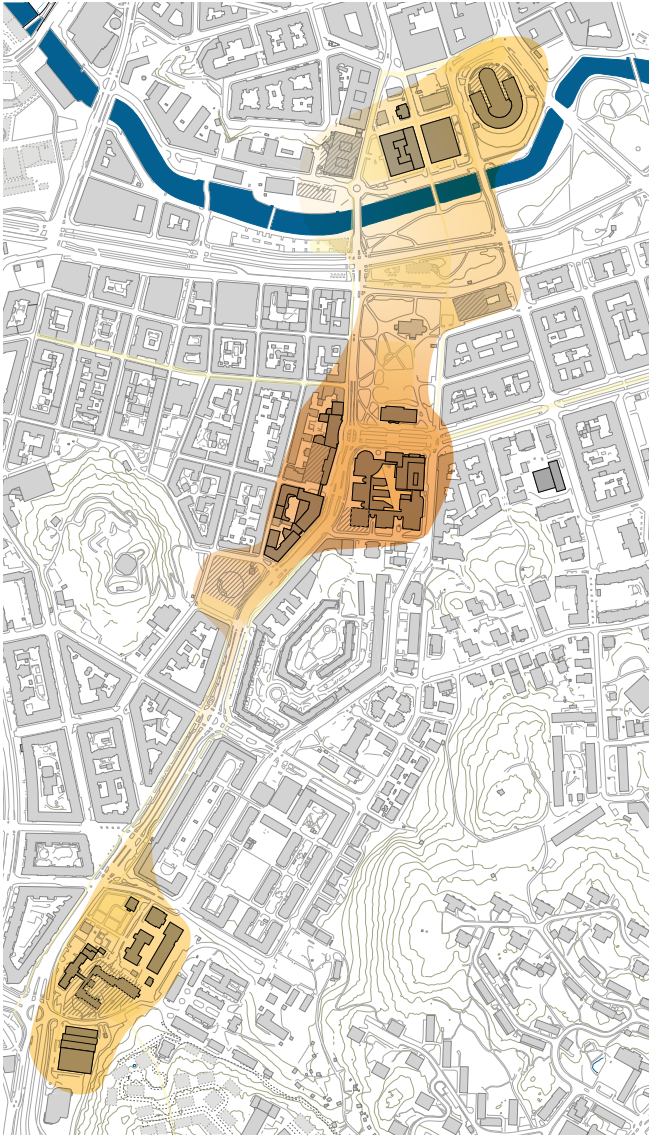
Befintligt	83 000 kvm LOA
Lämnat	22 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	51 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	79 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	189 000 kvm LOA

SAMMANFATTNING AV SCENARIO D

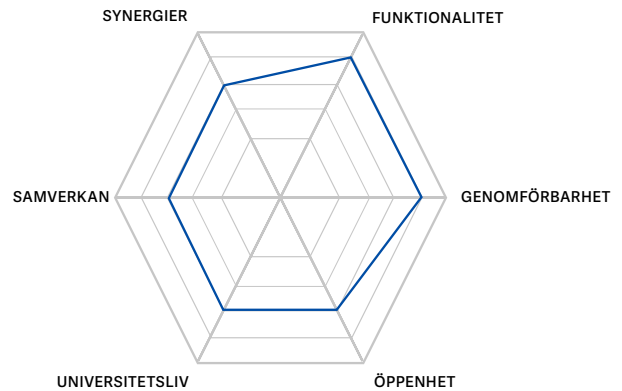
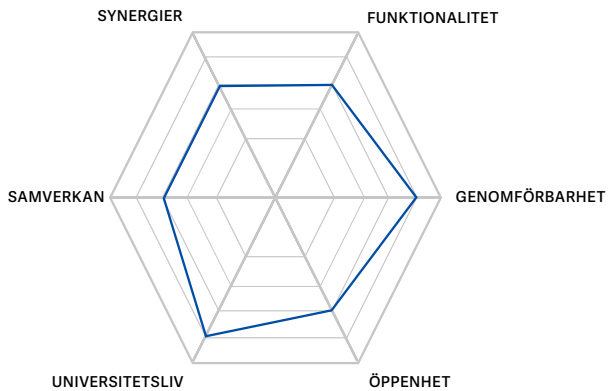
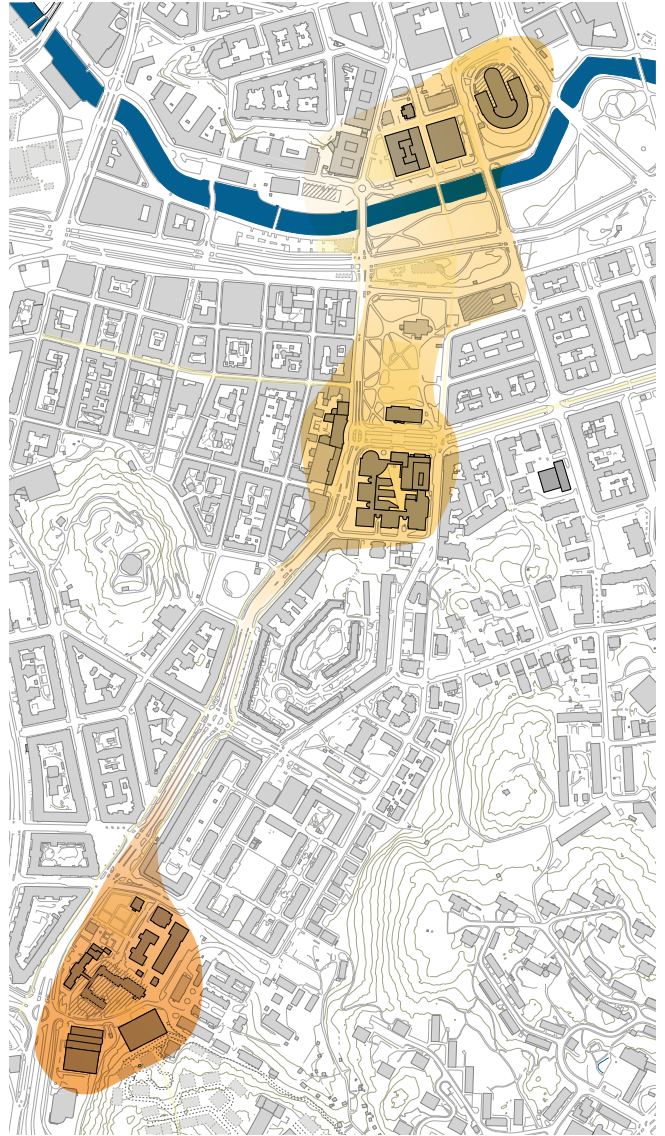
- Främsta expansionslägen - Haga och Rosenlund
- Universitetet lämnar Linné.
- Närheten ökar mellan de olika klustrena vilket kan leda till mer rörelse i området – avståndet upplevs inte lika långt som mellan Linné och Haga.
- Universitetet kan synas i attraktiva lägen med profilerade byggnader
- Delade lokaliseringar ger flera möjligheter i den händelse en viss lokalisering ej kan genomföras.
- Förutsätter nyproduktion i flera lägen där parterna ej äger mark i dagsläget.

SCENARIER

SCENARIO A - FOKUS HAGA OCH LINNÉ

SCENARIO B - FOKUS LINNÉ

Sammanställning kvm LOA (c:a)

Befintligt	105 000 kvm LOA
Lämnat	0 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	19 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	92 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	214 000 kvm LOA

Sammanställning kvm LOA (c:a)

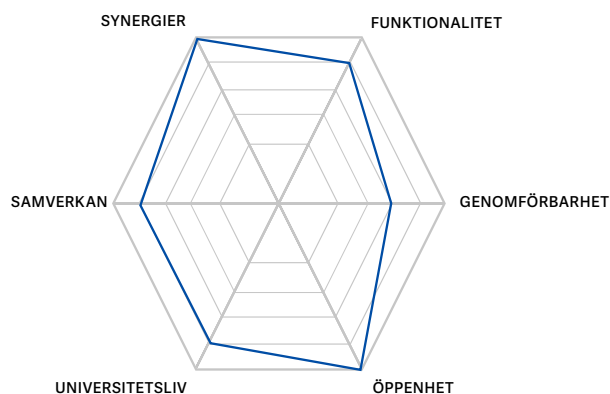
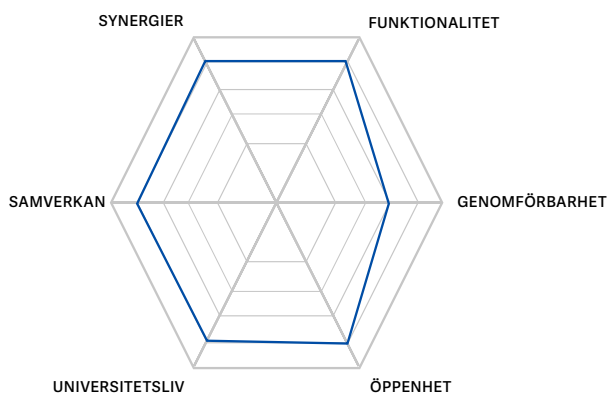
Befintligt	92 000 kvm LOA
Lämnat	13 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	6 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	52 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	135 000 kvm LOA

SCENARIER

SCENARIO C - FOKUS HAGA

SCENARIO D - FOKUS HAGA OCH ROSENLUND

Sammanställning kvm LOA (c:a)

Befintligt	83 000 kvm LOA
Lämnat	22 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	33 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	72 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	164 000 kvm LOA

Sammanställning kvm LOA (c:a)

Befintligt	83 000 kvm LOA
Lämnat	22 000 kvm LOA
Anpassning bef. byggnader	51 000 kvm LOA
Nybyggnation (nya byggn./tillbyggn.)	79 000 kvm LOA
Rivning	2 000 kvm LOA
Totalt	189 000 kvm LOA

← Källsortering ♻️

09

Fortsatt arbete

FORTSATT ARBETE

Som tidigare nämnts tar denna utvecklingsplan inte ut en tydlig riktning för hur Göteborgs universitetet på sikt ska utvecklas inom det aktuella området, utan planen visar på en rad möjligheter som är i varierande grad genomförbara. Därför krävs vidare utredning med stor lyhörddhet för framtida behov och vad som händer i omgivningen. Möjliga vägar framåt är också till stor del avhängigt faktorer som tillväxttakt, verksamhetens utveckling och ekonomiska förutsättningar. Det fortsatta arbetet handlar om ett fortsatt nära samarbete mellan universitetet

och fastighetsägarna, men nu krävs även en uppsökande dialog med andra aktörer där utvecklingsplanens scenarier kan fördjupas och prövas vidare.

Göteborgs universitet, Akademiska Hus och Higab har alla ett ansvar för att vidare utreda de möjligheter som utvecklingsplanen identifierat. Göteborgs universitet har det huvudsakliga ansvaret för samordningen av detta arbete, men då universitetet inte får äga sina lokaler är det avgörande att det fortsatta arbetet sker i nära dialog med fastighetsägarna och berörda förvaltningar inom Göteborgs stad.

PROJEKTORGANISATION

Styrgrupp

Mårten Tiselius – Fastighetsstrateg, Göteborgs universitet
Pontus Isaksson – Fastighetschef, Higab
Åsa Henninge – Marknadsområdesdirektör, Akademiska Hus
Adjungerad: Björn Siesjö – Stadsarkitekt, Stadsbyggnadskontoret Göteborgs stad

Arbetsgrupp

Anders Thulin – Affärsansvarig fastighetsförvaltare, Higab
Birgitta Lööf – Processledare stadsbyggnad, Göteborgs stad / SBK
Björn Hildenwall – Campuschef Haga-Linné, Göteborgs universitet
David Olsson – Kårordförande, Handelshögskolans studentkår
Henrik Mortensen – Strategisk fastighetsutvecklare, Akademiska Hus
Mårten Tiselius – Fastighetsstrateg, Göteborgs universitet
Peter Edwardsson – Campuschef Rosenlund, Göteborgs universitet
Sandra Magnusson / Arvid Danielsson – Kårstyrelseledamot, Göta studentkår

Kommunikationsgrupp

Hedvig Ahlstrand – Kommunikatör, Higab
Kajsa Winnes – Kommunikatör, Akademiska Hus
Patrik Centervall – Kommunikatör, Stadsbyggnadskontoret Göteborgs stad
Sara Sandbacka – Kommunikatör, Göteborgs universitet

Projektledning och produktion

Fredrik Rosenhall – Ansvarig arkitekt, Inobi
Huda Hakky – Medverkande arkitekt, Inobi
Martin Livian – Projektledare/arkitekt, Probility
Tove Wennberg – Handläggande arkitekt, Inobi
Veronika Aspvall – Bitr. projektledare, Probility

Bild och layout

Johan Wingborg: Framsida, sid. 10, 33, 40, 42,
43, 45, 46, 59, 71
Paul Björkman: sid. 4
Hans Wretling: sid. 14, 30, 32
Humbert Blanco: sid. 18 (Haga Nygata)
Anna Wennberg: sid. 26, 27, 29
Joachim Schmidt: sid. 34
Tove Wennberg: sid. 36
Göteborgs stad/Ramboll: sid. 37
Sweco/Volvokoncernen/MTR: sid. 39
Johannes Norlander Arkitektur: sid. 55
Martin Livian: sid. 55 (Karolinska Institutet)
Joe Mabel: sid. 55 (Washington Square)
Jean-Baptiste Béranger: sid. 56 (Humanistiska teatern)
Akademiska Hus: sid. 57 (Aula Medica)
C.F. Møller Architects: sid. 57 (Aarhus universitet)
Rolf Broberg: sid. 57 (Huvudbyggnadens aula)
Göteborgs stad: samtliga flygbilder
Planer: Inobi
Layout: Probility och Akademiska Hus

gu.se

higab.se

akademiskahus.se

